

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Loan agreement a obdobné smlouvy
v českém právu: kontrastivní analýza
z hlediska překladu**

(Bakalářská práce)

2021

Kamila Šínová

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Loan agreement a obdobné smlouvy v českém právu: kontrastivní
analýza z hlediska překladu**
(Bakalářská práce)

**Loan Agreement and Its Equivalentents in Czech Legal System:
Contrastive Analysis for Translation Purposes**
(Bachelor Thesis)

Autor: Kamila Šínová

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad

Vedoucí práce: Mgr. et. Mgr. Ondřej Klabal, Ph.D.

Olomouc 2021

Údaje o práci

- Autor bakalářské práce:** Kamila Šínová
- Název katedry a fakulty:** Katedra anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty
Univerzity Palackého v Olomouci
- Název bakalářské práce:** Loan agreement a obdobné smlouvy v českém právu:
kontrastivní analýza z hlediska překladu
- Název práce anglicky:** Loan Agreement and Its Equivalentents in Czech Legal System:
Contrastive Analysis for Translation Purposes
- Vedoucí bakalářské práce:** Mgr. et Mgr. Ondřej Klabal, Ph.D.
- Počet stran:** 104
- Počet znaků (včetně mezer):** 196 884
- Počet příloh:** 2

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne .....

---

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Mgr. et Mgr Ondřeji Klabalovi, Ph.D., vedoucímu bakalářské práce, za pozitivní motivaci, odborné vedení a mnohé cenné rady.

Seznam zkratk:

ABGB – obecný zákoník občanský (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie)

BLD – Black's Law Dictionary

NOZ – nový občanský zákoník (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů)

OED – Oxford English Dictionary

SSJČ – Slovník spisovného jazyka českého

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Právní systémy	9
2.1	Kontinentální právní systém	9
2.2	Angloamerický právní systém.....	9
2.2.1	Anglický a americký okruh.....	10
3	Právní úprava ve vztahu ke smlouvám typu <i>loan agreement</i>	11
3.1	Česká právní úprava	11
3.1.1	Výprosa	11
3.1.2	Výpůjčka	11
3.1.3	Zápůjčka.....	12
3.1.4	Úvěr	12
3.1.5	Spotřebitelský úvěr	12
3.1.6	Výprosa, výpůjčka, zápůjčka a úvěr – základní rozdíly a podobnosti.....	13
3.2	Právní úprava v angloamerickém systému.....	15
3.2.1	Úprava ve Velké Británii	15
3.2.2	Úprava ve Spojených státech amerických	16
3.2.3	Vznik smlouvy a požadavek consideration	17
4	Vzorek smluv	18
5	Jazyk právních textů	20
5.1	České právní texty z pohledu funkčních stylů	20
5.1.1	Morfologická rovina	21
5.1.2	Lexikální rovina.....	22
5.1.3	Syntaktická rovina	24
5.2	Styl anglických právních textů.....	25
5.2.1	Morfologická rovina	26
5.2.2	Lexikální rovina.....	29
5.2.3	Syntaktická rovina	31
5.2.4	Grafická rovina	33
6	Terminologie ve smlouvách <i>loan agreement</i>	35
6.1	Vybrané termíny z českých smluv	36
6.2	Vybrané termíny z anglických smluv	48
7	Jazykové šablony ve smlouvách <i>loan agreement</i>	57

7.1	Jazykové šablony z českých smluv	57
7.2	Jazykové šablony z anglických smluv	63
Závěr	.....	69
Přílohy	.....	70
Příloha 1 – kolokační glosář	.....	70
Příloha 2 – překlad	.....	74
Summary	.....	94
Biblografie	.....	95
Anotace	.....	104

1 Úvod

V životě se lidé nevyhnutelně setkávají s právními dokumenty. Šarčevićová (2012) podotýká, že v dnešní době je na celém světě každodenně vypracováno velké množství právních překladů a zdůrazňuje, že tyto překlady hrají nezastupitelnou úlohu v mezilidské komunikaci. V právních překladech se může překladatel setkat s různými varietami jazyka, jak upozorňují Bázlik a Böhmerová (2019, s. 2-3), může jít jak o velmi odborný jazyk ze specifických právních oblastí, tak o jazyk nespisovný – například ve svědeckých výpovědích. Pro bližší zkoumání je tak třeba vybrat si ze široké škály různorodých textů. Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala dokumenty *loan agreement* v anglickém jazyce a jejich smluvní protějšky v českém právu. Jedná se totiž o typ smluv, se kterými se může člověk v životě běžně setkat.

Překlad právních textů komplikuje fakt, že překladatel nejen že pracuje se dvěma jazyky, ale také se dvěma právními systémy. K tomu Chromá (2014, s. 9) uvádí, že „je právo jako systém norem determinováno historií, kulturou, společenským vývojem a významným způsobem také jazykem území, na němž konkrétní právní systém vznikl, kde se rozvíjel a pro které platí.“ Chromá (2014, s. 27) rovněž hovoří o důležitosti „právnělingvistické analýzy.“ V teoretické části práce proto vybrané dokumenty *loan agreement* zasadím do kontextu angloamerického právního systému, z hlediska českého práva se pak zaměřím na způsoby přenechání věci k užití jinému, jmenovitě na výprosu, výpůjčku, zápůjčku a úvěr¹. Tyto právní instituty jsou si do jisté míry podobné a pro správný překlad je proto stěžejní tyto koncepty uchopit a převést je s dostatečnou přesností.

Práce rovněž obsahuje charakteristiku stylu anglických a českých právních dokumentů. Knittlová (2010, 114) řadí právnické texty pod administrativní styl, o anglických textech hovoří jako o těžko přístupných, naproti tomu podotýká, že „dnešní právnická čeština je jednodušší než kdysi, zbavila se přílišného nánosu tradice a knižního charakteru.“ V případě NOZ však situace není tak jednoznačná. Salák (2017, s. 104) uvádí jako hlavní inspirační zdroje NOZ, Osnovu 1937 a ABGB, ale jmenuje rovněž jiné starší předpisy. V ustanoveních upravujících způsoby přenechání věci k užití jinému se v NOZ objevují některé znovu zavedené pojmy², celkově se dá tvrdit, že se NOZ k tradici spíše vrací.

Následující část práce tvoří dvě kapitoly. Jedna se zaměřením na použitou terminologii a druhá věnovaná jazykovým šablonám z vybraného vzorku smluv³. Právě terminologie a šablony totiž tvoří důležitou součást právního jazyka (Tomášek, 1998, s. 48). Na konkrétní termín či šablonu je nabídnut teoretický pohled. Kapitoly však obsahují rovněž návrhy překladů některých pasáží ze smluv, při kterých jsou teoretické poznatky uvedeny v praxi.

---

¹ Mezi další způsoby přenechání věci k užití jinému patří nájem, pacht a licence. Ty však svým obsahem nemohou fungovat jako vhodný smluvní protějšek ke smlouvám *loan agreement*.

² V této souvislosti je možné zmínit například pojem pacht a s ním spojené další pojmy (např. pachtýř, pachtovné), kterými dokládal tehdejší viceprezident soudcovské unie Tomáš Mottl návrat k archaické češtině (Prátová aj. 2011) a upozorňoval na možnou nesrozumitelnost pro širokou veřejnost (Němec 2011). Oliva (2008) ve svém Jazykovém posudku návrhu občanského zákoníku sice text hodnotí kladně a vyzdvihuje jeho „srozumitelnost pro „běžného“ občana bez speciálního právního vzdělání,“ v závěru dokumentu však na příkladu právního institutu pachtu připouští potřebu „takové termíny občanům vysvětlit.“

³ Vlastní kapitola však nebyla věnována struktuře smluv, a to především z důvodu velké rozmanitosti vzorku.

2 Právní systémy

Právo se v jednotlivých zemích často velmi výrazně liší. Tato různost je dána odlišným vývojem práva na různých územích a různými faktory (historickými, politickými, kulturními), které tento vývoj ovlivňovaly (Knapp, 1996, s. 51). Právo se však v některých případech vyvíjelo podobně, což vyústilo ve vznik tzv. „velkých právních systémů“ neboli „právních rodin“ (Knapp 1996, s. 51). Pro tuto práci jsou stěžejní systémy dva, a to systém evropského kontinentálního práva a právní systém angloamerický.

2.1 Kontinentální právní systém

České právo se řadí pod kontinentální právní systém, který se vyvinul z práva římského (Varvařovský, 2009, s. 30). V angličtině se pro něj používá označení *civil law*, přičemž klíčovým znakem tohoto systému je, že základním pramenem práva je právo psané, ostatní prameny mohou být prameny subsidiární (Knapp, 1996, s. 112). Knapp (1996, s. 112-113) uvádí, že „soudce podle tohoto systému právo toliko *nalézá*, avšak *nevytváří* je“, ačkoli dále podotýká, že tato zásada v praxi není naprosto striktní a „rozhodování vyšších soudů [má] velmi značný význam na utváření práva“. Základy položené římským právem však zapříčinily, že se i kontinentální právo historicky opírá o soudní precedenty (Varvařovský 2009, s. 44).

V rámci kontinentálního systému Knapp (1996, s. 113) vymezuje následující okruhy: francouzský, rakouský, německý, švýcarský, skandinávský, latinskoamerický a (zaniklý) sovětský neboli socialistický. Zajímavý je vliv těchto okruhů na české právo, především na české právo občanské, které je pro tuto práci stěžejní. Knapp (1996, s. 118) konkrétně uvádí vliv okruhu rakouského především v podobě ABGB⁴. Také hovoří o vlivu okruhu socialistického, v jehož duchu pak vznikl občanský zákoník č. 141/1950 Sb., ale později hlavně (do poměrně nedávné doby platný a účinný) zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ačkoli ten byl po sametové revoluci novelizován⁵ (Knapp, 1996, s. 119).

2.2 Angloamerický právní systém

Knapp (1996, s. 163) ve svém výčtu píše, že angloamerický systém pocházející z Anglie, označovaný jako *common law*, se uplatňuje ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku s výjimkou Skotska a s některými odchylkami v Severním Irsku, přičemž se rozšířil i do dalších zemí, především do bývalých britských kolonií. Podobně uvádí rovněž Kuklík a Seltenreich (2011, s. 18), že „angloamerický právní systém“ přesahuje (...) území dané tímto označením“, což ilustrují faktem, že se tento systém rozšířil do Kanady, Austrálie či Indie. Dodávají však, že i v rámci tohoto systému existují oblasti, jako například Louisiana ve Spojených státech amerických či již zmíněné Skotsko, kde je patrný také nezanedbatelný vliv práva kontinentálního (Kuklík a Seltenreich, 2011, s. 18).

---

⁴ Při zpracování práce se ukázalo, že vliv ABGB na problematiku smluv pro přenechání věci k užití jinému je značný, jak bylo nastíněno již v úvodu práce. Tuto skutečnost pak především ve vztahu k výprosám, výpůjčkám, zápůjčkám a úvěrům krátce komentuji také v kapitole 3.

⁵ Zákon č. 40/1964 Sb. platil ve své průběžně novelizované podobě až do 31. prosince 2013. Význam tohoto zákoníku s ohledem na výprosy, výpůjčky, zápůjčky a úvěry je rovněž zmíněn v následující kapitole.

Hlavním pramenem práva v angloamerickém systému jsou soudní rozhodnutí (Varvařovský 2009, s. 32). Uplatňují se zde však i další prameny včetně práva zákonného neboli psaného, o kterém píše Knapp (1996, s. 165) a podotýká, že oproti nazírání kontinentálního práva je v angloamerickém systému „psaná právní norma chápána spíše jako základ soudcovské normotvorby“. Dále uvádí, že „angloamerický systém je méně členitý než kontinentální“, protože v Evropě se právo vyvíjelo v jednotlivých zemích přirozeně, zatímco „anglické právo bylo do britských závislých území ‚exportováno‘“ (Knapp, 1996, s. 164). Podobně jako je možné vymezit okruhy v rámci kontinentálního práva, lze tak učinit i u systému angloamerického, a to prostřednictvím následujících okruhů: anglický, americký, kanadský, australský, novozélandský, indický, právo irské, právo ostatních států, které vznikly dekolonizací Britského impéria (Knapp, 1996, 164).

2.2.1 Anglický a americký okruh

Pro praktickou část této práce jsem vybrala vzorek smluv z britského a amerického prostředí. Z toho důvodu považuji za vhodné uvést některé podstatné rozdíly mezi těmito okruhy angloamerického práva.

Knapp (1996, s. 171) uvádí, že anglické právo se od práva platného ve Spojených státech amerických liší, protože právě ve Spojených státech se právo vyvíjelo, podobně jako tamní politika a ekonomika, odlišným způsobem. Jako zásadní rozdíl je uveden fakt, že se ve Spojených státech „právo vytváří na dvou úrovních: na úrovni federální a na úrovni jednotlivých států“; navíc je jako další z rozdílů uvedeno i to, že v porovnání s anglickým okruhem má ve Spojených státech zákonné právo vyšší důležitost, zatímco význam precedentů je menší (Knapp, 1996, s. 171).

3 Právní úprava ve vztahu ke smlouvám typu *loan agreement*

Jak bylo uvedeno v kapitole 2, český právní systém se od toho anglického výrazně liší. Znamená to proto, že i pohled na konkrétní smlouvy se bude (často velmi výrazně) lišit. Z toho důvodu je nutné v následujících podkapitolách zařadit konkrétní smluvní typy do bližšího kontextu českého a následně také britského a amerického práva.

3.1 Česká právní úprava

Smlouvy *loan agreement* mohou v českém právu teoreticky odpovídat různým smlouvám pro přenechání věci k užití jinému⁶. V této kapitole se pokusím vystihnout základní znaky výprosy, výpůjčky, zápůjčky a úvěru, které se jeví jako nejpravděpodobnější protějšky smluv *loan agreement*. Rovněž shrnu, jaké jsou mezi nimi rozdíly a podobnosti.

3.1.1 Výprosa

Výprosa⁷ je termín, který je v NOZ nový. Objevoval se však již v ABGB⁸. Výprosa slouží pro bezplatné přenechání určité nezuživatelné věci k užití jinému. Strana, která takovou věc poskytuje, se nazývá půjčitel a druhá strana pak výprosník. U výprosy si strany nestanovují ani přesnou dobu jejího trvání ani účel, ke kterému má být poskytnutá věc využívána. Půjčitel může od výprosníka kdykoli požadovat vrácení věci. Výprosník nesmí vrácením věci způsobit půjčiteli obtíže. Pokud by k tomu mělo dojít, půjčitel musí s vrácením věci souhlasit. Výprosník může věc přenechat k užívání třetí osobě bez svolení půjčitele. NOZ rovněž stanovuje, jak postupovat, pokud dojde ke ztrátě věci nebo pokud vznikne na věci škoda, a to ať už způsobená výprosníkem či třetí osobou.

Výprosa vzniká například mezi sousedy, kteří si půjčují zahradní náčiní. Ve vzorku smluv, které jsem si pro svou práci vybrala, však všechny výprosy slouží pro dočasné bezplatné zapůjčení pozemku.

3.1.2 Výpůjčka

Výpůjčka⁹ slouží pro dočasné bezplatné přenechání určité nezuživatelné věci. Strana, která věc poskytuje, se nazývá půjčitel a strana, které věc připadne k užití, vypůjčitel. Novotný a kol. (2017 s. 130) uvádějí, že právě proto, že je v NOZ u výpůjčky uvedeno, že se jedná o přenechání dočasné, je možné u ní smluvně stanovit dobu trvání. Oproti výprose je u výpůjčky možné sjednat, k čemu má být věc užívána. S tím souvisí i doba jejího trvání, pokud byl totiž účel sjednán, má vypůjčitel k tomuto účelu bez zbytečného odkladu využít a pak věc vrátit. Vypůjčitel má přitom právo vrátit věc dřív, nesmí tím však způsobit půjčiteli obtíže. Bylo-li by tomu tak, musí (podobně jako u výprosy) půjčitel s předčasným vrácením souhlasit. Půjčitel však nemůže vymáhat předčasné vrácení, pokud si toto právo nesjednal

⁶ Tyto smlouvy definuje NOZ v ustanoveních § 2189–2400. Jedná se konkrétně o výprosu, výpůjčku, nájem, pacht, licenci, zápůjčku a úvěr.

⁷ Výprosu definují ustanovení § 2189 až 2192 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

⁸ Obecný občanský zákoník č. 946/1811 Sb.ř.z. pojem výprosa uvádí v § 974. Závazné však bylo jen německé znění ABGB (Schelle a Tauchen 2010, s. 43). Český překlad ABGB bychom proto mohli označit jako překlad dokumentární. Nemá totiž „stejnou právní sílu“, jak o tom hovoří například Chromá (2014, s. 26).

⁹ Výpůjčku definují ustanovení § 2192 až 2200 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

nebo pokud nedošlo k využití věci v rozporu se smlouvou. V některých případech musí půjčitel vypůjčitele obeznámit s tím, jak s věcí nakládat. Na rozdíl od výprosy nemůže vypůjčitel poskytnout věc k užívání třetí osobě bez souhlasu půjčitele. NOZ rovněž řeší, jak jednat při vzniku škody, ale také otázku, kdo nese náklady spojené s užíváním věci.

Jako příklad výprosy je možné uvést bezplatné zapůjčení elektronických přístrojů na dobu určitou. V použitém vzorku smluv je jedním z konkrétních případů právě výpůjčka tabletu.

3.1.3 Zápůjčka

Zápůjčka¹⁰, termín zavedený NOZ, nahrazuje dříve používaný termín půjčka (Novotný a kol., 2017, s. 131). Bylo zavedeno také nové označení smluvních stran: zápůjčitel je strana, která věc k plnění poskytuje, strana druhá se nazývá vydlužitel. Pomocí zápůjčky je možné přenechat jak peníze, tak i „kteroukoli jinou zaměnitelnou druhově určenou věc, např. mouku, písek apod.“ (Novotný a kol., 2017, s. 131). S tím pak souvisí i to, že zápůjčka může být úplatná. Pokud slouží k zapůjčení peněz, umožňuje NOZ sjednání úroků. V případě, že jde o zápůjčku nepeněžitou, nelze sjednat úrok, nýbrž plnění většího množství nebo lepší jakosti. Peněžitá zápůjčka se splácí v měně místa plnění, je však možné sjednat její splacení i v jiné měně. NOZ rovněž určuje, že pokud nebylo sjednáno jinak, má být zápůjčka splacena nejpozději do šesti týdnů od jejího vypovězení. Kromě toho pak také určuje, jaké neplnění zakládá zápůjčiteli nárok na odstoupení od smlouvy.

Příkladem zápůjčky tedy může být poskytnutí peněžních prostředků (tyto příklady se objevují i ve vybraném vzorku smluv), její pomocí je však možné zapůjčit například také stavební materiál, jako je písek, šterk aj.

3.1.4 Úvěr

Na rozdíl od výprosy, slouží úvěr¹¹ výlučně k poskytnutí peněžních prostředků. Strany se nazývají úvěrující a úvěrovaný, přičemž úvěrující poskytuje peněžní prostředky ve prospěch úvěrovaného. Úvěr se splácí v té měně, ve které byl poskytnut, jeho splacení není možno sjednat v jiné měně, jak tomu je u výpůjčky. Peněžní prostředky je nutno vrátit i s úroky, jedná se tak o smlouvu úplatnou. Dalším rozdílem oproti výpůjčce je také to, že smlouva o úvěru může být vázána na určitý účel. Pokud úvěrovaný peníze ke smluvně určenému účelu nepoužije, umožňuje NOZ úvěrujícímu od smlouvy odstoupit a vymezuje další s tím spojená práva. NOZ rovněž definuje, kdy mají být peníze úvěrovanému poskytnuty a dále také dobu splacení, a to pro případ, že si ji strany nesjednají samy.

3.1.5 Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelský úvěr na rozdíl od ostatních zmíněných smluv není upraven NOZ, nýbrž samostatným zákonem konkrétně zákonem č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru. Definici spotřebitele však určuje právě NOZ v ustanovení § 419¹². Spotřebitelským úvěrem

¹⁰ Zápůjčku definují ustanovení § 2390 až 2394 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

¹¹ Úvěr definují ustanovení § 2395 až 2400 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

¹² Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.

se pak rozumí odložená platba, peněžitá zápůjčka, úvěr nebo obdobná finanční služba poskytovaná nebo zprostředkovaná spotřebiteli¹³. Zákon reguluje nejen samotné poskytnutí úvěru, určuje například jaké informace musí mít spotřebitel před uzavřením smlouvy k dispozici, pravidla spojená s reklamou propagující takový produkt či poradenství v této oblasti, ale i možnosti vymáhání dluhu; nezáleží přitom na výši úvěru, jeho účelu ani na tom, jestli je zajištěn hypotékou (Oddělení 3603 (odbor 36), 2019). V zákoně je však definována řada případů, ve kterých nebude zákon aplikován, a případy, kdy se nepoužije zákon celý, ale pouze jeho část, do této výjimky mohou spadat například úvěry poskytované obcemi jejich občanům (Oddělení 3603 (odbor 36), 2019).

3.1.6 Výprosa, výpůjčka, zápůjčka a úvěr – základní rozdíly a podobnosti

Mezi instituty výprosy, výpůjčky, zápůjčky a úvěru jsou značné rozdíly, některé znaky však tyto pojmy sdílí. Všechny tyto smlouvy jsou například smlouvami pro přenechání věci k užití jinému a jsou také smlouvami pojmenovanými; takové smlouvy NOZ upravuje v ustanoveních § 2055 až § 2893 (Zuklínová, 2013, s. 177). Samotný název smlouvy však nehraje roli, jde především o to, co si strany sjednají (Novotný a kol., 2017 s. 48).

U zápůjčky a úvěru umožňuje NOZ sjednání úroků¹⁴. Jedná se tedy o smlouvy synallagmatické. U synallagmatických smluv vzniká povinnost vzájemného plnění stran (Zuklínová, 2013, s. 166). Rovněž můžeme obě smlouvy označit jako úplatné. U výprosy a výpůjčky NOZ možnost sjednání úroků, ale ani jiného protiplnění, nestanovuje. Jedná se tak o smlouvy asynallagmatické neboli bezúplatné¹⁵.

NOZ pro výpůjčku, výprosu, zápůjčku ani úvěr nevyžaduje písemnou formu. Výjimku však tvoří spotřebitelský úvěr, písemná forma je u něj vyžadována zákonem¹⁶.

Zuklínová. (2013, s. 180) uvádí výprosu, výpůjčku a zápůjčku jako příklady smluv reálných. Liška (2014, s. 174) objasňuje tuto skutečnost na případu zápůjčky a nepřímo tak vysvětluje, že reálnou smlouvu zakládá předání věci; zápůjčku porovnává s úvěrem, který je kontraktem konsenzuálním, což reflektuje následovně: „Stačí, aby mezi stranami došlo ke konsenzu, a smlouva je na světě“. Zuklínová (2013, s. 179) však rovněž podotýká, že v určitém smyslu jsou konsenzuální všechny smlouvy. Předpokladem pro vznik jakékoli smlouvy je totiž konsenzus smluvních stran (Zuklínová, 2013, s. 168).

Tyto smlouvy se také liší v charakteru věci, kterou je pomocí nich možné někomu přenechat k užívání. Pro správné uchopení těchto smluv je klíčové především rozlišení mezi věcí jednotlivě a druhově určenou, zastupitelnou a nezastupitelnou¹⁷ a zužitelnou a nezužitelnou¹⁸.

¹³ To definuje ustanovení § 2 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru.

¹⁴ Možnost sjednání úroků u zápůjčky upravuje ustanovení § 2390 odstavce 1 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ a u úvěru pak ustanovení § 2395 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

¹⁵ Zuklínová (2013, s. 166-167) vymezuje právní jednání synallagmatické a asynallagmatické a právní jednání úplatné a bezúplatné jako dvě samostatné kategorie. Naproti tomu však například Hurdík píše o „členění závazkových vztahů na oboustranně zavazující či vzájemné (též úplatné či synallagmatické) a jednostranně zavazující (bezúplatné či asynallagmatické)“ (2014). Domnívám se, že pro účely této práce ve vztahu k výprosám, výpůjčkám, zápůjčkám a úvěrům je tedy možné používat termíny „synallagmatické“ a „úplatné“ respektive „asynallagmatické“ a „bezúplatné“ zaměnitelně.

¹⁶ Písemná forma je vyžadována ustanovením § 104 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru.

¹⁷ Věc zastupitelnou (a nezastupitelnou) definuje ustanovení § 499 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

¹⁸ Věc zužitelnou (a nezužitelnou) definuje ustanovení § 500 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

Thöndel a Zuklínová (2013, s. 376) uvádí, že termíny druhově a jednotlivě určená věc legislativa přímo neuvádí a nevysvětluje, ačkoli s těmito koncepty pracuje. Sami pak vysvětlují rozdíl následovně: „Věcmi určenými podle druhu jsou věci, které jsou určeny druhovými znaky podle počtu, míry nebo hmotnosti a mohou být nahrazeny věcmi téhož druhu a jakosti. Ostatní jsou věci určené jednotlivě.“ (Thöndel a Zuklínová, 2013, s. 377). Dále konstatují, že „[z]astupitelná je movitá věc, která může být nahrazena jinou věcí téhož druhu. Ostatní věci jsou nezastupitelné.“ (Thöndel a Zuklínová, 2013, s. 377). Zuživatelná věc je pak taková movitá věc, „jejíž běžné použití spočívá ve spotřebování, zpracování nebo zcizení“, nezuživatelná věc je pak definovaná jako jakákoli jiná (Thöndel a Zuklínová, 2013, s. 377). Rovněž podotýkají, že „[r]ozlišování věcí na zastupitelné (§ 499) a nezastupitelné se prakticky překrývá s jejich rozlišováním na věci určené podle druhu a věci určené jednotlivě.“ (Thöndel a Zuklínová, 2013, s. 377).

Pomocí výprosy a výpůjčky lze někomu přenechat k užívání nezuživatelnou věc; u výpůjčky tuto skutečnost přímo specifikuje NOZ¹⁹, u výprosy je však nutné tuto skutečnost dovodit (Novotný a kol., 2017, s. 130). Zápůjčka pak slouží k zapůjčení druhově určené zastupitelné věci²⁰ a u úvěru NOZ přímo specifikuje²¹, že slouží výhradně k poskytnutí finančních prostředků. Uvedené rozdíly a podobnosti jsou pro přehlednost shrnuty také v tabulce 1.

Tabulka 1 – Základní srovnání výprosy, výpůjčky, zápůjčky a úvěru

	Výprosa	Výpůjčka	Zápůjčka	Úvěr
Typ smlouvy	Reálná	Reálná	Reálná	Konsenzuální
Charakter věci	Nezuživatelná	Nezuživatelná	Zuživatelná	Peněžní prostředky
Úplatnost	Bezplatná	Bezplatná	Může být úplatná	Úplatná
Písemná forma	Není vyžadována	Není vyžadována	Není vyžadována*	Není vyžadována*
Označení strany poskytující věc	Půjčitel	Půjčitel	Zapůjčitel	Úvěrující
Označení strany půjčující si věc	Výprosník	Vypůjčitel	Vydlužitel	Úvěrovaný

* V případě, že se jedná o zápůjčku či úvěr, který je sjednaný jako spotřebitelský úvěr, je písenná forma vyžadována.

¹⁹ To je specifikováno v ustanovení § 2193 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

²⁰ Což je specifikováno v ustanovení § 2390 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

²¹ A to v ustanovení § 2395 zákona č. 89/2012 Sb., NOZ.

3.2 Právní úprava v angloamerickém systému

Jak bylo nastíněno ve třetí kapitole, český právní systém se od toho angloamerického výrazně liší. Význam psaného práva v angloamerickém systému není tak značný jako v systému českém. Tato odlišnost se určitým způsobem promítá i do problematiky smluv *loan agreement*. Zatímco v českém systému poskytuje NOZ (potažmo zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru) lidem jasnou představu o tom, jak je definovaná výprosa, výpůjčka, zápůjčka a úvěr a jak také konstruovat související smlouvy, v angloamerickém systému není situace takto jednoznačná. Vysvětlení (alespoň částečné) nabízí Knapp (1996, s. 184): „Anglické právo nezná pojem obligačního (závazkového práva) v našem smyslu, nýbrž rozeznává *law of contract*, tj. smluvní právo a *law of tort*, tj. deliktní právo.“. Důsledkem je, že je úprava smluv *loan agreement* v britském a americkém právu více roztržštěná. V obou těchto zemích pak existuje celá řada zákonů, které nějakým způsobem smlouvy *loan agreement* upravují.

3.2.1 Úprava ve Velké Británii

Ve Velké Británii se půjčování peněz řídí zákonem nazvaným *Consumer Credit Act 1974* (CCA), který byl upraven novelou *Consumer Credit Act 2006*; tento zákon se dotýká poskytování finanční služeb jako jsou například kreditní karty či osobní úvěry, nepokrývá však veškeré podobné služby, vyňaty jsou z něj například hypotéky (Woollsey, 2019). Vyhledáním sousloví *consumer credit act* v databázi britské legislativy na www.legislation.gov.uk lze však dále ukázat, že byl tento zákon mnohokrát upraven také pomocí *Statutory Instruments*²². Mezi klíčové podzákoné právní předpisy v tomto smyslu patří *The Financial Services and Markets Act 2000 (Regulated Activities) Order 2001* (RAO), který určuje, za jakých podmínek se půjčování peněz musí řídit speciálními pravidly a zda musí být poskytovatel registrovaný u kontrolního orgánu *Financial Conduct Authority* (FCA)²³ (Samuels, 2016). Podrobná pravidla, kterými se musí řídit poskytovatelé, kteří spadají do regulované kategorie, se nachází v příručce *Consumer Credit sourcebook* (CONC), kterou vydává FCA (Samuels, 2016)²⁴. Ve snaze chránit spotřebitele, který si půjčuje peníze, tak v této právní úpravě vidím jistou paralelu s českým zákonem č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru.

Britská legislativa je ve věci půjčování peněz mnohovrstevnatá, a tak se každá jednotlivá smlouva může v závislosti na dané situaci řídit jinými pravidly. V případě půjčování peněz mezi fyzickými osobami (například rodinnými příslušníky), kde bude situace odpovídat legislativě pro půjčování nekomerčního charakteru, se však dá říct, že budou aplikovatelná mírnější pravidla vycházející z CCA; například nebudou kladeny přísné nároky na konkrétní podobu smlouvy a poskytovatel nebude muset být registrován u FCA (Samuels, 2016).

---

²² Chromá, Dvořáková a Davidson (2011, s. 474) uvádí jako překlad sousloví *statutory instrument* výraz „podzákoný právní předpis“.

²³ FCA dohlíží na ochranu spotřebitele ve věcech týkajících se finančních služeb (About the FCA | FCA, © 2021).

²⁴ Výjimky z regulované kategorie tvoří například půjčování nad určitý obnos nebo případy, kdy částka přesahuje 25 000 liber a bude využita pro účely podnikání (Samuels, 2016).

Pokud jde o půjčování věcí, záleží na konkrétní situaci snad ještě víc. Legislativa je v tomto ohledu ještě více roztržštěná. Například půjčování uměleckých děl z některých institucí upravuje v Británii zákon *Museums and Galleries Act 1992* (a s ním související novely a další legislativa) (The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, 1992).

V souvislosti s půjčováním věcí je třeba vzít v úvahu také pojem britského práva, kterému se říká *bailment*. Vlastník věci (*bailor*) může u různých důvodů převést držbu na jinou osobu (*bailee*); vlastníkovu však nezaniká vlastnické právo k věci, a proto může požadovat její vrácení (Martin, 2003, s. 44). Tento pojem zahrnuje několik případů: může jít o případy, kdy dává jedna ze stran k druhé straně nějakou věc do opravy, nebo kdy si jedna ze stran nějakou věc pronajme či vypůjčí (Martin, 2003, s. 44). Za zapůjčení věci může vlastníkovu připadnout kompenzace, jednalo by se pak o případ *bailmet for reward*. Pokud však vlastníkovu při zapůjčení věci nijak kompenzován nebude může jít o případ *gratuitous bailment*. Na výpůjčku (*commodatum*) tak může být nazíráno jako na speciální případ pojmu *bailment* (Hall Ellis Solicitors, © 2016–2020). Tato skutečnost tak otevírá cestu pro možné aplikování další legislativy na některé smlouvy *loan agreement*, které se objevily ve vzorku smluv. Že je pojem *bailment* poměrně široký naznačuje i fakt, že Chromá (2010a, s. 42) ve svém slovníku jako možné ekvivalenty výrazu *bailment* navrhuje nejen výrazy úschova a depozice, ale rovněž výraz výpůjčka.

3.2.2 Úprava ve Spojených státech amerických

Ve Spojených státech amerických je právní úprava ještě o to složitější, že existují jak zákony na federální úrovni, tak zákony na úrovni jednotlivých států. Z federálních zákonů se půjčování peněz dotýká *Consumer Credit Protection Act of 1968* (CCPA), který „chrání spotřebitele před újmou způsobenou věřiteli, bankami a společnostmi poskytujícími kreditní karty“ a určuje také důležitá pravidla, například, že spotřebitel musí být dopředu obeznámen s výší úroku (včetně toho, jak bude vypočítán) a souvisejících poplatcích (Hayes, 2020). Zákon jako takový byl několikrát doplněn a upraven novelami. Mezi tyto pozdější úpravy patří:

Truth-in-Lending Act (TILA) – zabývá se problematikou informací, které je třeba spotřebiteli před uzavřením smlouvy sdělit, příkladem může být nutnost uvedení tzv. APR (*annual percentage rate*) (Hayes, 2020). Jedná se o údaj podobný českému RPSN²⁵.

Fair Credit Billing Act (FCBA) – řeší například případy, kdy byla spotřebiteli naúčtována určitá částka neoprávněně nebo omylem (EveryCRSReport.com, 2009).

---

²⁵ Paralelu mezi APR a RPSN je možné ilustrovat například pomocí těchto dvou definic:

APR: „APR is expressed as a percentage that represents the actual yearly cost of funds over the term of a loan or income earned on an investment. (...) The APR provides consumers with a bottom-line number they can easily compare with rates from other lenders.“ (Fernando, 2021).

RPSN:“ Ukazatel RPSN synteticky postihuje celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru. Smyslem zavedení ukazatele RPSN bylo umožnit objektivnější posouzení nákladovosti a tedy výhodnosti spotřebitelského úvěru pro spotřebitele a srovnání nabídek od různých finančních institucí.“ (ČNB, © 2021).

Consumer Leasing Act (CLA) – upravuje některé podmínky pronájmu věcí spotřebiteli (EveryCRSReport.com, 2009).

Fair Credit Reporting Act (FCRA) – v souvislosti s poskytováním některých finančních služeb upravuje shromažďování informací o spotřebitelích a jejich přístup k nim (Hayes, 2020).

Fair Debt Collection Practices Act (FDCPA) – stanovuje pravidla pro vymáhání dlužné částky (Hayes, 2020).

Equal Credit Opportunity Act (ECOA) – má zabránit diskriminaci při poskytování tohoto druhu finančních služeb (Hayes, 2020).

Electronic Fund Transfer Act (EFTA) – řeší náležitosti elektronického převodu peněžních prostředků, včetně transakcí v rámci kreditních účtů (EveryCRSReport.com, 2009).

Podobně jako v případě britské legislativy vidím i zde paralelu s naším zákonem č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru.

Zákony na úrovni jednotlivých států mohou půjčování peněz ještě dále upravovat. Jednotlivé státy mají například vlastní legislativu, která určuje maximální výši úroků (Kenton, 2020). Další relevantní legislativou může být *Uniform Commercial Code (UCC)*, jehož název je podle Chromé (2010a, s. 311) možné přeložit jako „jednotný obchodní zákoník“; ten upravuje obchodní závazky (Chromá, 2016, s. 61). Nejedná se o federální zákon, jako tomu bylo u CCPA. Takzvané *Uniform Laws* jsou určité doporučující legislativní návrhy, které jsou státům předloženy a následně mohou být v jednotlivých státech dle potřeby upraveny a přijaty jako platný zákon (Legal Information Institute, bez roku).

Pro smlouvy *loan agreement* pak může být určující také legislativa, upravující pojem *bailment*. Z BLD (2009, s. 162) je totiž patrné, že i americké právo zná pojem označený termínem *bailment* včetně tzv. *gratuitous bailment*; jako příklad je uveden případ bezplatného zapůjčení auta mezi přáteli.

3.2.3 Vznik smlouvy a požadavek consideration

V souvislosti se smlouvami, které figurují ve vzorku smluv je třeba upozornit také na jednu ze základních podmínek vzniku smlouvy v angloamerickém pojetí smluvního vztahu. V anglickém systému práva nevzniká smlouva pouze tím, že se strany dohodly; aby smlouva vznikla a platila, musí smluvní strana, která je akceptantem, poskytnout protihodnotu neboli *consideration*, tato protihodnota přitom nemusí být „stejná ani přiměřená“ tomu, co se smlouvou poskytuje (Knapp, 1996, s. 184-185). Stejně pravidlo platí i v americkém systému (Kim a Gilkis, 2019). U smluv *loan agreement* však není vždy patrné, že by byl tento požadavek uspokojen, především jde-li o případy, kdy je uzavřená smlouva o bezplatném zapůjčení techniky, uměleckého díla atp.

4 Vzorek smluv

Česká část vzorku smluv se skládá celkem z dvanácti smluv, z nichž u šesti jsou předmětem smlouvy peníze a u dalších šesti pak jiné věci. Několik z nich pochází z českého registru smluv či z webových stránek některých územních samosprávných celků. Z těchto zdrojů jsou veškeré smlouvy určené pro zapůjčení peněz s výjimkou jedné, která je od komerčního poskytovatele úvěrů. Smlouvy pro poskytování věcí zahrnují smlouvy o výprose pozemku právě ze stránek obcí, smlouvu z knihovny určenou pro zapůjčení elektronické čtečky, smlouvu s hasičským záchranným sborem o výpůjčce vysoušeče atp. Jednu smlouvu pak laskavě poskytla paní Hana Deissová, ředitelka MŠ na ulici Údolní 68 v Brně. V šesti případech se nejedná o smlouvy přímo uzavřené, nýbrž jen o šablony smluv, které smluvní strany před samotným uzavřením musejí doplnit a podepsat.

Smlouvy z registru a stránek územních samosprávných celků mají společný znak, a to, že je jednou ze smluvních stran ve všech případech veřejný subjekt. Důvodem vyššího počtu těchto smluv v mém vzorku je fakt, že jsou tyto smlouvy často povinně veřejně přístupné a bylo možné je proto snáze dohledat. Se smlouvami uzavřenými mezi dvěma fyzickými osobami, které by byly na internetu volně přístupné, jsem se však při hledání nesešla.

Co se týče smluv v angličtině, jejich hledání bylo náročnější, z tohoto důvodu se ve všech případech v mém vzorku jedná o šablony, které je nutno doplnit, nikoli o samotné uzavřené smlouvy. Celkem anglický vzorek obsahuje čtrnáct smluv. U pěti z nich jsou předmětem smlouvy peníze (dvě takové smlouvy jsou z britského a tři z amerického prostředí), u zbylých devíti pak jiné věci (čtyři z britského a pět z amerického prostředí).

Ve vzorku se objevují také dvě velmi podobné šablony, kterými se poskytují peněžní prostředky. Jedna je však z britského a druhá z amerického prostředí. Domnívám se, že fakt že jsou obsahově až na několik míst téměř totožné dobře ilustruje podobnosti britského a amerického právního systému ve vztahu ke smlouvám *loan agreement*.

Zdrojem pro anglické smlouvy určené pro zapůjčení věcí byly převážně stránky knihoven a univerzit. Jako zdroj smluv k zapůjčení peněz jsem využila stránky poskytující tyto šablony zdarma. Úplné odkazy na webové stránky, ze kterých smlouvy pocházejí, jsou uvedeny v souhrnu všech zdrojů v závěru práce.

Z hlediska práva obsahuje česká část vzorku především smlouvy, které jsou uzavřeny podle NOZ, s výjimkou smlouvy o spotřebitelském úvěru, který se řídí také zákonem č. 257/2016 Sb. To ovlivnilo i výběr smluv, pomocí kterých jedna ze smluvních stran poskytuje peněžní prostředky, do anglického vzorku. V této části anglického vzorku se tak objevují smlouvy, které mezi sebou mohou uzavřít spíše fyzické osoby, nikoli však například fyzická osoba a banka nebo jiná finanční instituce. Při půjčování od finančních institucí smluvní strany nemají shodné postavení, zákonem stanovené podmínky pro půjčování peněz jsou v takovém případě často velmi podrobné. Práce s nimi by byla jistě zajímavá, domnívám se však, že v rámci bakalářské práce není toto téma možné dostatečně obsáhnout. V anglické části vzorku jsem se snažila alespoň částečně zohlednit, že smlouvy *loan agreement* mohou mít různé názvy. V mém vzorku se objevují smlouvy, které mají v názvu obsaženo sousloví *loan agreement* a jedna smlouva, která má v názvu výraz

borrower's agreement. Při výběru smluv se ukázalo, že ty s názvem *credit agreement* jsou často právě komerčního charakteru.

Celý vzorek je různorodý, jsou v něm zastoupeny jak smlouvy, které jsou kratší rozsahem, tak smlouvy delší a podrobněji formulované. Domnívám se, že pro práci bude tato skutečnost pozitivním faktorem, protože umožní snazší identifikaci klíčových znaků vybraných smluv a zároveň jejich ilustraci na široké škále příkladů.

5 Jazyk právních textů

Aby bylo možné charakterizovat právní jazyk, je vhodné vymezit, jaké texty je vůbec možné řadit do okruhu právních textů. To však není zcela snadné, někteří autoři pro vymezení volí cestu vyjmenování některých typických právních textů, jiní právní texty vymezují na základě jejich funkce, či prostředí, ve kterém se objevují (2011, Wolff, 6). Právních textů existuje celá řada a také jejich vznik je motivován širokou škálou různých okolností (2011, Wolff, 6). Přesto se však pokusím identifikovat některé typické znaky právního jazyka. Je nutné však mít na paměti rovněž fakt, že specifika právního jazyka jsou dána konkrétním právním systémem (Cao, 2007, s. 17). Pokusím se proto popsat některé typické znaky právní češtiny a právní angličtiny, přičemž každému jazyku bude věnována vlastní podkapitola. Abych tuto problematiku vztáhla ke smlouvám *loan agreement*, budu v následujících podkapitolách vybrané znaky ilustrovat konkrétními příklady z odpovídající části vzorku smluv.

5.1 České právní texty z pohledu funkčních stylů

Knittlová (2010, 136) uvádí, že je možné rozdělit styly na věcné a umělecké; u prvních jmenovaných „je estetická intence mluvčího buď odsunuta do pozadí nebo není vůbec přítomna“. Právní texty (včetně smluv, ale i řady dalších útvarů) řadí pod administrativní styl a mezi jeho typickými znaky vyjmenovává „věcnost, jasnost, jednoznačnost, přehlednost, stručnost“ (Knittlová 2010, 139-140). Je tak zřejmé, že administrativní styl patří právě mezi styly věcné, což potvrzuje i Čechová (2003, s. 194), která administrativní styl řadí mezi věcné objektivní styly. V dřívější době nebyl administrativní styl chápán samostatně, nýbrž jako součást stylu odborného (Čechová, 2003, s. 204). Obě autorky (Knittlová 2010 s. 140, Čechová 2003, s. 196) pak upozorňují, že styl administrativní vykazuje podobnosti právě se stylem odborným²⁶ a také se stylem publicistickým. Podle Čechové (2003, s. 196) navíc hranice mezi těmito styly není vždy jednoznačná.

Tomášek (2003) nazírá na právní texty poněkud jiným způsobem. V první řadě definuje právní jazyk, který je užíván v právních projevech (psaných i mluvených) a přenáší právní informace (Tomášek, 2003, s. 25). Kromě toho rozlišuje také právní subsystém a nakonec samotný právní styl (Tomášek, 2003 s. 26-27). Tento právní funkční styl přitom chápe jako svébytnou součást odborného stylu a přisuzuje mu dvě hlavní složky: složku všeobecného gramatického základu a odborné názvosloví (Tomášek 2003, s. 28). Jednotlivé právní projevy rozděluje Tomášek (2003, s. 29) do tzv. stylových vrstev, na které se dá nahlížet z více hledisek. Smlouvy, o kterých pojednává tato práce, by tak, dle mého soudu, spadaly například pod vymezenou stylovou vrstvu aplikační. Ta „má (...) především uvádět právní normu do aplikační praxe“ (Tomášek, 2003, s. 31).

Podle Čechové (2003, s. 196) musejí administrativní texty splňovat přísná pravidla co do obsahu i formy; informace v nich mají být jednoznačné a správné, žádné podstatné informace přitom nesmějí být vynechány. U některých útvarů administrativního stylu musí být dodrženy i nároky na přesně danou formu, může jít například o formát papíru či rozvržení textu (Čechová, 2003, s. 196). Jistá přísnost co do formy existuje u smlouvy

---

²⁶ Knittlová však používá označení „vědecký styl“ či „styl vědy a techniky“.

o spotřebitelském úvěru, která musí být uzavřena v písemné podobě. Také musí obsahovat veškeré zákonem vyžadované informace – jedná se tedy o požadavek obsahový, přičemž tyto informace musejí být uvedené jasným, výstižným a zřetelným způsobem²⁷, jde tedy opět o požadavek na formu.

Pokud jde o hlavní znaky Tomáškovy právního stylu, shodují se s výše uvedenými charakteristikami stylu administrativního. Podle Tomáška (2003, s. 28) by právní jazyk měl být významově přesný, jednoznačný, stručný, srozumitelný, ustálený, ústrojný, úkonný a neexpresivní. Mezi hlavní specifické součásti právního jazyka pak podle něj patří právní termíny, slovní spojení a jazykové šablony (2003, s. 48). Jejich konkrétní příklady ze vzorku smluv jsou dále rozpracovány s ohledem na překlad ve vlastní kapitole, protože však jde o aspekt právního stylu, jak ho Tomášek definuje, je jejich stručné vysvětlení uvedeno v následujících odpovídajících podkapitolách.

I přes existenci formálních a obsahových požadavků v praxi při tvorbě právních textů dochází k chybám. Může se jednat jak o chyby na úrovni pravopisné, tak na úrovni větné stavby a stylizace (Prokšová a Smejkalová, 2017, s. 407). To se projevilo i na českém smluvním vzoru. V příkladu (1a) jsou ve smlouvě o výprose chybně označeny smluvní strany²⁸, v příkladu (1b) je pak chyba pravopisná, a to ve shodě podmětu s přísudkem.

(1) a. *Tato smlouva se vyhotovuje ve čtyřech stejnopisech, z nichž každý má platnost originálu. Z těchto stejnopisů obdrží po dvou **pronajímatel a nájemce**.*

b. *Účastníci se dohodly, že po uzavření této smlouvy bude do 30 dnů sepsán aktuální předávací protokol, jehož součástí bude příslušná dokumentace.*

5.1.1 Morfologická rovina

Podle Čechové (2003, s. 198) je „morfologická stránka [administrativních] textů zásadně spisovná“; tvary slov užívaných v těchto textech jsou proto neutrální či knižní. Pokud se text odchyluje od kodifikované podoby jazyka, jde zpravidla o nedopatření (Prokšová a Smejkalová, 2017, s. 401). U smluv tato zásada jistě platí. Zajímavé však je, že Tomášek (2003, s. 34) definuje i stylovou vrstvu nespisovných právních projevů. Připouští tak, že i z hlediska právních textů existují relevantní případy využití nespisovného jazyka, například pokud jde o komunikaci mezi profesionály a studenty práva, ale zmiňuje i argotickou mluvu zločinců. Tyto případy charakteristiky administrativního stylu nijak nezohledňují.

Protože je v administrativních textech kladen důraz na faktické informace, nikoli však na dějovost, vyskytují se v nich častěji podstatná jména a přídavná jména plnící funkci doplňku a také číslovky (Čechová 2003, s. 198-199). Hojně je též užití „deverbativních adjektiv“ (Čechová, 2003, s. 199). Ty se objevují i v českém vzorku smluv (2).

²⁷ Nárok na formu smlouvy stanovuje ustanovení § 125 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru.

²⁸ Podobná chyba se vyskytla také v anglické části vzorku:

*Any and all costs or expenses incurred by the Lender in enforcing the obligations of this Loan Agreement as a result of **Buyer's** default, including any legal fees or costs, will be added to the remaining amount due and must be paid immediately by the Borrower.*

Strany smlouvy jsou po celou dobu *lender* (zapůjčitel) a *borrower* (vydlužitel). Výraz *buyer* (kupující) se až do tohoto místa ve smlouvě nevyskytoval a nevyskytuje se ani dále.

- (2) a. *SMLOUVA O VÝPŮJČCE uzavřená v souladu s ust. § 2193 a násl. zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.*
- b. *Protokol musí být sepsaný a podepsaný oběma smluvními stranami na jedné listině.*
- c. *Úvěrovaný se zavazuje splácet poskytnutý úvěr včetně úroků pravidelnými měsíčními splátkami ve výši 3 594,- Kč splatnými vždy k 20. dni běžného měsíce.*

Jak ukazuje příklad (3), ve vzorku se také objevuje časté užití infinitivu, který je „vhodný k vyjadřování direktivních příkazů či zákazů“ (Čechová, 2003, s. 199).

- (3) a. *Půjčené peněžní prostředky je dlužník oprávněn vrátit věřiteli i po částech kdykoli před uplynutím lhůty v článku III. odst. 1.*
- b. *Smlouvu je možno měnit a doplňovat jen písemnými dodatky podepsanými oběma smluvními stranami.*
- c. *Na základě žádosti a splněných požadavků dle výše uvedených Pravidel se úvěrující zavazuje poskytnout úvěrovanému účelově vázaný úvěr ve výši ..... Kč (slovy: .....) a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.*

Naproti tomu se ve smlouvách neobjevuje imperativ, ačkoli Čechová (2003, s. 199) uvádí, že „[u] pokynů, příkazů a zákazů se [imperativ] vyskytuje zcela pochopitelně“.

5.1.2 Lexikální rovina

V administrativních textech se užívají neutrální výrazy a jednoznačná pojmenování, která mohou být i víceslovná, důležitou roli pak hrají rovněž termíny (Čechová, 2003, s. 199). Slovní zásobu, která se v právních textech uplatňuje také podrobněji rozpracovává Tomášek (2003, s. 47-54). Vyjadřuje se mimo jiné právě k termínům: „[p]rávní termíny jsou pojmenování právní skutečnosti“, mají přesně definovaný význam a mohou být i víceslovné (Tomášek, 2003, s. 49). Protože právo nutně souvisí se záležitostmi každodenního života, jsou i právní termíny spjaté se společenskými jevy a jsou ovlivněny tím, jak na ně nazírá daný právní systém; termínem se tak může stát i slovo z běžného jazyka, nové termíny stále vznikají a starší mohou naopak zaniknout (Tomášek, 2003, s. 49). Z příkladů termínů ve vzorku smluv lze jmenovat opakovaně se objevující označení smluvních stran, které jsou uvedeny v tabulce v kapitole 2.6 (Tabulka 1).

Čechová (2003, s. 199-200) upozorňuje také na užívání číselných údajů, jmen, názvů a zkratk u administrativních textů. Tuto tendenci lze sledovat i ve vybraném vzorku smluv, ve kterém je možné najít užití číslic (4), názvů obcí, úřadů, jmen osob, které vstupují do smluvního vztahu (5), a dále i příklady použití zkratk (6).

- (4) a. *Úvěrovaný se zavazuje splácet poskytnutý úvěr včetně úroků pravidelnými měsíčními splátkami ve výši 3 594,- Kč splatnými vždy k 20. dni běžného měsíce.*
- b. *(...) (za termín vrácení se považuje den uvedený v čl. III, odstavec 1. smlouvy)*
- (...)

- (5) a. *1. Jihomoravský kraj zastoupený: JUDr. Bohumilem Šimkem, hejtmánem Jihomoravského kraje*

se sídlem: **Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno**

b. **Česká republika – Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje
Pražská 52b, 370 04 České Budějovice**

(6) a. *Pokud v této smlouvě není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy z ní vyplývající příslušnými ustanoveními z. č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku v platném znění.*

b. *Vydlužitel se zavazuje zápůjčku vrátit zapůjčitelu do 3 měsíců od připsání dotace **MŽP** na účet vydlužitele, nejpozději však do 30. 06. 2019.*

U administrativních textů „se neprojevuje výraznější úsilí o variantnost, pestrost, expresivnost a názornost vyjadřování, aby to neodporovalo snaze po věcnosti, snadnosti, rychlosti a jednoduše vyhotovení, ekonomičnosti a stručnosti vyjádření“ (Čechová, 2003, s. 196). Příkladem projevu výše uvedeného na rovině lexikální může být v právních textech opakování slov (7).

(7) a. *Strany se dohodly, že v případě **prodlení** s placením, tj. porušení povinnosti **Klienta zaplatit** jakoukoli část závazku podle této Smlouvy řádně a včas, a to bez ohledu na zavinění **Klienta**, je **Klient** povinen **zaplatit** Věřiteli navíc **smluvní pokutu** ve výši 0,1 % z jistiny za každý **den prodlení**, přičemž **smluvní pokuta** je splatná **den následující po dni** takového **prodlení**, dále úrok z **prodlení** v zákonem stanovené výši, a dále poplatek za každou zasloupanou písemnou **upomínku** 50 Kč (nejvýše tři zpoplatněné **upomínky**).*

b. *Výprosník není oprávněn **přenechat Předmět výprosy do užívání třetí osobě bez předchozího písemného souhlasu půjčitele. Přenechá-li výprosník Předmět výprosy do užívání třetí osobě bez souhlasu půjčitele**, je povinen nahradit **škodou** mu z toho vzniklou, ledaže by ke **škodě** došlo i tak.*

Nemohu však souhlasit s tvrzením, že „je oblast administrativní po stránce lexikální ve srovnání s jinými oblastmi chudá, používá se relativně nerozsáhlé slovní zásoby“ (Čechová, 2003, s. 200). Kromě běžné slovní zásoby se v právních textech totiž objevují také výrazy „specifické pro jiné odborné subsystémy“, například z oblasti politiky, ekonomie, lékařství či techniky (Tomášek, 2003, s. 47). Různorodost lexikálních prostředků v právních textech se projevila i ve vybraném vzorku smluv. Nefiguruje v něm totiž výhradně právní slovní zásoba. Ve vzorku je možné nalézt smlouvu, ve které se objevují termíny z oboru geografie (8), v dalších smlouvách se pak objevují právě termíny z oblasti techniky (9).

(8) *Vydlužitel má v úmyslu požádat o poskytnutí dotace na projekt „**Sanace svahů v Dolních Věstonicích**“ zaměřený na jím dosud provedená opatření vedoucí k **obnově území** postíženého **sesuvy půdy** v září roku 2014 (...)*

(9) a. *Pokud vypůjčitel **čtečku** poškodí nebo nevrátí příslušenství k přístroji, zaplatí opravu nebo dokoupení v této výši: - **dotekový stylus**: 230,-Kč; - **USB kabel**: 100,-Kč (...)*

b. *Předmětem smlouvy je po dohodnutou dobu bezplatné užívání ..... ks vysoušečů zdiva vypůjčitelem, uvedených v příloze ke smlouvě – seznam vypůjčených vysoušečů.*

Z uvedených příkladů vyplývá, že u smluv může být míra variantnosti použité slovní zásoby ovlivněna například okolnostmi jejího vzniku či předmětem smlouvy.

5.1.3 Syntaktická rovina

V administrativních textech se často vyskytují jednoduché věty, ve kterých jsou ve vyšší míře využity nominální fráze (Čechová, 2003, s. 197). Tyto nominální fráze pak podle Čechové (2003, 197-198) ovlivňují stavbu vět, například tak, že se v administrativních textech objevují „větné ekvivalenty, (...) popř. dvojčlenné věty s elipsou sloves“. Tato tendence však z vybraného vzorku smluv není patrná. Naopak jsou věty právě kvůli nominálním frázím často poměrně dlouhé (10).

(10) *Úvěrující se zavazuje poskytnout úvěrovanému **úvěr na opravu, modernizaci a rekonstrukci bytového fondu ve výši 200 000,- Kč s pevnou úrokovou sazbou 3 % p. a. ze zůstatku jistiny a dobou splatnosti úvěru 5 let.***

Ve snaze vyhotovit administrativní text rychle a uniformně může dojít k heslovitému či elipsovitému vyjadřování (Čechová, 2003, s. 198). Ve vzorku smluv je také možné narazit na odchylky od pravidelné větné stavby jako je anakolut (11) či zeugma (12).

(11) *Účastníci se dohodli, že předmětem výprosy je užití části Pozemku parc. č. 1055/6, o výměře 10 m², druh pozemku ostatní plocha, ve vlastnictví půjčitele, **zapsanou na LV 1035, v katastru nemovitostí vedeném u Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu, Katastrální pracoviště Praha, katastrální území Vršovice.***

(12) *Zapůjčitel hodlá poskytnout vydlužiteli zápujčku pro účel uvedený v odst. 4 toho článku **ve výši a za podmínek stanovených touto smlouvou.***

K docílení jasnosti a přesnosti vyjádření pak často slouží spojky a předložky; může se přitom jednat o jejich víceslovné či knižní varianty (Čechová, 2003, s. 198). V tomto smyslu je ve vzorku smluv možné sledovat například užívání tvaru knižní předložky *dle* (13). Bezpříznaková předložka *podle* se stejným významem se však ve vzorku vyskytuje také (14).

(13) *Smlouva o výprose uzavřená **dle** § 2189 až § 2192 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník*

(14) *(...) uzavírají **podle** ustanovení § 2193 a násl. z. č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku v platném znění tuto smlouvu o výpůjčce:*

V administrativních textech se rovněž častěji objevují pasivní konstrukce (Čechová, 2003, s. 198). I ty je možné najít ve vzorku smluv (15).

- (15) a. *Strany se dohody, že zápůjčka bude poskytnuta jako úročená.*
b. *Jestliže tato smlouva byla uzavřena na základě nepravdivých údajů poskytnutých úvěrovaným, je úvěrující oprávněn od této smlouvy o úvěru odstoupit.*

Důležitou roli v administrativních textech hraje také grafická úprava textu, která může nahradit syntaktické prostředky, a to zejména pokud jde o formulářové texty (Čechová, 2003, s. 196). K syntaktické stránce administrativních textů uvádí Čechová (2003, s. 197) také následující: „V administrativní oblasti se ustálily určité obraty, spojení, fráze, vlastně ‚panely‘, bloky, šablony, které se zařazují do textu celé.“ Tomášek (2003, s. 51) jako slovní spojení chápe „víceslovné výrazy neterminologické povahy, kterými se nepojmenovává právní skutečnost, nýbrž tato právní skutečnost se jimi pouze popisuje“. Takové spojení má pevně danou strukturu (Tomášek, 2003 s. 51). Zpravidla jde o spojení slovesa a termínu ve tvaru podstatného jména (Tomášek, 2003 s. 52). Co se týče jazykových šablon, v Tomáškové (2003, s. 52) pojetí jejich důležitost nepramení z jejich obsahu, ale spíše z jejich významu pro dokreslení stylu projevů. Tyto šablony se opakují napříč texty, kde se využívají jako celek (Tomášek, 2003, s. 53). „[J]azyková šablona je ustálený standardní právní obrat (spojení slov, ale i celá věta), daný v právní oblasti konvencí, který vstupuje do právního projevu jako ústrojný a konstrukčně hotový“ (Tomášek, 2003, s. 53). Ze strukturálního hlediska je podle Tomáška (2003, s. 54) možné šablony dělit na lexikální, větné a konstrukční, z hlediska funkčního pak na šablony uvozovací, závěrečné a vnitřní.

5.2 Styl anglických právních textů

Podle Caové (2007, s. 18) má sice anglický právní jazyk podobné jádro jako jazyk běžný, obsahuje však například svébytné prvky lexikální či syntaktické, které ho od toho běžného velmi odlišují. Charakteristikou jazyka anglických právních textů se poměrně podrobně zabývají například Crystal a Davy (2013, s. 193-217) a vnímají ho jako jazyk nápadně svébytný. Připouštějí však, že hranice mezi právním jazykem a například jazykem úředním je velmi tenká (Crystal a Davy, 2013, s. 195). Je tomu tak proto, že pod oblast práva se dá zařadit široká škála různorodých lidských činností (Crystal a Davy, 2013, s. 193). Na fakt, že jsou komunikáty (anglického) administrativního stylu velmi různorodé, upozorňuje i Knittlová (2010, s. 141); podle ní však mají dané texty jeden společný znak – požadavek, že by jejich výklad měl být jednoznačný. Jednoznačnost výkladu je jedním z klíčových znaků právního jazyka, na které opakovaně upozorňují i Crystal a Davy (2013, s. 193, 214). Později ale upozorňují také na to, že v určitých případech může být v právních textech důležité, aby byl použitý jazyk dostatečně vágní a umožnil prostor pro flexibilní interpretaci (Crystal a Davy, 2013, s. 212, 214). Caová (2007, s. 19) pak rovněž připouští, že právní jazyk může obsahovat také ne zcela jednoznačně vymezené pojmy. Zda bude v textu nebo jeho části převažovat snaha o přesnost vyjádření či o jeho vágnost, bude vždy záležet na konkrétních okolnostech vzniku textu (Crystal a Davy, 2013, s. 212, 214). Specifičnost právní angličtiny podle Crystala a Davyho (2013, s. 193) spočívá také v tom, že texty mají vyjádřit práva a povinnosti stran a dále i v tom, že při použití právního jazyka je klíčové

především předání objektivních informací. Caová (2007, s. 14) však uvádí, že je u právních textů stěžejní snaha ovlivnit pomocí nich lidské chování.

Crystal a Davy (2013, s. 193-194) dále uvádějí, že v právních textech je komunikace vedena mezi odborníky v oblasti práva, a proto není vždy brán zřetel na potřeby laiků. Domnívám se, že s touto premisou není možné zcela souhlasit. Ačkoli jistě platí, že právní texty mohou být pro laiky v mnoha případech obtížně srozumitelné, neznamená to, že by nedocházelo k případům, kdy například právě smlouvu typu *loan agreement* mezi sebou uzavřou osoby, které mají jen minimální (či dokonce žádné) formální vzdělání v oblasti práva. Domnívám se, že i v mém vzorku smluv se objevují smlouvy, které jsou dobře přístupné. Například smlouva *Loan Agreement for Equipment*, kde je stranou, která poskytuje věc k užití, *Walsall Healthcare NHS Trust*, je vyhotovena velmi jasným a jednoduchým způsobem. Osobně jsem neměla problém porozumět jejímu obsahu bezprostředně při prvním čtení, ačkoli nejsem rodilý mluvčí anglického jazyka.

Obecně platí, že v anglických právních textech je možné sledovat velký důraz na tradici a že i samotná právní angličtina je poměrně konzervativní (Crystal a Davy 2013, s. 194). Toho si všímá i Knittlová (2010, s. 141) a uvádí následující: „Anglický úřední styl bývá často kritizován jako ‚papírový‘, neživotný, těžko srozumitelný[,] (...) je protkán tradičními, ustrnulými, petrifikovanými formulami a termíny.“ Docílit zamýšlené jednoznačnosti interpretace právních textů může být v mnoha případech komplikované či přímo nemožné (Crystal a Davy 2013, s. 193). Jednou z možností, jak se s tím vyrovnat, je právě obrácení k tradici. Autoři právních dokumentů se proto často spoléhají na zavedené formulace, které je možné vyhledat v tzv. „*form books*“ (Crystal a Davy 2013, s. 194). Podle Knittlové (2010, s. 141) pak tyto „praxí ověřen[é] výrazy, fráze a formulace (...) nabyly charakteru termínů“.

V britském i americkém prostředí však lze zhruba od sedmdesátých let minulého století sledovat snahu o zjednodušení jazyka veřejné komunikace a snahu o vytváření snadno srozumitelných (právních) textů (The Plain Language Action and Information Network, bez roku a; Plain English Campaign, © 2021a). Ve Spojených státech amerických (právě od sedmdesátých let) existuje názorový proud *plain language movement* či *plain English movement* (The Plain Language Action and Information Network, bez roku a.). Ve Velké Británii se pak rovněž v sedmdesátých letech začalo formovat uskupení s názvem *Plain English Campaign* (Plain English Campaign, © 2021a). Tento moderní přístup k oficiálním textům klade na dané texty následující požadavky: text by měl být pro příjemce (laika) srozumitelný už při prvním přečtení, měl by obsahovat klíčové informace, měla by v něm být použita jasná, neproblematická slovní zásoba a celý text by měl být také členěn do kratších vět (The Plain Language Action and Information Network, bez roku b, Plain English Campaign, © 2021b). Výše zmíněná smlouva *Loan Agreement for Equipment* by tak, dle mého názoru, těmto požadavkům vyhověla.

5.2.1 Morfologická rovina

Význam tradice v právních textech lze sledovat také na rovině morfologické. Z hlediska morfologie je možné si v anglických právních textech všimnout případů „zachování koncovky *-eth* ve třetí osobně jednotného čísla v přítomném čase“; vyskytuje se však jen

u některých slov, například *witnesseth*, neplní přitom žádnou praktickou funkci, jde o pouhou otázku tradice (Crystal a Davy, 2013, s. 207). V mém vzorku smluv se ovšem přípona *-eth* nevyskytuje.

Je v něm však možné najít pronominální adverbia. Ty se na prvním místě skládají ze zájmena *here-*, *there-* či *where-* a na druhém místě zpravidla z jedné předložky (například *after*, *by*, *in*, *of*, *to* aj.) (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 75). Pronominální adverbia jsou archaická (Knittlová, 2010, s. 143). V právních textech slouží především pro zvýšení přesnosti odkazování (Crystal a Davy, 2013, s. 208). Mohou nahrazovat především příslovce či předložkové skupiny (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 75). Pokud je na prvním místě *here-*, jedná se o odkaz v rámci daného dokumentu (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 75). V případě, že je na prvním místě *there-*, odkazuje tento výraz na jiný dokument, údaje z něj či na skutečnost, na kterou je třeba odkázat, avšak není součástí daného dokumentu (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 76). V případě, že pronominální adverbium začíná slovem *where-*, je význam podobný jako při použití vztažného zájmena (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 76). V mém vzorku smluv se objevily jak případy použití *here-* (16), *there-* (17) i *where-* (18).

- (16) a. *I agree to be bound by all of the provisions set forth **herein**.*
b. *This Agreement and the responsibilities as outlined **hereunder** are not transferable without the written approval of Lender.*

V obou těchto případech *herein* a *hereunder* odkazuje na skutečnost uvedenou v následující části smlouvy. Dle mého názoru se tak v obou případech nabízí český překlad pomocí sousloví níže uvedený.

- (17) a. *I am the owner or the agent of the owner authorized to agree **thereto**.*
b. *Lender disclaims all representations and warranties associated with the Equipment and any use **thereof**, including any warranty of fitness for a particular purpose.*

V případě (17a) se jedná o odkaz k vnější skutečnosti, tj. že je smluvní strana oprávněna smlouvu uzavírat. V příkladu (17b) je pomocí *thereof* odkazováno na užití předmětu smlouvy. Domnívám se, že obě tyto vnější skutečnosti, na které je odkazováno, by v českém překladu musely pravděpodobně být explicitně rozvedeny.

- (18) a. *WHEREAS, the Borrower and the Lender desire to enter into an agreement **whereby** the Borrower shall pay the Lender (...)*
b. *In witness **whereof**, the parties have executed this Agreement effective as of the date of the last party to sign this Agreement below.*

V češtině by oba tyto výrazy dle mého názoru bylo možné přeložit pomocí zvratných zájmen (18a) – podle které, (18b) -na důkaz čehož).

Z hlediska morfo-syntaktického je pak možné poukázat na skutečnost, že se v právních textech ve vyšší míře vyskytují také modální slovesa. Nejvíce *shall* a *may*, nejméně pak *can* a *could* (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 89). Častější výskyt modálních sloves je logický, protože se právní texty zabývají právě stanovenými právy a povinnostmi

(Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 90). Některé případy jejich výskytu ve vzorku smluv uvádím v příkladu (19).

(19) a. *This Agreement **may** only be amended or modified by a written instrument executed by both the Borrower and the Lender.*

b. *The following Terms and Conditions **shall** apply when library materials are loaned to Borrowers.*

V obou výše uvedených příkladech se jedná o deontickou modalitu. O té Bázlik a Böhmerová (2019, s. 91) uvádí, že slouží k vyjádření svolení, povinnosti či vůle a je v právních textech (vzhledem k jejich charakteru) užívána více než modalita epistémická²⁹. Sloveso *shall* se přitom díky své četnosti užití stalo jedním z typických znaků britských i amerických právních textů (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 91). V textech se objevuje nejen pro vyjádření povinnosti, ale pokud je použito v záporu také pro vyjádření zákazu (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 91). Použití *shall* v tomto významu je ve vzorku rovněž možné najít ve vzorku smluv (20).

(20) a. *Loaned Work **shall not** be exposed to sunlight (...)*

b. *The Patron **shall not** permit the use of items checked out to him or her by any other person unless by the express permission of the Library.*

Existuje však názor, že sloveso *shall* je v anglických právních textech nadužíváno (Adams, 2014). Například podle Adamse (2014 s. 13) by *shall* mělo být vyhrazeno pouze pro případy, kdy je třeba vyjádřit, že některá ze stran má určitou povinnost, přičemž tato strana bude podmínkem dané věty. Příklady (19b) a (20a) by tak tomuto požadavku nevyhověly. Vyhovující jsou naopak případy (20b) a oba případy uvedené v příkladu (21).

(21) a. ***Borrower shall** be responsible for all expenses of the loan (...)*

b. ***Equipment Lender shall**, at its own expense, deliver the Equipment to the University.*

Po slovesu *shall* je pak podle Bázlika a Böhmerové (2019, s. 93) v anglických právních textech druhé nejčastěji používané modální sloveso právě již zmíněné sloveso *may*. Oproti *shall* se *may* také více používá v záporu (Bázlika a Böhmerové 2019, s. 94). Tuto skutečnost je možné sledovat například na smlouvě pro zapůjčení uměleckého díla ze stránek tate.org.uk. V této smlouvě je možné nalézt devět výskytů *shall* a dva výskyty *shall not*. Pokud jde o *may*, to se vyskytuje ve smlouvě dvanáctkrát, *may not* pak celkem sedmkrát.

Sloveso *may* ve smlouvách vyjadřuje svolení, jak je patrné i z příkladu (19a). Ačkoli pro vyjádření svolení teoreticky připadá v úvahu také sloveso *can*, v právních textech se zpravidla v tomto významu nevyskytuje, pravděpodobně proto, že může vyjadřovat také možnost (Bázlika a Böhmerové 2019, s. 94). Je tedy mnohovýznamové a také méně formální

---

²⁹ Epistémická modalita může být chápána jako „vyjadřování různé míry jistoty mluvčího o platnosti propozičního obsahu věty“ (Gerpl a Šimík, 2017).

než sloveso *may* (Bázlika a Böhmerové 2019, s. 95). Pro vyjádření možnosti se však *can* ve vzorku smluv objevilo (22).

(22) a. *Equipment **can** be loaned for 1 week or longer if required (subject to availability).*

b. *This insurance coverage **can** be extended to cover works of art placed on loan for exhibition purposes, if the works are not insured by the Lender.*

5.2.2 Lexikální rovina

Právo určitým způsobem zasahuje prakticky do veškeré lidské činnosti, proto je i slovní zásoba, která se může v anglických právních textech vyskytovat, velmi široká (Crystal a Davy, 2013, s. 207). Přesto však právní angličtina na lexikální rovině vykazuje jisté charakteristické znaky. Anglické právní texty jsou velmi nominální (preferována je přitom v nominálních frázích postmodifikace); příznačný je pak například velký výskyt abstraktních podstatných jmen (Crystal a Davy, 2013, s. 205-206), což se projevilo i ve vzorku smluv (23).

(23) a. *By taking **possession** of any item, the Patron is certifying that he or she is capable of using that item in a safe and proper **manner**.*

b. *Borrowers will accept full **responsibility** for **loss** or **damage** to the equipment on loan.*

c. *Except as set forth herein by Lender, Lender warrants that it has all **right, title** and ownership **interest** in the Artwork, and that the Artwork is not subject to any **ownership, lien, encumbrance, copyright infringement** or other **claim** by any other person or **entity**.*

Naopak se v anglických právních textech nepoužívají intenzifikační adverbia a ani hodnotící adjektiva se v nich téměř nevyskytují (Crystal a Davy, 2013, s. 206).

Lexikální rovina anglických právních textů je rovněž významně ovlivněná tradicí. Angličtina jako taková prošla v historii významným vývojem a ovlivnilo ji několik dalších jazyků. Důležitým milníkem ve vývoji angličtiny se stala bitva u Hastings; lidé sice i po ní dále používali angličtinu, úředním jazykem se však stala francouzština, která se promítla i do oblasti právních textů (Haigh, 2009 s. 2). Mnohá, v (právní) angličtině dnes již běžně používaná slova, pocházejí právě z tohoto období (Haigh, 2009 s. 2). Crystal a Davy (2013, s. 208) mezi tato slova řadí mimo jiné následující výrazy: *insured, schedule, duly, signed, policy*. Ta se vyskytují i ve vzorku smluv, tato slova jsou v příkladu (24) vyznačena tučně. V příkladu jsem podtržením vyznačila také slova, u kterých uvádí jejich francouzský původ slovník OED (OED, © 2021).

(24) a. *All loans must be **insured** prior to shipment.*

b. *Borrower must request any change in the **schedule** (...)*

c. ***duly** authorized officer*

d. *Borrower's Agreement & Use **Policy***

e. ***SIGNED** by*

Souběžně se používala v oficiálních dokumentech či například zákonech také latina (Haigh, 2009 s. 2). Její vliv na angličtinu se dá sledovat již od příchodu sv. Augustina z Canterbury do Anglie kolem roku 597 a i z ní si angličtina vypůjčila některá slova (Haigh, 2009 s. 1). Mezi výrazy, které se do angličtiny dostaly právě přes latinu řadí Crystal a Davy (2013, s. 209) například slova *registered*, *stated* nebo *part*. Také ta se objevila ve vzorku smluv (25).

- (25) a. *All borrowers must be **registered** library members.*
b. *Artwork is to be removed on the date **stated** in this Agreement.*
c. *(...) affect the validity of the whole or any **part** of this Contract (...)*

Latina byla jazykem vzdělanců, autoři se k ní v některých případech obraceli a přejímali z ní slova, aby jejich texty působily lepším dojmem (Haigh, 2009 s. 2). Z podobných důvodů se pak v anglických právních dokumentech objevují archaické výrazy; ty podle Crystala a Davyho (2013, s. 208) přispívají k vyšší míře formálnosti textu.

Pod vlivem francouzštiny vznikla také některá slovní spojení, ve kterých figurují dvě slova podobného významu či přímo synonyma, z nichž jedno je anglického a druhé francouzského původu (Crystal a Davy, 2013, s. 208). Taková spojení slov (bez ohledu na jejich etymologický původ) se označují jako dublety, popřípadě triplety (Haigh, 2009 s. 1). V mnoha případech přitom tato spojení dvou slov označují jeden koncept (Haigh, 2009 s. 47). Dublety se objevily také v mém vzorku smluv (26).

- (26) a. *The equipment listed below will be loaned from Nelson Town Council on the understanding that the client agrees with the **Terms & Conditions** as outlined in this agreement.*
b. *Lender shall have the right, at its **sole and exclusive** option, to declare this Note immediately **due and payable**.*

Ze vzorku je patrné, že se v textech vyskytují dublety různých slovních druhů. Domnívám se, že ve všech třech případech slova v dubletech označují právě jeden koncept, a proto bude možné je přeložit pomocí jednoho slova (podmínky, výhradní, splatný).

Právní angličtina má mimo jiné také svou specifickou terminologii. Její důležitou součástí jsou tzv. *terms of art*, kterým laici nemusejí vždy dobře rozumět (Haigh, 2009, s. 4). Jedná se o „slova či fráze, o jejichž výkladu podle právníků nemůže být pochyb“; neexistuje přitom jejich přesný seznam, některé tyto výrazy mohou být zakotveny v legislativě, jiné zkrátka vešly ve všeobecnou známost (Crystal a Davy, 2013, s. 210). Haigh (2009, s. 309-323) uvádí výčet některých často používaných termínů a řadí mezi ně například výrazy označující smluvní strany jako *landlord*, *tenant* či *creditor*. Domnívám se proto, že kromě označení *creditor* by za termín analogicky mohly být považovány také výrazy *borrower* či *lender*, které se ve vzorku objevují ve velké míře a často dokonce v jedné větě (27). Haigh (2009, s. 309-323) dále jmenuje také výrazy jako *breach*, *negligence*, či *warranty* i ty se ve vzorku objevují (28).

- (27) *This Agreement may only be amended or modified by a written instrument executed by both the **Borrower** and the **Lender**.*

- (28) a. *If You **breach** any of the provisions (...)*
- b. ***negligence** of Lender*
- c. ***OWING PARTY REPRESENTATION AND WARRANTY***

V anglických právních textech se zájmena vyskytují v menší míře než v ostatních textech, při jejich použití by totiž mohlo být nejasné, ke komu či čemu odkazují (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 70). Nápadná je také absence zájmena *it*, na které lze podle Crystala a Davyho (2013, s. 203) v právních textech narazit především jako na pleonastické zájmeno, které zaplňuje místo podmětu. Příklad tohoto využití slova *it* je možné nalézt i ve vybraném vzorku smluv (29). V některých případech (30) ve vzorku však bylo slovo *it* použito jako referenční zájmeno.

- (29) a. *By this Agreement, **it** is agreed that (...)*
- b. ***It** may be necessary for Lending Institution couriers to stay longer than the prescribed minimum.*

- (30) a. *I acknowledge that I have read this Agreement, understand **it**, and agree to be bound by all of its Terms and Conditions.*
- b. *Borrower shall include the condition report with Loaned Work when **it** is returned to Lending Institution (...)*

Místo zájmen se pro docílení větší přesnosti vyjádření v právních textech často volí opakování slov; stal se z něj dokonce tak významný znak právní angličtiny, že se k němu přistupuje i na místech, kde to není nezbytně nutné (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 70). Dochází také k případům, kdy se v právních textech opakují podobná slova (například se stejným kořenem), což by bylo v jiných typech textů nežádoucí a rušivé, v právních textech je však tato praxe přijímána (Bázlik a Böhmerová, 2019, s. 70). Tendence opakování slov je patrná i z příkladů (31) ze vzorku smluv.

- (31) a. *You agree to use the **IT equipment** in accordance with the University's IT policies of use and sign an **IT equipment** Loan Record (Appendix 1) each time you wish to loan **IT equipment**.*
- b. *All **tools and equipment** borrowed are to be **returned to the Library** by close of business on their due date. **Tools and equipment** may only be **returned during the Library's** open hours, and may not be **returned** in the book drop.*

5.2.3 Syntaktická rovina

Také syntaktická rovina právních textů je ovlivněna tradicí. V minulosti byly právní dokumenty z různých důvodů³⁰ psány do jednoho souvislého bloku textu; věty v takovém bloku byly dlouhé s minimem interpunkce, nebylo ani výjimkou, že celý blok tvořila jedna souvislá věta (Crystal a Davy, 2013, s. 197). Dlouhé věty či střídmost co do interpunkčních znamének je v právních textech možné sledovat dodnes (Crystal a Davy, 2013, s. 201).

³⁰ Podle Crystala a Davyho (2013, s. 197) mohla být vedle úspornosti impulsem pro tuto praxi také snaha o předcházení padělání dokumentů.

Dlouhá souvětí přitom mají charakter „samostatných jednotek, které vyjadřují veškeré významy, které je v daném bodě třeba vyjádřit“; tyto jednotky pak nemusejí být propojeny s větami předcházejícími či následujícími, proto se v právních textech objevují v menší míře tzv. „*linking devices*“ (Crystal a Davy, 2013, s. 201). Tuto tendenci je možné sledovat i ve vzorku smluv, kde jsou některá ujednání ve vybraných smlouvách tvořena jedním samostatným souvětím (32). Ve vzorku však lze nalézt i případy, kde je, pravděpodobně pro lepší srozumitelnost, zvolen přístup oddělování informací do většího počtu kratších a méně obsáhlých vět.

(32) a. *In the event that You not return the IT equipment to the University, and the University as a result in accordance with Clause 2.6 charges You for the cost of the IT equipment, You agree to comply with any laws governing the disposal of electronic equipment at the expiry of the life of the IT equipment and indemnify the University for any liability it may incur as a result of your breach of this clause.*

b. *The Borrower hereby represents and warrants that this Agreement and the payment plan herein have been developed in a manner that the Borrower reasonably believes they can pay the Lender without further interruption notwithstanding an additional change in circumstances.*

(33) a. *The “Due Date” for library materials will be indicated on the materials when they are sent to the Borrower. Borrower agrees to return the library materials by such “Due Date.” The Borrower’s possession of borrowed library materials is authorized only during the loan period.*

b. *Ensure equipment is stored safely when not in use.*

Se složitostí a rozvitostí souvětí v anglických právních textech souvisí i jejich další charakteristický znak, kterým je vysoká frekvence použití příslovečných určení a jejich časté umístění na začátek věty (pro jiné typy textů je tato struktura nezvyklá) (Crystal a Davy, 2013, s. 204). Naopak Bázlik a Böhmerová (2019, s. 127) uvádějí, že je možné narazit často na vyšší výskyt příslovečných určení na konci vět, připouští však, že pozice příslovečných určení je poměrně flexibilní. Aby nedošlo k nejasnostem, posouvá se často co nejbližší slovesu, které modifikuje, a to i za cenu, že výsledná věta může působit zvláště (Crystal a Davy, 2013, s. 204). V příkladu (27) jsou zvýrazněny příklady různých příslovečných určení ze vzorku smluv.

(34) a. *This late fee will be assessed **in accordance with the late fee schedule (\$1.00/day)** for every day the Library is open **until the tool is returned.***

b. ***Upon request, audio/video materials may be delivered via United States Mail, free of charge, to the address specified** by the Borrower at the time of the request.*

c. ***In witness whereof, the parties have executed this Agreement (...)***

Právní texty obsahují převážně oznamovací věty, naopak se v nich nevyskytují věty tázací (Crystal a Davy, 2013, s. 203). Podle Knittlové (2010, s. 142) tyto oznamovací věty pak zpravidla dodržují strukturu „Jestliže platí x, pak y bude z“, tj. dříve než může k něčemu dojít, je nutno z právního hlediska splnit jisté podmínky“. Takové věty je možné najít i ve vzorku smluv (35).

(35) a. *If You fail to return the IT equipment by the specified date, this will result in your deposit being withheld and a fine being charged at a rate of £5 per day.*

b. *If the Equipment is lost, stolen or damaged, Borrower agrees to promptly notify the Lender Representative designated above.*

Ve vzorku se pak také projevila tendence vyššího výskytu konstrukcí neurčitých slovesných tvarů (36), které uvádí jako charakteristický znak právní angličtiny například Bázlik a Böhmerová (2019, s. 148).

(36) a. *I agree to be bound by all of the provisions set forth herein.*

b. *The Client shall accept and pay any invoice issued by Nelson Town Council reflecting such hire **without the necessity of further documentation being exchanged between the parties.***

5.2.4 Grafická rovina

Jak již bylo uvedeno, anglické právní texty byly v minulosti vyhotovovány jako jeden blok textu (Crystal a Davy, 2013, s. 197). Postupně se však začaly používat různé grafické prostředky, které napomáhají logickému strukturování textu; může jít například o psaní klíčových slov kapitálkami, podtržení důležitých slov či jejich napsání jiným typem písma, zavedení značení pomocí čísel a písmen a logické členění do odstavců (Crystal a Davy, 2013, s. 197-198). V některých případech, jak uvádí Crystal a Davy (2013, s. 199), se u slov, která mají nějakým způsobem definovaný význam, používá také kapitalizace prvního písmene ve všech případech jejich výskytu v daném dokumentu. Není však vždy dost dobře možné odhadnout, které slovo je například pro účel daného konkrétního dokumentu považováno za definované (Crystal a Davy 2013, s. 199). Ukázkou výše uvedených tendencí lze nalézt i ve smlouvách v mém vzorku (37).

(37) ***IN CONSIDERATION OF** the Lender loaning certain monies (the "**L**oan") to the **B**orrower, and the **B**orrower repaying the **L**oan to the **L**ender, both parties agree to keep, perform and fulfil the promises and conditions set out in this Agreement: (...)*

Zdá se, že tendence kapitalizovat ve smlouvách první písmena slov, která lze považovat za termíny, pod vlivem angličtiny proniká i do češtiny, jak je znázorněno v příkladu (38).

(38) a. *Výprosník prohlašuje, že **Předmět** výprosy za podmínek stanovených touto smlouvou do svého užívání přijímá.*

b. *Potvrzením a přijetím tohoto textu **Klient** navrhuje **Věřiteli** uzavření výše specifikované smlouvy o úvěru.*

Podle Internetové jazykové příručky však k použití velkých písmen v podobných případech není důvod (Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, © 2008–2021b). Příručka pak nabízí také následující poznámku, ve které je tendence kapitalizace vztažena právě k angličtině: „Pro češtinu, na rozdíl třeba od angličtiny, (...) není charakteristické, aby se velká písmena psala na začátku výrazů, které chceme zdůraznit. Pokud pisatel považuje za účelné určitá slova, např. základní pojmy v zákonu, ve vyhlášce, v předpisu, v reklamních textech, v dopisech pro zákazníky atp., zvýraznit, měl by užít jiný řez písma (...)“

(Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, © 2008–2021a). Kříž a Prokšová (2013) však uvádějí, že lidé, pohybující se v oblasti práva, mohou chápat „užití velkých písmen v textech právního charakteru u slov typu *Nájemník*, *Kupující*, *Kupní smlouva* za zpřehledňující, zavedené a užitečné“.

6 Terminologie ve smlouvách *loan agreement*

Tomášek (1998, s. 44) uvádí, že „[p]rávní termíny jsou pojmenování právní skutečnosti, jejichž význam je možné přesně definovat“; oproti výrazům neterminologické povahy je tak jejich význam jasněji vymezen. Caová (2007, s. 53) upozorňuje, že právě právní terminologie je velmi podstatnou a nápadnou částí právního jazyka a že tvoří jeden z jeho typických znaků (jak již bylo nastíněno v páté kapitole). Tento aspekt právního jazyka přináší také řadu překladatelských problémů, protože právní termíny nevyhnutelně odrážejí rozdíly mezi jednotlivými právními řády a systémy (Cao, 2007, s. 53).

Právě rozdíl mezi cílovým a výchozím jazykem a právními systémy má praktické dopady na překlad. Caová (2007, s. 54) vymezuje čtyři problematické oblasti práce s právní terminologií: (1) první oblastí je otázka ekvivalence konkrétních pojmů, (2) druhou oblastí jsou termíny vázané na daný právní systém a případně také jeho instituce, (3) třetí oblast je poměrně široká a spadá do ní kromě otázky synonym v právním jazyce také otázka práce s termíny, které v právním jazyce nesou svůj přesně vymezený význam, ale daná slova mají v běžném jazyce také významy neterminologického charakteru, (4) poslední oblastí jsou pak terminologické problémy zapříčiněné jazykovou nejednoznačností či vágností.

Také ve smlouvách, kterými se tato práce zabývá, je možné narazit na výrazy, které je možné z hlediska překladu zařadit do výše zmíněných oblastí. Do první oblasti bych zařadila například otázku překladu slova *loan*. Je nutné totiž rozhodnout, který z českých právně definovaných termínů zvolit v dané situaci jako vhodný odpovídající ekvivalent, či zda přijít s výrazem, který v českém právu definici nemá, a pokusit se tak odlišit instituty z různých právních systémů. Při překladu z češtiny do angličtiny se zároveň, dle mého názoru, jedná o problém s přesahem do druhé oblasti, protože termíny výprosa, výpůjčka, zápůjčka a úvěr jsou pevně svázané s českým právním systémem. Slova výpůjčka a zápůjčka by pak mohla figurovat i ve třetí kategorii. V obou případech jde sice o termín definované NOZ, v běžném jazyce je však možné setkat se s jejich použitím v jiném než terminologickém smyslu. V češtině je tak možné říct, že někomu bude poskytnuta zápůjčka uměleckého díla. Z jazykového hlediska je tato formulace přijatelná a má své opodstatnění, protože zdůrazňuje pohled osoby, která věc poskytuje (já poskytnu *zápůjčku*, muzeum si ode mě předmět *vypůjčí*) (Bodollová a Prošek, 2011). Z právního hlediska je však nepravděpodobné, že by se při propůjčení uměleckého díla jednalo skutečně o zápůjčku, která slouží pro zapůjčení užitelných věcí. K poslední oblasti, tedy možné vágnosti právních sdělení, již bylo uvedeno několik poznámek také v kapitole 5.2. Domnívám se, že jako konkrétní příklad je možné uvést poněkud vágní (avšak zavedený) výraz *reasonable wear and tear*, který se objevil ve smlouvách ze vzorku.

Mírně odlišný pohled na problémy spojené s překladem termínů v rámci rozdílných právních systémů pak nabízí Tomášek. Podle něj je překladatel u překladu právních termínů konfrontován s problémem, do jaké míry jsou určité termíny ve dvou jazycích ekvivalentní, případně jak naložit s termíny, které v cílovém jazyce ekvivalent nemají (Tomášek, 2003, s. 91).

Podle Šarčevicové (2012, s. 11) by se měl překladatel vždy snažit najít v cílovém jazyce a systému přirozený ekvivalent, ačkoli to může být problematické či dokonce nemožné. Nestačí se přitom uchýlit pouze k prohledání překladových slovníků či terminologických databází; zkoumaný pojem je třeba uchopit z pohledu výchozího i cílového právního systému, najít v cílovém systému odpovídající dostatečně výstižný pojem a dojít tak k funkčnímu ekvivalentu (Šarčević, 2012, s. 11). Jako funkční ekvivalent je chápána „lexikální nebo syntaktick[á] jednotk[a], jež má v cílovém právním systému stejnou funkci jako daný termín výchozího textu“ (Chromá, 2014, s. 48). Překladatel by proto měl provést analýzu, ve které rozliší podstatné i vedlejší znaky konkrétních zkoumaných pojmů, díky čemuž je následně možné zhodnotit míru jejich ekvivalence (Šarčević, 2012, s. 11).

Ze Šarčevicové a jejího rozdělení na ekvivalenty téměř úplné, částečné a nulové vychází také Chromá (2012, s. 46-49), když vyzdvihuje důležitost pojmové analýzy. Uvádí také, jak při analýze postupovat: nejprve je třeba rozpoznat pojem z výchozího jazyka označený konkrétním termínem, následně využít například výkladových slovníků či definic z právních předpisů a rozklíčovat pojmový obsah, pak nastává prostor pro hledání pojmu a jeho označení v cílovém jazyce (Chromá, 2012, s. 48). Uvádí však i alternativní postup, při kterém překladatel může využít překladového slovníku; v případě, že je u daného termínu uvedeno víc možných ekvivalentů, je třeba se znovu obrátit k analýze pojmového obsahu daných termínů a zvolit termín, který bude v daném kontextu nejlépe vyhovující (Chromá, 2012, s. 48).

6.1 Vybrané termíny z českých smluv

Za klíčové termíny z českých smluv lze považovat termíny *výprosa*, *výpůjčka*, *zápůjčka*, *úvěr* a související označení smluvních stran. Jedná se o termíny pevně spjaté s českým občanským právem, jak bylo nastíněno v kapitole 3.1. Lze proto předpokládat, že nebude možné najít v odlišném angloamerickém systému zmíněné téměř úplné ekvivalenty. O to větší význam proto bude mít pojmová analýza. V kapitole 3.1 již sice byly některé termíny vysvětleny, pro potřeby analýzy však bude nutné některá jejich specifika a znaky znovu uvést v následujícím textu. Dále jsou ze smluv vybrány také některé opakovaně se objevující nebo právně významné termíny.

Výprosa, půjčitel, výprosník

Mezi podstatné znaky výprosy patří, že přenechání věci k užití je bezplatné, není u něj stanovena doba trvání a půjčitel může kdykoli požadovat vrácení poskytnuté věci.

Chromá (2014, s. 212) uvádí, že tyto znaky musejí být obsaženy právě v překladovém ekvivalentu, a proto jako vhodný anglický ekvivalent navrhuje například latinský termín *precarium*. Tento termín lze vyhledat ve slovníku BLD (2009, s. 1295); je zde vysvětlen jako bezplatné poskytnutí věci až do odvolání. Svými pojmovými znaky tak teoreticky jako ekvivalent vyhovuje. Přesto Chromá (2014, s. 212-13) navrhuje jako ekvivalent také spojení *gratuitous loan terminable/revocable at will*. Slovo *gratuitous* je přitom použito k vyjádření bezplatnosti přenechání věci, *terminable/revocable at will* pak vyjadřuje, že není sjednaná doba trvání smlouvy a že se může půjčitel rozhodnout, kdy mu

má být věc vrácena (Chromá 2014, s. 213). Všechny tři důležité pojmové znaky jsou tímto pokryty. Naopak nedoporučuje užití termínu *precarious loan*, ačkoli ho BLD (2009, s. 1021) v podobném významu uvádí; příjemce by z něj však mohl vyčíst pojmový znak hrozby nesplacení, který v českém pojmu není obsažen (Chromá, 2014, s. 212).

Slovo *precarium* sice už svou podobou více odkazuje na kontinentální právo, jak připouští i Chromá (2014, s. 212), pro příjemce laika by však mohlo být, dle mého názoru, velmi netransparentní a jeho obsah by nemusel být zřejmý. Osobně bych se vyvarovala použití tohoto latinismu a přiklonila se právě k použití sousloví *gratuitous loan revocable at will*. Také podle doporučení Haigha (2009, s. 48) je vhodné při tvorbě právních textů spíše než latinismy používat běžné anglické výrazy, pokud to situace dovolí.

V českých smlouvách ze vzorku se slovo výprosa objevuje především v názvu smlouvy.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Smlouva o výprose	Gratuitous Loan Agreement Revocable at Will

Zda je zvolený výraz dostatečně vhodný z idiomatického hlediska však nelze uspokojivě určit na základě vybraného vzorku smluv. Výrazy *precarium*, *precarious loan* či *gratuitous loan revocable at will* se totiž v anglické části vzorku neobjevily. Je to však pochopitelné, protože institut výprosy je svázaný s kontinentálním právem. Smlouvy, které se ve vzorku objevují nejsou vystavěny podle pravidel výprosy a není je tak nutné označovat speciálním termínem. V anglických názvech smluv se však může objevit například informace, jaká věc je smlouvou zapůjčena (například *Equipment Loan Agreement*, *Artwork Loan Agreement*). Domnívám se proto, že v angličtině je možné rozšířit název smlouvy také o informaci zohledňující specifický charakter výprosy, aniž by to narušilo uzuálnost textu.

Protože je anglický výraz *gratuitous loan revocable at will* poměrně dlouhý, domnívám se, že pro lepší práci s textem by bylo možné doplnit za název závorku s textem (*the “Agreement”*) případně (*the “Loan Agreement”*) a následně pro zjednodušení používat odkazování ke smlouvě právě pomocí jednoho či dvou slov. Postup takového zjednodušeného odkazování je běžný jak pro české, tak také pro anglické smlouvy.

K výprose se vážou také termíny půjčitel a výprosník. V češtině mají příjemci jasně napovědět, jaký smluvní vztah mezi stranami panuje. Dle mého názoru jde o druh jazykové a sémantické redundance, protože to, že se jedná o výprosu je jasné například již z názvu smlouvy a sjednaných podmínek. V angličtině bych proto zvolila pro označení smluvních stran slova *lender* (pro půjčitele) a *borrower* (pro výprosníka), což navrhuje také Chromá (2014, s. 212), a to už proto, že se v navrženém překladu názvu smlouvy objevuje slovo *loan*, ke kterému se toto označení smluvních stran váže. Že jde o označení poměrně univerzální a v tomto případě použitelné soudím také z toho, že v anglických smlouvách bylo označení *lender* a *borrower* použito u různých smluv, a to ať už šlo o smlouvy k poskytnutí peněz či jiných věcí. Také BLD (2009, s. 985) definuje pojem *lender* široce, tady jako právnickou či fyzickou osobu, která něco půjčuje a pojem *borrower* (2009, s. 209) pak jako právnickou či fyzickou osobu, které je něco půjčeno. Oba termíny mohou vhodně fungovat pro označení smluvních stran v případě, že jsou předmětem smlouvy peníze, ale i jiné věci.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Půjčitel přenechává výprosníkovi za podmínek stanovených touto smlouvou do užívání část Pozemku o výměře 210 m2 (...)	In accordance with the conditions stipulated in this Agreement, the Lender hereby agrees to let the Borrower use a piece of land with the area of 210 square metres (...)

Výpůjčka, půjčitel, vypůjčitel

Výpůjčka sdílí některé znaky s výprosou. Rovněž jde o bezplatné přenechání věci k užití, může u ní však být pevně stanovena doba trvání i její účel.

Pro výpůjčku navrhuje Chromá (2014, s. 213) jako vhodný ekvivalent termín *loan for use*. Použití slovního spojení *for use* se jeví obzvlášť vhodné právě proto, že předmět výpůjčky není vypůjčitelem spotřebován, jako tomu je u zápůjčky. Na rozdíl od výprosy může být u výpůjčky také smluvně sjednáno, k čemu konkrétně má být věc využita. Termín *loan for use* je také uveden v BLD (2009, s. 1021), kde je vysvětleno, že jde o smlouvu bezúročnou a že může být sjednán její účel; BLD však neuvádí žádnou informaci k době trvání smlouvy.

Ačkoli Chromá (2014, s. 213) nedoporučuje užití termínu *commodatum* jako vhodného ekvivalentu, ráda bych se mu v krátkosti věnovala. Tento termín lze nalézt v BLD (2009, s. 310), je zde popsán jako termín z kontinentálního práva označující vypůjčení věci bezplatně na dobu určitou. Pomocí něj by tedy bylo teoreticky možné při překladu naznačit právě vztah ke kontinentálnímu právu, podobně jako tomu bylo u výrazu *prekarium*. Váží se k němu také termíny jednoznačně označující smluvní strany – jde o termíny *commodator* (půjčitel) a *comodatary* (vypůjčitel). Je zajímavé, že při užití termínu *commodatum* by bylo možné použít související jednoznačné odlišení označení smluvních stran, které, podobně jako je tomu v češtině, vyjadřuje mezi typem smlouvy a smluvními stranami jasný vztah také na jazykové úrovni.

Protože je u výpůjčky na rozdíl od výprosy stanoven také její účel, nabízí se srovnání výpůjčky s pojmem označovaným termínem *bailment*. Podle BLD (2009, s. 162) jde o případy, kdy je za určitým účelem převedena držba věci z jedné osoby (*bailor*) na jinou osobu (*bailee*), aniž by bylo převedeno vlastnické právo k věci. Výpůjčce by tak mohl být velmi podobný případ tzv. *gratuitous bailment*. V BLD (2009, s. 162) je tento pojem ilustrován příkladem, kdy si osoba vypůjčí od svého přítele auto; osoba, která si věc půjčuje, nedostává žádnou kompenzaci a je také odpovědná za možné škody na věci způsobené nedbalostí. Jiný pohled pak nabízí slovník *Dictionary of Law* (Martin, 2003, s. 43): V definici samotného pojmu *bailment* se oba slovníky v zásadě shodují. V případě druhého jmenovaného slovníku pak u pojmu *gratuitous bailment* jako konkrétní příklad slouží případ zapůjčení knihy příteli, je zde však uvedeno, že je to právě vlastník poskytující věc, kdo neobdrží žádnou odměnu (Martin, 2003, s. 43). Z výše uvedeného proto usuzuji, že se v britském a americkém pojetí pohled na pojem *bailment* mírně liší. Domnívám se, že výrazu *gratuitous bailment*, tak jak ho definuje britský slovník, by v češtině odpovídal ekvivalent

výpůjčka. Americký slovník však, dle mého názoru, na *gratuitous bailment* nazírá spíše jako na zvláštní případ úschovy³¹.

Přestože se jako možný ekvivalent nabízí více výrazů, při samotném překladu bych pracovala právě s výrazem *loan for use*, který doporučuje Chromá (2014, s. 213). Tento výraz se mi jeví jako dostatečně jasný a zaužívaný, protože ho, jak již bylo uvedeno výše, definuje například BLD a objevil se rovněž v názvu jedné ze smluv, kterou jsem zařadila do svého vzorku. Navíc funguje jako vhodné odlišení od navrženého překladu pro výprosu a níže navrženého překladu pro zápůjčku.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Smlouva o výpůjčce	Loan for Use Agreement

Podobně jako v případě označení smluvních stran u výprosy bych se pak pro označení smluvních stran u výpůjčky uchýlila při překladu k užití termínů *lender* (pro půjčitele) a *borrower* (pro vypůjčitele). Je jimi totiž možné vyhovět zásadě o používání běžných výrazů v anglických právních textech. Také se toto označení objevilo v anglické části vzorku ve smlouvě *Loan For Use Agreement*. Kromě toho ho doporučuje také Chromá (2014, s. 213).

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
(...) (dále jen půjčitelka) a (...) (dále jen vypůjčitelka) uzavírají níže uvedeného dne, měsíce a roku tuto smlouvu o výpůjčce (...)	(...) (the Lender) and (...) (the Borrower) enter into this Loan for Use Agreement as of the date stipulated hereinafter (...)

Zápůjčka, zapůjčitel, vylužitel

Zápůjčka nese následující znaky: jde o přenechání věci, kterou je možno spotřebovat, přičemž může jít i o peníze, zapůjčitel pak musí být navracena věc stejného druhu. Navíc je možné u ní sjednat úroky.

Chromá (2014, s 216) navrhuje více termínů, jako nejvhodnější se však jeví termín *loan for consumption*. Tento termín je totiž uveden i v BLD (2009, s. 1021) a jeho definice se shoduje s výše uvedenými znaky zápůjčky. Slovní spojení *for consumption* navíc dobře vystihuje charakter přenechané věci, kterou je možno spotřebovat a následně při vrácení nahradit jinou stejného druhu a kvality. Termín pro zápůjčku je tak pomocí tohoto znaku jasně odlišen od termínu pro výpůjčku či výprosu.

Jako u předchozích dvou pojmů připadá teoreticky při překladu v úvahu také použití latinského termínu. Konkrétně jde o výraz *mutuum*. Tento výraz je možné nalézt i v BLD (2009, s. 1117) společně s výrazy *mutuant* (ten kdo poskytuje věc) a *mutuary* (ten kdo si věc půjčuje). Podle BLD pojem *mutuum* nelze považovat za případ *bailment*, protože straně, která věc poskytuje, není vrácena stejná věc.

³¹ Úschova je definována v ustanoveních § 2402 až § 2408. Stranami smlouvy o úschově jsou schovatel a uschovatel, přičemž schovatel se smlouvou zavazuje převzít věc a opatrovat ji pro uschovatele. Na věci nesmí vzniknout škoda, po skončení úschovy musí uschovatel věc vrátit. Pokud je tak sjednáno, schovatel může za úschovu obdržet úplatu.

Nabízí se otázka, který výraz zvolit jako vhodný ekvivalent při samotném překladu. Navržený výraz *loan for consumption*, dle mého názoru, velmi dobře vystihuje charakter zápůjčky a její pojmové znaky. Jako přílehlavý se mi však jeví především, pokud označuje zapůjčení věcí jiných, než jsou peníze. Při půjčování peněz je logické, že strana, která si peníze půjčuje je spotřebuje. Označení *loan for consumption* se v anglické části vzorku smluv neobjevilo. Smlouvy, kterými jsou poskytovány peníze, v několika případech nesly pouze název *loan agreement*. Domnívám se proto, že pokud není při překladu z češtiny do angličtiny v daném případě nezbytně nutné podtrhnout například rozdíl mezi zápůjčkou a výpůjčkou nebo úvěrem, bylo by možné při překladu pracovat rovněž pouze s výrazem *loan*. Pro označení smluvních stran bych pak opět (z podobných důvodů jako v případě výprosy a výpůjčky) volila výrazy *lender* (pro zapůjčitele) a *borrower* (pro vydlužitele). Jejich využití doporučuje také Chromá (2014, 216).

Ve smlouvách z mého vzorku se v názvu některých smluv objevuje výraz smlouva o zápůjčce, přičemž všechny tyto smlouvy slouží k zapůjčení peněžních prostředků. V tomto případě bych jejich název přeložila analogicky s případem výpůjčky a použila bych výraz *loan for consumption*, aby byl jasně označen daný typ smlouvy. Tento konkrétní typ smlouvy, který strany hodlaly uzavřít by měl, dle mého, názoru být jasně uveden také proto, že některé ze smluv o zápůjčce jsou obsahově velmi podobné smlouvám o úvěru a je u nich například sjednán také účel, pro který mají být zapůjčené peníze použity.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Smlouva o zápůjčce	Loan for Consumption Agreement

V textu se pak ale objevuje užití slova zápůjčka ve smyslu konkrétních poskytnutých peněžních prostředků. V takovém případě bych slovo zápůjčka do angličtiny překládala pouze slovem *loan*. Strategii označení zapůjčeného obnosu peněz pouze slovem *loan* je možné dohledat také v anglické části vzorku smluv.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Zápůjčka se sjednává jako bezúročná.	The Loan bears no interest.
Vydlužitel je oprávněn vrátit zápůjčku nebo její část i předčasně.	The Borrower may repay the Loan before the term of this Agreement

Úvěr, úvěrující, úvěrovaný

Úvěr je možné charakterizovat jako úplatné poskytnutí peněžních prostředků, přičemž je možné vázat ho k určitému účelu.

Chromá (2014, s. 216) uvádí, že „[z]ákladním ekvivalentem pro termín ‚úvěrová smlouva‘ je ‚loan agreement‘ nebo ‚loan contract‘“. Připouští však, že se smlouvy tohoto typu mohou nazývat například i *credit contract* (Chromá, 2014, s. 216).

Domnívám se, že pro úvěr nelze stanovit jediný vhodný anglický ekvivalent, a to zejména proto, že jeho podstatným znakem je možnost vázat ho k určitému účelu. Jako vhodný základ považuji slovo *loan*, samostatně by však, dle mého názoru, nebylo dostačující a konkrétní účel úvěru by měl být v překladu zohledněn. Pokud tedy bude úvěr vázaný například na financování auta, jako vhodný ekvivalent může fungovat například *car*

loan. Toto slovní spojení se rovněž jeví jako dostatečně idiomatické a zavedené. Objevuje se v příkladové větě v BLD (2009, s. 1019) pod heslem *loan*. Finanční produkt s takovým názvem figuruje v nabídce některých britských poskytovatelů finančních služeb, jedná se například o Post Office (The Post Office, ©2020), britskou odnož HSBC (HSBC Group, ©2002-2020). Adekvátní překlad se tak bude vždy obdobně odvíjet od konkrétního účelu, na který je úvěr vázán. V případě smlouvy o úvěru z mého vzorku, kde město Orlová poskytuje úvěr na opravu, modernizaci a rekonstrukci bytového fondu, by tak adekvátní překlad mohl vypadat následovně:

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Smlouva o úvěru	Home Improvement Loan Agreement

Protože v angličtině nejde o přímo zavedený termín, který by bylo možno najít například v BLD, je na místě si ověřit, zda je výraz *home improvement loan* dostatečně idiomatický a objevuje se v paralelních textech. Lze ho najít například na webu Investopedia (Black, 2021) v aktuálním žebříčku nejvýhodnějších úvěrů či na stránkách společnosti Tesco Bank (TescoBank.com, © 2020.), která takovéto úvěry pro tyto účely poskytuje.

Co se týče označení smluvních stran, dle mého názoru, lze opět použít označení *lender* pro označení úvěrujícího a *borrower* pro označení úvěrovaného, podobně jako tomu bylo u předcházejících smluv. Toto označení smluvních stran je také použito u smluv určených pro zapůjčení peněz v anglické části mého vzorku. Při použití označení smlouvy pomocí zmíněného termínu *credit contract* je podle Chromé (2014, s. 216) namísto označení *creditor* a *debtor*. Označení smluvních stran *creditor* a *debtor* se v mém vzorku nevyskytlo. Jak bylo již uvedeno v kapitole 4 o vzorku smluv, do vzorku jsem nezařadila smlouvu, která by v názvu obsahovala slovo *credit*. Absence označení smluvních stran pomocí termínů *creditor* a *debtor* se proto jeví jako logická.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Poruší-li úvěrovaný smluvní povinnosti dle této smlouvy, je úvěrující oprávněn postupovat dle článku III. této smlouvy.	If the Borrower breaches any obligations arising from the Agreement, the Lender may follow the provisions stipulated in Article III of the Agreement.

Půjčka, dlužník, věřitel (termíny ze starší právní úpravy)

Není vyloučeno, že se překladatel při překladu setká také s termíny, které byly součástí terminologie starší právní úpravy. Konkrétně může jít například o označení *půjčka*³², které však NOZ nezná a bylo prakticky nahrazeno termínem *zápůjčka* (Novotný a kol., 2017, s. 131). Toto označení je stále běžné, používají ho i české instituce poskytující finanční služby, nikoli však přímo ve svých smlouvách, nýbrž v obchodních názvech svých produktů. Skupina ČSOB tak nabízí například produkt nazvaný *Autopůjčka* (ČSOB, ©2020), společnost Home Credit pak například produkt nesoucí název *Flexibilní půjčka*

³² Jedná se o termín ze zákona č. 40/1964 Sb., tedy z dnes již neplatného občanského zákoníku.

(Home Credit a.s., ©2020). Při bližším zkoumání zájemci zjistí, že se fakticky jedná o spotřebitelský úvěr.

Slovem půjčka tedy mohou být (nesprávně) označeny právní instituty, které jsou dle platné právní úpravy zápůjčkou či úvěrem. Při překladu slova půjčka bych proto postupovala tak, jako právě v případě zápůjčky či úvěru. Pro konkrétní ekvivalent by bylo nutné se rozhodnout v závislosti na charakteru smlouvy a poskytnuté věci. Základem pro anglické označení půjčky by však v každém případě bylo slovo *loan*.

S termínem půjčka je spojené také pojmenování smluvních stran termíny věřitel a dlužník. Na rozdíl od starší úpravy používá NOZ nyní termín dlužník pro označení strany, která je v prodlení (Novotný a kol., 2017, s. 129-130). Starší označení smluvních stran se objevilo také v mém vzorku smluv. Při překladu termínů věřitel a dlužník bych tak postupovala podobně jako při překladu označení pojmu zápůjčky a úvěru a zvolila pro označení smluvních stran termíny *lender* a *borrower*. V případě poskytnutí peněz pak eventuálně připadá v úvahu rovněž označení stran termíny *creditor* a *debtor*.

Případ použití starší terminologie se objevil i v mém vzorku smluv, nikoli však v názvu smlouvy ale právě pro označení smluvních stran. Zajímavé je, že v prvním označení smluvních stran je ve smlouvě uvedena terminologie platná podle NOZ. Pro samotné odkazování ke smluvním stranám je však zvoleno označení ze staré právní úpravy.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Smlouva o zápůjčce (...) uzavřená (...) mezi smluvními stranami, kterými jsou: (...) zapůjčitel na straně jedné (dále jen „věřitel“) a (...) vydlužitel na straně druhé (dále jen „dlužník“)	Loan for Consumption Agreement (...) entered into by (...) hereinafter the “Lender” and (...) hereinafter the “Borrower”.

Dlužník

V souvislosti s termínem dlužník v pojetí podle NOZ se také nabízí otázka, zda by nebylo vhodné vyhradit si anglický termín *debtor* právě pouze pro označení strany, která je v prodlení a zcela se vyhnout použití slova *debtor* pro označení vydlužitele či úvěrovaného. BLD (2009, s. 464) uvádí, že termín *debtor* v obecném pojetí označuje jakoukoli stranu, kterou k jiné váže nějaký smluvní závazek (ačkoli se užívá především, pokud jde o peníze). U všech zmíněných smluv by tak smluvní strany mohly být shodně označeny termíny *lender* a *borrower*, o jejichž vhodnosti nemůže být pochyb. Pro zachování celkové uzuálnosti textu by pak bylo vhodné vyhnout se u smluv o zápůjčce a úvěru použití termínů *credit agreement* nebo *credit contract*. Bylo by tedy vhodnější omezit se na použití takového označení, které bude pracovat s termínem *loan*.

Použití slova dlužník ve smyslu strany, která je v prodlení, se však v české části mého vzorku smluv neobjevilo. Ani v anglické části vzorku smluv jsem výraz *debtor* pro označení

strany v prodlení nenašla. Nenašla jsem ani jiné jednoslovné označení, pro takovou stranu³³. Uvedený návrh na použití slova *debtor* pouze ve významu dlužník je tak čistě teoretického charakteru, protože jeho užití na zkoumaném vzorku není dost dobře možné ilustrovat.

Ze vzorku je tak významově tomuto termínu nejbližší například ujednání, kde je eventuální situace, kdy se smluvní strana dostane do prodlení, vyjádřena pomocí slovesa *to default*.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
(...) if the Borrower defaults in the performance of any obligation under this Agreement, then the Lender may declare the principal amount owing and interest due under this Agreement at that time to be immediately due and payable.	(...) pokud se úvěrovaný dostane s plněním některého závazku vyplývajícího z této smlouvy do prodlení, úvěrující může požadovat okamžité splacení jistiny a úroků splatných k danému dni.

Předmět smlouvy

Za problematický považuji při překladu do angličtiny výraz *předmět smlouvy* (případně *předmět výprosy / výpůjčky / zápůjčky / úvěru*). Pokud je ze smlouvy překladateli dostatečně jasné, co přesně je předmětem smlouvy, navrhuji odkazovat k tomuto předmětu pomocí konkrétního označení věci (v případě smluv z české části vzorku například používat výrazy *tablet* či *e-reader*). Také v anglické části vzorku je možné sledovat, že pro předmět smlouvy nepoužívá angličtina jedno souhrnné označení, jako má čeština. V anglických smlouvách je tak možné při označování předmětu smlouvy narazit například na výrazy *equipment* či *IT equipment*. Jedná se o termíny dostatečně široké a lze si pod nimi představit řadu věcí. Přesto však jde o určité termíny zavedené v rámci smluv, přičemž tyto termíny alespoň částečně respektují charakter poskytnuté věci. Při odkazování konkrétními výrazy navrhuji navíc v překladech tato slova kapitalizovat, aby bylo vyhověno anglickému úzu. Kapitalizaci pak lze volit i u ostatní podobných termínů jednoznačně definovaných v rámci smluv.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Půjčitelka prohlašuje, že je oprávněna přenechat vypůjčitelce k bezplatnému užívání přístroj SAMSUNG Galaxy Tab A SM-T510NZDDXEZ inventarizační číslo: _____ (dále jen předmět výpůjčky).	It is within the Lender's rights to allow the Borrower to use the following device free of charge: SAMSUNG Galaxy Tab A SM-T510NZDDXEZ, inventory number: _____ (the "Tablet").

³³ To, že se ve smlouvách ze vzorku termín *dlužník* ve smyslu strana v prodlení nevyskytuje však, dle mého názoru, není překvapující. Až na úvěr jsou všechny české smlouvy smlouvami reálnými a vznikají teprve předáním věci. Strana poskytující věc se proto při obvyklém plnění ani nemůže do prodlení dostat. Strany si navíc ve smlouvách ujednávají, co v případě prodlení nastane, dokud však k prodlení nedojde, není důvod označovat některou ze stran termínem dlužník.

Jistina

Ve smlouvách o zápůjčce či úvěru z mého vzorku se opakovaně objevuje také termín jistina. Tento termín je možné v NOZ najít například v ustanovení § 1804. Tato část NOZ pojednává o úrocích a vyplývá z ní, že jistina je ve vztahu k půjčování peněz hlavním dluhem. Obecně však lze říct, že jistinou se rozumí základní částka, ke které přibývají úroky, nemusí přitom jít pouze o dluhy; pod tento pojem tak může být zahrnut například i vklad v bance atp. (2009, Fiala)³⁴. U smluv, které se objevují v mém vzorku, se však slovo jistina objevuje vždy pro označení dluhu.

Tomuto termínu se věnuje také Chormá (2014, s 193) a jako vhodný ekvivalent navrhuje anglické slovo *principal*. Toto slovo je však v angličtině polysemní a ačkoli může označovat dluh, má také další významy označující například různé osoby, což lze dohledat ve výkladových slovnících (2003, Martin, s 380; 2009, Hill a Hill, s. 331). Slovníky, ze kterých čerpám, se však neshodují, zda je možné označit tímto termínem kromě hlavního dluhu například i zmíněné vklady v bance. V britském právnickém výkladovém slovníku je možné se dočíst, že *principal* je „částka půjčená či investovaná“, neboli částka jiná než úrok. Ve slovníku z amerického prostředí (Hill a Hill, s. 331) však slovo *principal* jako označení pro investovanou částku nefiguruje.

V anglické části vzorku se slovo *principal* pro označení dluhu vyskytovalo. Několikrát bylo uvedeno samostatně, ale v dalších případech také například ve slovním spojení *principal amount*. Při překladu bych se samotnému slovu *principal* z důvodu jeho mnohoznačnosti a možného různého výkladu raději vyhnula. Co se týče slova jistina, řídila bych se při překladu jeho významem v konkrétním kontextu. U smluv ze vzorku, kde je slovem jistina označen hlavní dluh, by proto jako ekvivalent bylo možné zvolit například výraz *main debt*, který pro překlad sousloví hlavní dluh využila také Chromá (2014, s. 193). V úvahu rovněž připadá výraz *principal debt amount*, který dále navrhuje Chromá (2014, s. 193) a označuje ho za explikativní. Tyto dva zmíněné výrazy se však neobjevují ve anglické části vzorku smluv. Druhý zmiňovaný výraz *principal debt amount* však teoreticky může fungovat jako vhodný kompromis mezi ne zcela transparentním, ale v angličtině používaným termínem *principal* a výrazem *main debt*, který je naopak více motivován snahou přiblížit českou právní podstatu pojmu v daném kontextu.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Předčasná splátka musí obsahovat celý nedoplatek jistiny a úroky neuhrazené do dne předčasné splátky.	In case of early repayment, the Borrower must pay the remaining principal debt amount and all interest which is due up to the point of the early repayment.

Ve vzorku je však možné se setkat i s případem, kde slovo jistina neoznačuje celý hlavní dluh. Příkladem může být níže uvedený případ z české části vzorku smluv, ve kterém se hovoří o splátkách. Jednotlivé splátky však pokrývají jen část hlavního dluhu. Podobnou (formulaci s využitím slova *principal*) je pak možné najít i v anglické části vzorku.

³⁴ Naproti tomu například úrok a úrok z prodlení lze souhrnně označit slovem příslušenství (2014, Pauldura, Adamová, Hanáková a kol., s. 45).

Domnívám se, že při překladu je u takových formulací namísto zvolit explikativní přístup a jasně rozlišit, zda se v textu hovoří o splacení části jistiny či celé jistiny.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Úvěrovaný se zavazuje (...) splatit úvěr v 70 pravidelných po sobě jdoucích splátkách vždy k 20. dni běžného měsíce. Součástí splátky je jistina a úrok.	The Borrower shall (...) repay the Loan in 70 consecutive instalments each paid by the 20th day of the month. One such instalment covers part of the main debt and interest.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
This Loan will be repaid in consecutive monthly instalments of principal and interest on the first day of each month (...)	Úvěr je nutné splatit prvního dne každého měsíce v po sobě jdoucích splátkách, přičemž každá splátka pokryje část jistiny a úrok (...)

Jistota

V souvislosti s termínem jistina je možné dotknout se také významu formálně podobného termínu jistota. Jedná se o poměrně široký pojem, též označovaný termínem kauce (2014, Pauldura, Adamová, Hanáková a kol., s. 45). Jistota je jeden ze zajišťovacích institutů, který NOZ upravuje například v ustanoveních § 2012 až § 2017. V mém vzorku smluv se objevila smlouva o výpůjčce, ve které je vypůjčení čtečky podmíněno složením „kauce“. Domnívám se proto, že z hlediska NOZ se jedná právě o koncept jistoty. Tato jistota je však ve zmíněné smlouvě nesprávně označena slovem jistina. Jak však bylo uvedeno výše, jistina je termín označující zcela jiný pojem. Jistina je označení základní částky, ke které přibývá úrok (například u dluhu).

Chromá (2014, s. 204) výraz jistota překládá jako *security deposit*. Přímo výraz *security deposit* je možné nalézt například ve slovníku *Nolo's Plain-English Law Dictionary* (2009, s. 382) ve kterém je vysvětlen pouze jako jistota, kterou skládá nájemce. V obecnějším významu, je uveden například v BLD (2009, s. 504) a také v *Dictionary of Law* (Martin, 2003, s. 145) výraz *deposit*. Tento výraz je pak možné nalézt také v anglické části vzorku, kde je použit v sousloví *refundable deposit*. Domnívám se proto, že je pro jistotu možné užít jak výraz *security deposit*, tak samotné slovo *deposit* případně toto slovo dle potřeby modifikovat jiným přídavným jménem podobně jako v případě příkladu ze smlouvy.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Vypůjčitel se zavazuje při převzetí čtečky podle „Článku 1“ této smlouvy zaplatit v hotovosti jistinu (kauci) ve výši 1.000,- Kč, která mu bude v případě řádného splnění povinností při ukončení smlouvy a vrácení čtečky vydána zpět.	In accordance with Article 1 of this Agreement the Borrower shall pay CZK 1,000 deposit; if the Borrower complies with the terms of this Agreement the deposit will be returned upon the term of this Agreement after the E-reader is returned.

Ručitel

Ručení upravuje NOZ v ustanoveních § 2018 až § 2028. Ručení, které musí být sjednáno písemně, je právní vztah mezi věřitelem a osobou jinou, než je dlužník (s ručením proto musí věřitel souhlasit) (Novotný a kol., 2017 s. 123). Ručitel je pak osoba, která se zaváže, že uspokojí věřitelovu pohledávku, pokud ji nesplní sám dlužník. Aby začal ručitel za dlužníka plnit jeho závazek vůči věřiteli, je věřitel povinen ručitele k plnění závazků (až na zákonem stanovené výjimky) vyzvat (Novotný a kol., 2017 s. 103).

Chromá (2014, s. 204) navrhuje termín ručitel překládat slovem *surety*. BLD (2009, s. 1579) v obecném smyslu tento termín vysvětluje následovně: „osoba, která je přímo odpovědná za dluh nebo plnění závazků jiné osoby“. Pro český termín ručitel se proto *surety* jeví jako příléhavý ekvivalent. V žádné ze smluv z anglické části vzorku však ručitel nebyl smluvní stranou. Vhodnost tohoto zvoleného ekvivalentu tak na základě vybraného vzorku nelze posoudit.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Níže podepsaný ručitel tímto prohlašuje, že shora uvedenou pohledávku města Orlová uspokojí, pokud ji neuspokojí úvěrovaný.	By signing this Agreement below, the Surety agrees to pay the aforementioned debt owed to Orlová if the debt is not paid by the Borrower.

Úrok z prodlení a smluvní pokuta

Ve vzorku se také opakovaně objevovaly termíny (*smluvní*) *pokuta* a *úrok z prodlení*. Jejich stanovení je ve smlouvách ze vzorku v několika případech realizováno velmi podobně. Překladač by si však měl být vědom, že mezi těmito instituty existuje řada rozdílů. Prvním je, že je upravují různá ustanovení NOZ³⁵. Podrobněji pak o rozdílech mezi těmito instituty pojednává Šamaj (2015); uvádí například, že zatímco úrok z prodlení „se [váže] pouze k peněžitému dluhu a (...) může mít pouze peněžitou formu“, smluvní pokuta „se [může] vázat k peněžitému i nepeněžitému dluhu a mít formu nejen peněžitou“. Úrok z prodlení je pak příslušenstvím pohledávky, ale smluvní pokuta je pohledávkou samostatnou (Šamaj, 2015).

Jako ekvivalent termínu *úrok z prodlení* navrhuje Chromá (2014, s. 121) výraz *late payment interest*. V BLD (2009, s. 887) je pak možné nalézt formulaci *interest as damages*, což je úrok, který má sloužit jako „kompenzace v případě nesplacení částky“. Ani jedna z těchto formulací se však neobjevuje v anglické části vybraného vzorku smluv. Přesto, že je u některých smluv úrok z prodlení sjednán, není označován speciálním termínem, nýbrž pouze výrazem *interest*. Domnívám se, že při překladu českých smluv je však vhodné výslovně rozlišovat mezi (běžným) úrokem a úrokem z prodlení. Při překladu bych využila právě ekvivalentu, který navrhuje Chromá (2014, s. 121). Premodifikace výrazu *interest* slovy *late payment* totiž, dle mého názoru, dobře vystihuje český koncept úroku z prodlení.

³⁵ V případě smluvní pokuty to jsou ustanovení § 2048 až § 2052. Úroky z prodlení upravují některá ustanovení části Prodlení dlužníka (ustanovení § 1968 až § 1974). Konkrétně jde o ustanovení § 1970 až § 1973.

Pro smluvní pokutu by pak mohl jako vhodný ekvivalent fungovat například výraz penalty, který se několikrát objevil při stanovení pokuty v anglické části vzorku smluv. Také o něm hovoří Chromá (2014, s. 203).

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
(...) Klient [je] povinen zaplatit Věřiteli navíc smluvní pokutu ve výši 0,1 % z jistiny za každý den prodlení (...) a dále úrok z prodlení v zákonem stanovené výši (...)	(...) the Borrower shall pay a penalty at the rate of 0.1% of the unpaid principal debt amount for each day the Borrower is in default with the repayment (...); the Borrower shall also pay the late payment interest at the rate given by the applicable laws and regulations (...)

Souhrnná tabulka

Výše rozebrané termíny, které se ve smlouvách často opakují, je důležité překládat konzistentně. Navržené ekvivalenty termínů, kterým byl výše věnován prostor, proto pro přehlednost uvádím v níže uvedené tabulce.

Tabulka 2 – Vybrané termíny české termíny a jejich navrhovaný překlad do angličtiny

Český termín:	Navrhovaný ekvivalent:
Výprosa	Gratuitous Loan Revocable at Will
Půjčitel	Lender
Výprosník	Borrower
Výpůjčka	Loan for Use
Vypůjčitel	Borrower
Zápůjčka	Loan (for Consumption)
Zapůjčitel	Lender
Vypůjčitel	Borrower
Úvěr	Loan
Úvěrující	Lender
Úvěrovaný	Borrower
Půjčka	Loan
Věřitel	Lender
Dlužník	Borrower
Dlužník (ve smyslu strana v prodlení)	Debtor
Jistina (ve smyslu hlavní dluh)	Main Debt /Principal Debt Amount
Jistota (kauce)	(Security) Deposit
Ručitel	Surety
Úrok z prodlení	Late payment interest
Smluvní pokuta	Penalty

6.2 Vybrané termíny z anglických smluv

V této části práce budou okomentovány termíny, které se objevovaly v anglické části vzorku smluv, a bude navržen jejich možný překlad do češtiny. Do kapitoly jsou zařazeny takové termíny, které je možné chápat v kontextu angloamerického práva jako objektivně definované a jejich definice lze dohledat v právních výkladových slovnících. Zmíněny budou rovněž termíny, které jsou používány v rámci jednotlivých smluv. Mnohé z nich nejsou zakotveny v legislativě či slovnících, nesou však význam v kontextu jednotlivých smluv. U návrhů vhodných překladových protějšků bude brán zřetel na zjištění z předcházejících částí práce.

Loan

V BLD (2009, s. 1019) je uvedeno, že samotné slovo *loan* nese více významů. V prvním významu je termín *loan* definován jako dočasné poskytnutí nějaké věci. Tento pojem však není dále rozveden, není například nijak definováno, jaký charakter by měl předmět takového propůjčení mít (BLD, 2009, s. 1019). Že je slovem *loan* možné označit řadu situací, je patrné i z anglické části vzorku, ve kterém se toto slovo vyskytuje velmi hojně. Smlouvy, které mají tento termín v názvu, slouží jak pro přenechání peněz, tak pro přenechání jiných věcí k užití. Několik smluv ze vzorku nese pouze název *Loan Agreement*, v jiných případech je však výraz *Loan Agreement* ještě dále modifikován a upřesňován.

Protože mezi češtinou a angličtinou panuje ve věci právní kodifikace smluv *loan agreement* jistá asymetrie, je nutné přistupovat ke každému konkrétnímu případu překladu individuálně a přicházet s ekvivalenty vhodnými pro danou situaci. V následujících návrzích však nezvažuji možnost, že by chtěl překladatel rozdíl mezi angloamerickým a českým pojetím práva ve vztahu ke smlouvám *loan agreement* vystihnout tak, že by využil možnosti vytvoření vlastního označení smluv, které se nebude zakládat na termínech stanovených NOZ. Domnívám se totiž, že termíny *výprosa*, *výpůjčka*, *zápůjčka* a *úvěr* poslouží při překladu jako funkční ekvivalenty, protože jimi bude možné dostatečně přesně vystihnout případy, se kterými se lze u smluv *loan agreement* setkat. Který termín českého práva zvolit jako nejlépe odpovídající překladový ekvivalent však, dle mého názoru, není možné určit pouze z anglického názvu smlouvy. Překladatel se bude muset rozhodovat na základě samotného obsahu smlouvy především pak podle jejího předmětu. Ať už zvolí kterýkoli ze zmíněných českých termínů, musí následně tento výběr reflektovat také při překladu označení smluvních stran. Zvolí-li překladatel pro označení smlouvy například termín *výprosa*, smluvními stranami by měly být *půjčitel* a *výprosník* atp³⁶. Protože označení smluvních stran nezbytně vyplývá z vybraného termínu, který označuje danou smlouvu, nebudu již dále tuto skutečnost komentovat.

U některých smluv ze vzorku tak například vyvstává otázka, zda by bylo při překladu vhodnější použít českého termínu *výprosa* či termínu *výpůjčka*. Překladatel by logicky mohl

---

³⁶ To samozřejmě platí především v případě, že jsou smluvní strany označeny slovy *lender* a *borrower* (případně *creditor* a *debtor*). Ke smluvním stranám však lze odkazovat i pomocí jiných označení. V jedné ze smluv tak například věc k užití poskytuje univerzita, či knihovna a ve smlouvě je k nim těmito slovy také odkazováno.

zvažovat termín *výprosa* jako vhodný ekvivalent především u smluv, které jsou vyhotoveny v jednodušším duchu a jsou méně striktní, protože ze zmíněných termínů českého práva NOZ nejméně striktně upravuje právě výprosu. Co se týče smluv ze vzorku, při tomto přístupu by tak mohly přijít v úvahu například smlouvy *Library Loan Agreement* nebo *Loan Agreement for Equipment*. V obou těchto případech je však nutné přihlídnout k obsahu smlouvy, který překladateli napoví, že termín *výprosa* není v dané situaci příležitým ekvivalentem. Obě zmíněné smlouvy totiž obsahují ujednání, která stanovují dobu, po kterou bude předmět smlouvy propůjčen. Nejedná se tedy o případ, kdy doba trvání smlouvy není stanovena a předmět smlouvy má být vrácen na vyžádání půjčitele, jako je tomu u výprosy. Jako vhodnější ekvivalent se proto jeví termín *výpůjčka*.

Všechny smlouvy, určené pro poskytnutí věci (jiné než jsou peníze) k užití, které se objevily ve vzorku, mají v některém ujednání stanovenou dobu trvání smlouvy. Ve vzorku jsem tedy nenašla smlouvu, pro kterou by byl vhodným ekvivalentem český termín *výprosa*.

Z českého vzorku smluv je patrné, že v češtině nese smlouva často pouze název *smlouva o výprose/výpůjčce/úvěru*. Takový název pouze označuje typ smlouvy a upřesnění okolností smlouvy není v názvu reflektováno. V angličtině je nějaká forma upřesnění častější a při překladu by měla být jistě zachována. Překlad zohledňující tyto informace není prohrškem proti českému úzu, což dokazují také smlouvy ze vzorku s názvy jako například *Smlouva o úvěru z Fondu rozvoje bydlení* nebo *Smlouva o absenční výpůjčce*. Níže pro ilustraci uvádím návrhy překladů názvů některých smluv.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Loan for Use Agreement	Smlouva o výpůjčce
Artwork Loan Agreement	Smlouva o výpůjčce uměleckého díla
Student IT Equipment Loan Agreement	Smlouva o výpůjčce výpočetní techniky studentovi

V anglické (a ani české) části vzorku smluv se neobjevila žádná smlouva upravující poskytnutí zužitelné věci jiné, než jsou peníze. Pokud by však anglická smlouva takovou situaci upravovala, vhodným ekvivalentem by z důvodu tohoto pojmového znaku byl termín *zápůjčka*.

Co se týče smluv s názvy *Loan Agreement*, *Family Loan Agreement*, *Personal Loan Agreement*, kterými jsou poskytnuty peníze, lze jako vhodné české ekvivalenty slova *loan* zvažovat termíny *zápůjčka* a *úvěr*. Není snadné určit, ke kterému termínu se přiklonit. Z české části vzorku smluv je patrné, že hranice mezi zápůjčkou a úvěrem v případě poskytování peněz není zcela zřejmá. Nelze například říct, že by u smluv o zápůjčce zpravidla nebyly sjednány úroky. Kromě toho u některých smluv pojmenovaných *Smlouva o zápůjčce* dokonce byl sjednán účel, pro který mají být poskytnuté prostředky použity. Vázání peněžních prostředků k určitému účelu je však aspekt, který NOZ výslovně uvádí u úvěru, nikoli však u zápůjčky. Ze vzorku proto vyplývá, že znak vázání poskytnutých peněžních prostředků k určitému účelu nelze brát jako znak určující při rozhodování, zda za vhodný ekvivalent slova *loan* zvolit termín *zápůjčka* či *úvěr*. Termín *zápůjčka* se jako nejvhodnější ekvivalent slova *loan* jeví všude tam, kde nejsou sjednané úroky, protože na rozdíl od úvěru může být zápůjčka bezúročná. S termínem *zápůjčka* bych proto pracovala

v případě smluv *Personal Loan Agreement*, *Family Loan Agreement*, které umožňují právě bezúročnou variantu zapůjčení peněz. U zbylých smluv bych pak při překladu pracovala naopak s termínem *úvěr*.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Loan Agreement	Smlouva o úvěru
Family Loan Agreement	Smlouva o zápůjčce mezi rodinnými příslušníky
Personal Loan Agreement	Smlouva o zápůjčce

Podle BLD (2009, s. 1019) může slovo *loan* označovat také samotnou věc, která je půjčkou poskytnuta, přičemž jde zpravidla o označení zapůjčeného obnosu peněz. S tímto užitím slova *loan* jsem se setkala také ve vzorku smluv, jak již bylo zmíněno v kapitole 6.1. Jednalo se o případy, kdy bylo slovo *loan* použito k označení zapůjčené částky.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
However, nothing in this Agreement is meant to release the Borrower from its obligation to pay the Loan according to the Plan herein or limit the rights of the Lender in collecting said Loan.	Žádné ujednání této smlouvy však nezbavuje úvěrovaného povinnosti splatit úvěr v souladu se sjednaným způsobem splácení, ani neomezuje práva úvěrujícího při vymáhání splacení úvěru.

U smluv z anglické části vzorku, kterými jsou k užití poskytnuty věci jiné než peníze (jedná se tedy o případy, které bych označila termínem *výpůjčka*), jsem se s takovým užitím slova *loan* nesetkala. Předmět smlouvy je zpravidla označen s ohledem na charakter dané věci například slovy *Loaned Work* v případě uměleckého díla nebo *the IT equipment* v případě výpůjčky výpočetní techniky. Domnívám se, že v takových případech nemusí být překlad doslovný, ale je možné využít právě českého sousloví *předmět smlouvy* (případně na základě konkrétní smlouvy *předmět výprosy/výpůjčky/zápůjčky/úvěru*). Tento výraz se také hojně vyskytoval v české části vzorku. Pokud je záměrem překladatele přiblížit se po jazykové stránce charakteru českých smluv, může, dle mého názoru, při překladu sousloví *předmět smlouvy* za tímto účelem vhodně posloužit.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Upon return of the IT equipment, the University will return to You the refundable deposit paid upon commencement of the loan (subject to the IT equipment being returned in a satisfactory condition).	Po vrácení předmětu výpůjčky bude vypůjčitelu vrácena jistota složená při uzavření smlouvy (vrácení jistoty je podmíněno stavem předmětu výpůjčky).

Výše jsem navrhla postupy využitelné při překladu smluv, které mají v názvu výraz *loan agreement* a se samotným termínem *loan* v textu dále pracují. Analogicky lze však postupovat i u smluv označených výrazem *credit agreement*, či obecně u smluv, které místo výrazu *agreement* používají výraz *contract*. Stejný postup by rovněž platil pro smlouvy, jejichž název je založený nikoli na slově *loan* ale na slově *borrow*, konkrétně například

u smlouvy ze vzorku s názvem *Borrower's Agreement & Use Policy*. Vždy je v první řadě nutné zjistit, k čemu je smlouva určena, zda jde o zapůjčení peněz nebo jiných věcí. Následně je možné řídit se navrženými ekvivalenty pro konkrétní případy. Například právě smlouva *Borrower's Agreement* upravuje zapůjčení nezužitelných věcí, což z možné nabídky ekvivalentů vyřazuje termíny *úvěr* a *zápůjčka*. Zůstávají tedy pouze *výprosa* a *výpůjčka*, z nichž se lépe hodí právě termín *výpůjčka*, protože ve smlouvě je upravena doba, na kterou je předmět výpůjčky vypůjčitelovi poskytnut.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Borrower's Agreement & Use Policy	Smlouva o výpůjčce včetně podmínek pro užívání předmětu smlouvy

Loan period

V několika smlouvách určených k poskytnutí věci jiné, než jsou peníze, se opakovaně objevoval výraz *loan period*. Domnívám se, že pro správný překlad tohoto výrazu je nutné, aby překladatel nejprve určil, zda bude danou smlouvu označovat jako *výprosu*, *výpůjčku*, *zápůjčku* nebo *úvěr*, protože může být nutné s výrazem pro pojmenování smlouvy dále pracovat. Následně je, dle mého názoru, vhodné určit, co přesně znamená *loan period* v kontextu dané smlouvy.

V anglické části vzorku smluv se objevila pouze jedna smlouva (*Nelson Town Council Equipment Loan Agreement*), která význam výrazu *loan period* přesně specifikovala v jednom z ujednání. Pro názornost proto popíšu možný postup při překladu právě na příkladu z této smlouvy.

V případě smlouvy *Equipment Loan Agreement* termín *loan period* označuje dobu, po kterou lze mít předmět smlouvy v užívání. V této smlouvě je v tabulce určen samostatný prostor pro vyplnění dne, kdy byla smlouva uzavřena, ale také informace od kdy do kdy bude věc poskytnuta k zapůjčení. Z toho soudím, že smlouva může být teoreticky uzavřena dříve, než je předmět smlouvy poskytnut k užití. Jako ekvivalent termínu *loan period* tedy nebude možné použít české výrazy *doba trvání smlouvy* či *doba trvání výpůjčky*, ačkoli lze právě tyto výrazy najít jako běžně používané v české části vzorku. Výprosa a výpůjčka jsou totiž smlouvami reálnými, to znamená, že vznikají teprve v okamžiku poskytnutí věci. Skutečnost, že v této věci anglická smlouva stoprocentně neodpovídá pojetí výprosy či výpůjčky z pohledu českého práva, tak bude nutné jazykově vyjádřit. Význam výrazu *loan period* bych proto pro lepší objasnění překládala vysvětlujícím opisem, jak je ukázáno v příkladu níže.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
The client is responsible for any cost(s) as a result of loss or damage to the equipment during the whole loan period.	Vypůjčitel nese odpovědnost za náklady způsobené ztrátou nebo poškozením předmětu výpůjčky po celou dobu, kdy je předmět výpůjčky poskytnut k užívání.

Pokud však nic nenasvědčuje tomu, že by smlouva byla uzavřena dříve než při samotném předání věci nebo že by po vrácení věci následovala doba, kdy smlouva stále trvá, avšak předmět smlouvy je již vrácen, zvolila bych jako ekvivalent právě zmíněný výraz *doba trvání smlouvy*, případně v závislosti na kontextu dané smlouvy konkrétněji *doba (trvání) výprosy/výpůjčky/zápůjčky/úvěru*.

Wear and tear

V ujednáních smluv, kterými jsou poskytovány nezuživatelné věci k užití, se v anglické části mého vzorku smluv objevil termín *wear and tear*, a to jednou v podobě *normal wear and tear* a dvakrát pak v podobě *reasonable wear and tear*. Termín *wear and tear* definuje například BLD (2009, s. 1731) jako „zhoršení stavu způsobené obvyklým užíváním“. Tento slovník (2009, s. 1731) uvádí dále jako možné variace *normal wear and tear*, *fair wear and tear* a *natural wear and tear* a příkladem je vztahuje k případům nájmu, kdy užíváním dojde k opotřebení pronajatých prostor. Obdobně na pozadí příkladu nájmu komentuje výraz *reasonable wear and tear* slovník *Nolo's Plain-English Law Dictionary* (Hill a Hill, 2009, s. 354) a dodává, že tyto případy mohou být označeny také souslovím *ordinary wear and tear*. Slovník z britského prostředí (Martin, 2003, s. 197) pak (znovu na příkladu nájmu) velmi podobně definuje výraz *fair wear and tear*. Že se tento termín nemusí vztahovat výhradně k nájemním smlouvám, dobře ukazují zmíněné příklady ze vzorku. Žádný ze slovníků se nepokouší podat definici toho, co přesně je možné pod přídatná jména *fair*, *natural*, *normal*, *ordinary* či *reasonable* zařadit a co už je naopak za jejich hranicí. Ani čeština se v této věci nevyjadřuje nijak striktně. V české části vzorku smluv je možné narazit na podobná ujednání, která hovoří o *běžném* či *obvyklém opotřebení*. Co je v tomto smyslu považováno za běžné či obvyklé však není smlouvou blíže určeno a ani NOZ v tomto případě nenabízí jednoznačnou definici. Při překladu bych však jako vhodný protějšek zvolila právě výraz *běžné* či *obvyklé opotřebení*, protože z české části vzorku smluv je patrné, že se jedná o výrazy dostatečně zaužívané a pro právní text i přes svou nejednoznačnost přijatelné.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
You must return the IT equipment to the University in the same condition as You received it in, except for reasonable wear and tear. You must return the IT equipment in person so that it can be inspected for any visible damage.	Vypůjčitel je povinen vrátit předmět výpůjčky půjčiteli ve stejném stavu, v jakém mu byl poskytnut s přihlédnutím k obvyklému opotřebení. Vypůjčitel je dále povinen předmět výpůjčky vrátit osobně, aby bylo možné zkontrolovat, zda není předmět výpůjčky zjevně poškozen.

Interest

Ve smlouvách určených k zapůjčení peněz se opakovaně objevoval také termín *interest*. Z běžných výkladových slovníků (například Oxford Learner's Dictionary of Academic English, © 2021) je zřejmé, že toto slovo je samo o sobě mnohovýznamové. Mnohovýznamovost slova *interest* však přesahuje hranice běžného jazyka. Termín *interest*

označuje více pojmů také v právu, což je patrné například z různých definic tohoto slova v BLD (2009, s. 885-887). Ve smlouvách *loan agreement* se termín *interest* vyskytuje pro označení sjednaného poplatku za zapůjčení peněz, v souladu s definicí, kterou nabízí také BLD (2009, s. 886) nebo slovník *Nolo's Plain-English Law Dictionary* (Hill a Hill, 2009, s. 224). Taková definice pak odpovídá českému termínu *úrok*, který se rovněž vyskytoval v české části vzorku smluv určených k zapůjčení peněz. Především pro překlad v obráceném směru, tedy z češtiny do angličtiny je pak důležité, že slovo *interest* je ve smyslu českého termínu *úrok* podstatným jménem nepočitatelným, zatímco například ve významu *podíl* se jedná o podstatné jméno počitatelné (Oxford Learner's Dictionary of Academic English, © 2021).

V anglické části vzorku se pak objevoval také termín *accrued interest*, který BLD (2009, s. 886) definuje jako „[ú]rok, který vznikl, dosud však nebyl uhrazen“. V české části vzorku smluv jsem nenašla podobný zavedený termín. Ve smlouvách se objevovaly například výrazy sjednaný úrok, smluvní úrok či úrok z prodlení, ty však termínu *accrued interest* dostatečně neodpovídají. Domnívám se proto, že při překladu do češtiny bude nejlepší tento termín částečně vysvětlit a použít například výraz (*doposud*) *neuhrazený úrok*.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
All payments made by the Borrower are to be applied first (1st) to any accrued interest and then to the principal balance.	Veškeré splátky, které vydlužitel uhradí, budou použity nejprve ke splacení úroku a následně ke splacení jistiny.

Penalty

BLD (2009, s. 1247) jako jeden z možných významů slova *penalty* uvádí „zvláštní poplatek připsaný k tíži strany, která poruší smluvní ujednání“. Podobně definuje jako jeden z významů tohoto slova také *Oxford Dictionary of Law* (2003, Martin, s. 361) a dodává, že se nepředpokládá, že by takový poplatek pokryl možnou vzniklou ztrátu. V tomto významu se slovo *penalty* objevilo také v některých smlouvách z anglické části vzorku. Domnívám se, že vhodným ekvivalentem by při překladu mohl být výraz *pokuta* případně *smluvní pokuta*, který se vyskytoval v české části vzorku. Chromá (2014, s. 203-204) však uvádí, že smluvní pokuta, tak jak ji známe z českého prostředí, by v angloamerickém pojetí práva nebyla vymahatelná.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
The Borrower has the right to pay back the loan in-full or make additional payments at anytime without penalty	Vydlužitel může kdykoli předčasně splatit celou zápůjčku nebo její část, aniž by mu byla účtována pokuta.

V několika anglických smlouvách se objevilo ujednání, určující právě poplatek účtovaný v případě porušení smlouvy, což odpovídá výše uvedeným definicím slova *penalty* z anglických právních výkladových slovníků. Tento poplatek byl přitom označen slovem *fine*. Z právních výkladových slovníků však vyplývá, že jako termín je slovo *fine* definováno například v souvislosti s trestním právem či v souvislosti s poplatky spojenými s nájemními smlouvami. *Fine* v podobném významu jako *penalty* v nich definováno nebylo. Z kontextu

konkrétních smluv je však patrné, že se výrazem *fine* myslí opět skutečnost, kterou lze v češtině označit výrazem (*smluvní*) *pokuta*.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
If You fail to return the IT equipment by the specified date, this will result in your deposit being withheld and a fine being charged at a rate of £5 per day.	V případě, že vypůjčitel nevrátí předmět výpůjčky do stanoveného data, půjčitel zadrží složenou jistotu a bude vypůjčiteli účtovat pokutu 5 liber za každý den prodlení.

Payment plan

V jedné ze smluv z anglické části vzorku se opakovaně objevoval výraz *payment plan*. Anglické výkladové slovníky definici tohoto výrazu nenabízejí. Je proto nutné ji hledat přímo ve smlouvě. Pro slovní spojení *payment plan* jako takové se může jako vhodný ekvivalent jevit například výraz *splátkový kalendář* nebo *harmonogram splátek*. Oba tyto výrazy se objevily v české části vzorku smluv. V kontextu českých smluv byl *splátkový kalendář* (případně *harmonogram splátek*) přílohou dané smlouvy. Byla v něm rozepsána například přesná výše splátky, úroku, datum, ke kterému má být platba učiněná atd. V kontextu anglické smlouvy však byl výraz *payment plan* použit jako nadpis jednoho z článků smlouvy, přičemž jeho jednotlivá ujednání stanovovala termín splacení úvěru či výši úroku z prodlení. Domnívám se proto, že jako překladový ekvivalent pro samotný nadpis tohoto smluvního článku by bylo možné použít spíše výraz *splácení úvěru*, se kterým je možné se setkat například v jedné z českých smluv. Výraz *payment plan* však v dané smlouvě rovněž odkazoval k obsahu daného článku. V takových případech bych při překladu pracovala s výrazem (*sjednaný*) *způsob splácení úvěru*³⁷.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
ARTICLE III. PAYMENT PLAN	Článek III. Splácení úvěru
The Parties hereby agree to the payment plan (the "Plan") described as follows.	Strany se dohodly na následujícím způsobu splácení úvěru (dále také jen „způsob splácení“).

General (provisions)

V některých smlouvách se objevil článek smlouvy nadepsaný výrazem *general* nebo *general provisions*, v jednom případě pak *general conditions*. Obsah těchto článků se v jednotlivých případech poměrně výrazně liší a liší se také jejich umístění v rámci smlouvy.

Ve dvou případech se výraz *general* objevil v úvodu smlouvy. V úvodu se objevilo také ujednání *general conditions*. Obsahem těchto článků jsou všeobecné okolnosti vzniku smlouvy. Podobný článek se objevil také v české části vzorku, ve dvou případech pak byla tato část smlouvy nazvána slovy *úvodní ustanovení*. Při překladu bych zvolila obdobný

³⁷ Takto jsem pracovala s výrazem *payment plan* i v jednom z návrhů překladu, uvedených u termínu *loan*. K obsahu článku bylo v daném případě v angličtině navíc odkazováno zkráceně pouze pomocí slova *Plan*.

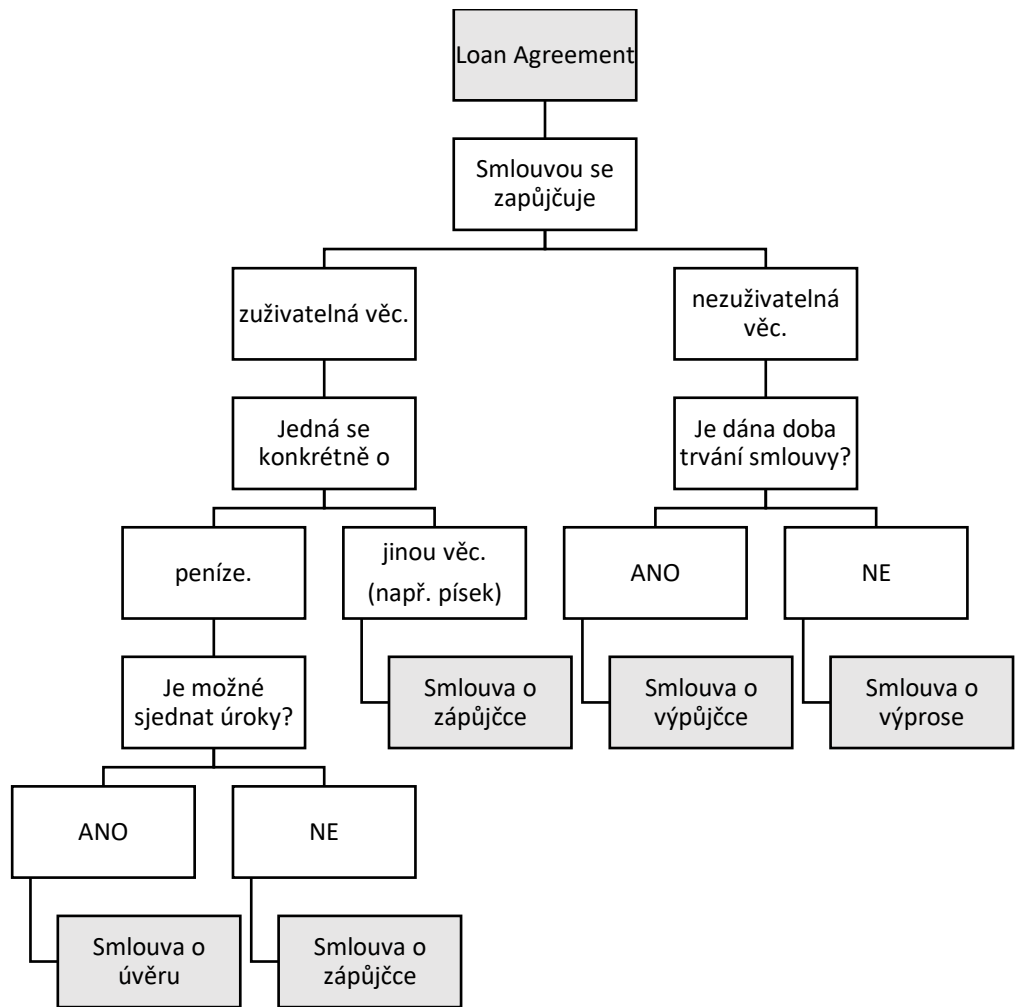
ekvivalent, a to *úvodní ujednání*. Výraz *ustanovení* bych nahradila slovem *ujednání*, protože slovo *ustanovení* se používá především v souvislosti se zákony. Podle SSJČ (lexikografický kolektiv Ústavu pro jazyk český ČSAV, © 2011a) je v právním významu slovo *ustanovení* chápáno jako „část právní normy“; pro ilustraci jsou uvedeny například kolokace *ustanovení zákona* nebo *ustanovení § 5, odst. 1 směnečného zákona*. Naproti tomu slovo *ujednání* nese podle SSJČ (lexikografický kolektiv Ústavu pro jazyk český ČSAV, © 2011b) význam „úmluva“. „dohoda“ či „dojednání“ a pro příklad je použito ve výrazu *podle našeho ujednání*.

V dalších případech se objevuje část *general provisions* v závěru smlouvy. Obsah těchto článků smlouvy je opět poměrně široký, určuje například rozhodné právo, ale také upravuje okolnosti spojené s vývozem předmětu smlouvy. Jako překladový protějšek bych zvolila výraz *závěrečná ujednání*, a to právě kvůli umístění těchto ujednání na samý závěr smlouvy. Z české části vzorku smluv lze vyzorovat, že obsahově různorodá závěrečná ujednání (případně ustanovení) jsou navíc běžnou součástí českých smluv. Tento výraz proto, dle mého názoru, vyhovuje českému úzu a dostatečně vystihuje význam výrazu *general provisions* v kontextu dané smlouvy.

Další dva případy užití výrazu *general provisions* mohou být při překladu komplikovanější. Ačkoli se tyto články nachází v závěru smlouvy, následují za nimi ještě další články s vlastním nadpisem a výraz *závěrečná ujednání* se proto nezdá jako vhodný ekvivalent. Obsahově tato ujednání mimo jiné určují, že názvy článků mají informativní charakter a při výkladu k nim nemá být přihlíženo, určují však také, jak postupovat při výkladu smlouvy s ohledem na slova objevující se ve smlouvě v jednotném nebo množném čísle. Pro překlad bych volila výraz *další smluvní ujednání*. Po vzoru anglického originálu je i tento český protějšek poměrně neurčitý. V jedné ze smluv v české části vzorku se však část nazvaná právě slovy *další smluvní ujednání* objevila. V úvahu pak v některých případech připadá také ekvivalent *výkladová ujednání*, který může věrně vystihnout obsah ujednání.

Diagram

Z výše uvedených poznatků vyplývá, že při překladu je v první řadě klíčové zvolit, kterému z typů českých smluv definovaných NOZ anglická smlouva *loan agreement* nejlépe odpovídá. Od tohoto poznatku se totiž bude odvíjet velké množství dalších překladatelských řešení, například samotné označení smlouvy či smluvních stran. Na závěr proto přikládám také diagram, který ve zjednodušené formě zobrazuje právě rozhodovací proces, pomocí něž je možné vhodný funkční ekvivalent určit.

7 Jazykové šablony ve smlouvách *loan agreement*

V páté kapitole již bylo zmíněno, že jsou jazykové šablony nedílnou součástí právních textů. Existenci šablon či ustálených formulí, které se opakovaně objevují v českých právních (případně administrativních) textech, zmiňuje například Čechová (2003, s. 197) či Tomášek (1998, s. 47). O šablonách v anglicky psaných právních textech pak píše například Crystal a Davy (2013, s. 194)

Podle Tomáška (1998, s. 47-48) pomáhají jazykové šablony především dotvářet odpovídající charakter právních textů, jde přitom o „víceslovné, polovětné až větné konstrukce“, konkrétněji pak „spojení slov, ale i celé věty“. Tomášek (1998, s. 47) pak dále uvádí, že šablony musejí být srozumitelné, ustálené, ústrojné a úkonné, podobně jako samotný právní jazyk. Velmi významným znakem je u šablon právě jejich ustálenost, která se projevuje jejich opakováním. Pro tento jejich znak je dle Tomáška (1998, s. 48) možné šablony „vyčlenit z textu“ a chápat je jako „samostatné jednotky“. Šablony jsou složeny z právní terminologie, prvků odborného jazyka a také pak z výrazů každodenního jazyka (Tomášek, 1998, s. 47). Podle struktury dělí Tomášek (1998, s. 49) šablony na lexikální (mezi ty řadí slovní spojení), větné (kam počítá i šablony v podobě nedokončených vět) a konstrukční (ty mají pevně dané pouze jádro a jejich ostatní části mohou být měněny). Z hlediska funkce pak navrhuje dělení na šablony uvozovací, závěrečné a vnitřní (Tomášek, 1998, s. 49).

V následujících kapitolách navrhuji překlady některých šablon, které se objevily v mém vzorku smluv, přičemž každá z nich byla obsažena alespoň ve dvou smlouvách.

7.1 Jazykové šablony z českých smluv

České smlouvy ze vzorku obsahovaly řadu šablon. Některé z nich bych označila za univerzální, protože se s nimi lze setkat v různých smlouvách neohledně na jejich obsah. Téměř všechny smlouvy například obsahovaly prakticky totožné ujednání určující v kolika vyhotoveních smlouva vzniká. Snažila jsem se proto do této kapitoly vybrat takové šablony, které jsou charakteristické pro výprosu, výpůjčku, zápůjčku, úvěr a potažmo pro smlouvy pro přenechání věci k užití jinému. Tyto opakující se šablony mají často původ v ustanoveních občanského zákoníku.

Přenechání věci

Pro přenechání věci se v české části vzorku objevilo několik druhů formulací. Domnívám se, že je v zásadě možné tyto formulace rozdělit podle toho, zda se jimi přenechávají k užití peníze či nějaká nezužitelná věc³⁸.

- ***Přenechání (a vrácení) peněz***

Tato šablona se nachází v úvodní části smlouvy. Jasně vymezuje, která ze smluvních stran peníze poskytuje a která si je půjčuje. Smluvní strany jsou zpravidla jasně identifikovány již na samém začátku smlouvy, a proto se v této šabloně objevují pouze jednoslovná označení smluvních stran. V závislosti na dané smlouvě může jít o výrazy *úvěrující* a *úvěrovaný* či *zapůjčitel* a *vydlužitel*, případně také *věřitel* a *dlužník*. Dále šablona obsahuje také informaci

---

³⁸ Ve vzorku se neobjevila smlouva, která by byla určena k přenechání zužitelné věci jiné, než jsou peníze. Související šablony proto nemohou být zohledněny.

o výši poskytnutých prostředků. Informaci o samotném poskytnutí na základě smlouvy je pak v šabloně možné vyjádřit různými způsoby. Často se objevují formulace *[strana] se zavazuje přenechat*, případně *[strana] se zavazuje poskytnout*. Modalita však může být vyjádřena také přítomným časem, konkrétně například slovy *[strana] přenechává* nebo *[strana] poskytuje*. Do šablony je pak možné vložit i doplňkové informace určující, že se přenechání prostředků řídí danou smlouvou. Jde tedy o formulace jako *na základě této smlouvy* či *za podmínek stanovených touto smlouvou*, případně může jít i o obdobné variace či kombinace.

Ve smlouvách se výše zmíněná šablona často objevuje v kombinaci se šablonou, ve které se říká, že strana, která si peníze půjčuje, je musí v určité lhůtě také vrátit. Tato šablona tak obsahuje jednoznačnou identifikaci dané smluvní strany zpravidla termínem *vydlužitel*, *úvěrovaný*, popřípadě *dlužník*, ve vzorku se však také objevuje například označení *klient*. To, že má tato strana druhé straně něco vrátit, vyjadřuje konstrukce *se zavazuje vrátit/splatit* (případně ve vzorku rovněž jako *se zavazuje, že vrátí*). Šablona je také většinou rozšířena o obecnou informaci, jak a kdy k vrácení dojde (*v dohodnuté lhůtě, za podmínek stanovených touto smlouvou*). Tuto šablonu považuji za samostatnou, protože ze vzorku je zřejmé, že se může ve smlouvě objevit také v rámci samostatného smluvního ujednání bez kombinace s předchozí šablonou.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Kombinace obou šablon:	
Věřitel přenechává dlužníkovi za níže uvedených podmínek peněžní prostředky ve výši 500 000,- Kč (slovy pět set tisíc korun českých) a dlužník se zavazuje tyto v dohodnuté lhůtě vrátit.	The Lender provides a loan of CZK 500,000 (five hundred thousand Czech Crown, hereinafter the “Loan”) to the Borrower under the conditions stipulated hereunder; the Borrower hereby agrees to repay this Loan within a set Loan Period.
Šablony vyskytující se samostatně:	
Úvěrující se zavazuje poskytnout úvěrovanému úvěr na opravu, modernizaci a rekonstrukci bytového fondu ve výši 200 000,- Kč s pevnou úrokovou sazbou 3 % p.a. ze zůstatku jistiny a dobou splatnosti úvěru 5 let.	The Lender promises to loan CZK 200,000 (the “Loan”) with fixed interest on the unpaid principal debt amount at the rate of 3% per annum payable within 5 years; the Borrower shall use the Loan to fund repairs, refurbishment and rebuilding of residential property.
Úvěrovaný se zavazuje, že poskytnuté peněžní prostředky úvěrujícímu vrátí a zaplatí sjednané úroky za podmínek stanovených touto smlouvou.	The Borrower agrees to repay the Loan and pay all interest to the Lender in accordance with this Agreement.

Ve druhém příkladu jsem záměrně použila jinou konstrukci pro vyjádření zapůjčení než v příkladu prvním, a to proto, abych lépe vystihla rozdíl mezi zápůjčkou (z prvního příkladu) a úvěrem (z druhého příkladu). Zatímco zápůjčka je smlouvou reálnou a vzniká až v okamžiku předání peněz, úvěr je smlouvou konsenzuální. Strany si tedy ve smlouvě teprve ujednávají, že k poskytnutí peněz má dojít, proto jsem zvolila vyjádření *promises to loan*. Tato formulace se také objevovala v anglické části vzorku smluv.

Z anglické části vzorku je také patrné, že pro splacení či vrácení peněz je možné použít jak výraz *pay*, tak výraz *repay*. Domnívám se, že výraz *repay* je vhodné používat pro vyjádření splacení zápůjčky či úvěru neboli tam, kde je odkazováno k jistině (např. *repay the Loan*). Výraz *pay* pak může vhodně posloužit například pro vyjádření zaplacení příslušenství úvěru (např. *pay the interest*).

- **Přenechání zužitelných věcí**

Podobně jako v předchozím případě se i šablona pro přenechání nezužitelných věcí nachází v úvodu smlouvy. V této šabloně je určeno, kdo věc poskytuje (při standardním označení smluvních stran to je *půjčitel*) a dále také komu je věc poskytnuta (*výprosník* či *vypůjčitel*). Dále šablona obsahuje informaci o tom, co se poskytuje k zapůjčení, přičemž tato věc může být v šabloně přímo identifikována nebo k ní může být odkazováno pomocí zástupného označení *předmět [smlouvy]*. Informace o samotném poskytnutí věci může být opět vyjádřena různě, důležité však je, že je vždy uvedeno, že je věc poskytnuta *k užívání*. Nejčastěji se ve vzorku objevovala formulace *[strana] přenechává [věc] k užívání*, kromě toho lze však dohledat také formulaci *[strana] předává [věc] do užívání*. Často je do šablony vložena také informace, že jde o *bezplatné* poskytnutí věci.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Půjčitelka přenechává k bezplatnému užívání předmět výpůjčky vypůjčitelce na dobu určitou od 2. 11. 2020 do 31. 08. 2022 (...) a vypůjčitelka nabývá právo předmět výpůjčky během této doby bezplatně užívat.	The Lender allows the Borrower to use the Tablet free of charge for the period between 2 November 2020 and 31 August 2022 (...); during this period the Borrower may use the Tablet free of charge.

Domnívám se, že klíčové je v překladu vyjádřit, že je věc poskytnuta *do užívání* (nikoli *ke spotřebě* či *ke koupi*), protože právě to je jedním z podstatných znaků výprosy a výpůjčky. V anglické části vzorku jsem však nenalezla formulace podobné těm českým, kterými by se při překladu dalo jednoznačně řídit. Co se však týče bezplatnosti užívání věci, ta naopak v jedné ze smluv z anglické části vzorku explicitně vyjádřena byla, a to pomocí výrazu *free of charge*. Jeho použití proto navrhuji i při překladu. Že je předmět přenechán bezplatně, je v tomto případě v českém originálu vyjádřeno hned dvakrát, domnívám se však, že při překladu není bezpodmínečně nutné toto zdvojení zachovat³⁹.

K předmětu výpůjčky pak v anglickém překladu odkazují slovem *tablet*. Postup označování předmětu smlouvy konkrétním označením dané věci jsem blíže rozvedla v kapitole 6.1.

Požadovat vrácení podle libosti

Další šablona se v české části vzorku opakovaně objevovala u smluv o výprose. Slouží k vyjádření faktu, že *půjčitel* má právo kdykoli (v šabloně vyjádřeno slovy *(po)dle libosti*) si vyžádat vrácení předmětu výprosy. Tato šablona je jednou z těch, které mají svůj základ přímo v jednom z ustanovení NOZ⁴⁰. Ve smlouvách se pak objevuje v mírně

³⁹ Pro úplnost uvádím, že za šablonu považuji pouze první část textu po uvedení data 31. 8. 2022. Zbývající část věty, kde je výraz *free of charge* uveden podruhé, jsem do příkladu zahrnula především pro zachování kontinuity textu.

⁴⁰ Jedná se o ustanovení 1 § 2190: „Kdo věc výprosníkovi přenechal, může požadovat její vrácení podle libosti.“

upravené podobě – daná ujednání ve smlouvách například konkrétně označují stranu, která věc poskytuje, termínem *půjčitel*.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Půjčitel může požadovat vrácení předmětu výprosy před ukončením doby výprosy dle libosti a zejména pak v případě, užívá-li jej výprosník v rozporu s touto smlouvou.	The Lender may demand the return of the piece of land at will even before the term of this Agreement; application of this provision includes but is not limited to cases when the Borrower uses the piece of land in a way which constitutes a breach of this Agreement.

V anglické části vzorku jsem nenalezla ujednání, která by se podobala této šabloně a mohla posloužit jako inspirační zdroj při překladu. Setkala jsem se pouze s ujednáními, která upravují předčasné ukončení smlouvy, což výše uvedenému případu neodpovídá zcela přesně, ačkoli předčasné ukončení smlouvy samozřejmě s (předčasným) vrácením věci nutně souvisí.

Co se týče konkrétních překladatelských řešení, nabízí se otázka, jak přeložit výraz *dle libosti*, který šablona obsahuje. V předcházející kapitole jsem navrhla použít pro termín *výprosa* ekvivalent, který doporučuje Chromá (2014, s. 212-13), tedy *gratuitous loan revocable at will*. Navrhuji proto zachovat formulaci *at will* také v jednotlivých ujednáních výprosy, kde je tento její znak výslovně zmíněn. Podobně jako v předchozím případě pak navrhuji označení *předmět výprosy* při překladu do angličtiny zkonkrétnit. V tomto případě byla předmětem smlouvy část pozemku, což je zohledněno i v navrženém překladu.

Samotná šablona je ve výše uvedeném příkladu rozšířena o popis situace, ve které může být předčasné vrácení vyžadováno. Jedná se však pouze o příklad, nikoli o nutnou podmínku. Jde tedy o výčet demonstrativní neboli příkladný; takové výčty „rozsah daného pojmu (...) demonstrují jen příkladmo“ (Knapp, 1995, s. 124)⁴¹.

Domnívám se, že tato skutečnost tak musí být v překladu jasně vyjádřena. V češtině jasně vyjádřena je, a to díky použití výrazu *zejména*. Na použití tohoto výrazu pro uvedení demonstrativního výčtu upozorňuje také Knapp (1995, s. 124). Proto navrhuji zakomponovat do cílového textu při překladu slova *zejména* variací na frázi *including but not limited to*. Tuto frázi je v podobném významu možné najít jak ve slovníku BLD (2009, s. 831), tak ve smlouvách z anglické části vzorku.

Způsobit vrácením obtíže

Tato šablona se ve vzorku vyskytla u dvou smluv o výprose. V obou případech šlo přímo o formulaci *výprosník nemůže věc vrátit v době, kdy by tím způsobil půjčiteli obtíže, ledaže s tím půjčitel souhlasí*, která se přesně v tomto znění vyskytuje v NOZ.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
Výprosník nemůže Předmět výprosy vrátit v době, kdy by tím způsobil půjčiteli obtíže, ledaže s tím půjčitel souhlasí.	The Borrower shall not return the piece of land if the return at the time would cause inconvenience to the Lender unless the Lender agrees with such return.

⁴¹ Opakem by byl výčet taxativní, které Knapp (1995, s. 124) chápe jako speciální případ definice. Taxativním výčtem by byl seznam situací vymezen přesně a závazně, Knapp (1995, s. 124).

Domnívám se, že při překladu je v šabloně možné vyjádřit modalitu slovem *shall*. Tato šablona totiž vyjadřuje povinnost výprosníka, který je zároveň podmínkou dané věty, zdržet se nějakého jednání. Rovněž se domnívám, že sloveso *shall* je ve větě použito v souladu s pravidly, která pro jeho používání doporučuje Adams (2014 s. 13), jak již bylo uvedeno v kapitole 5.2.1.

Pro tuto šablonu je, dle mého názoru, klíčový především výraz *způsobit obtíže*. NOZ však nikde přesně nestanovuje, co je možné pod tímto výrazem chápat. Jde tedy o praktický příklad jisté vágnosti právního jazyka, o které již bylo pojednáno v páté kapitole a o které blíže hovoří například Caová (2007, s. 19) či Crystal a Davy (2013, s. 212, 214). Při překladu představuje taková nejednoznačnost pojmu problém, nikoli však nepřekonatelný. V tomto případě navrhuji jako ekvivalent výrazu *obtíže* použít anglické slovo *inconvenience*. Vhodnost zvoleného výrazu nelze doložit příkladem z anglické části vzorku, protože se podobné ujednání ve vzorku neobjevilo. Výraz *inconvenience* je však možné dohledat například v Anglicko-českém právnickém slovníku (Chromá 2010, s. 162), kde jsou jako jeho překladové protějšky mimo jiné uvedena slova „nepohodlí“ či „potíže“. Proto usuzuji, že je *inconvenience* pro slovo *obtíže* vhodným ekvivalentem.

Podobně jako v případě předchozí šablony navrhuji i v tomto případě odkazovat k předmětu smlouvy pomocí konkrétního pojmenování věci. Při popisování vrácení věci navrhuji v překladu pracovat se slovem *return*. Tento výraz se totiž opakovaně objevil v souvislosti s vrácením věcí v anglické části vzorku smluv. V navrhovaném překladu je pak slovo *return* užito jednou v podobě slovesa (*shall not return*) a podruhé v podobě podstatného jména (*agree with such return*). Také v anglické části vzorku zastávalo slovo *return* v různých výskytech funkci různých slovních druhů.

Chránit věc před poškozením

Tato šablona podává informaci o tom, kdo po dobu trvání smlouvy nese odpovědnost za vypůjčenou věc. Šablona proto obsahuje identifikaci smluvní strany, která je odpovědná za věc zatížena. V případě smluv ze vzorku to byl vždy vypůjčitel. Domnívám se, že podobnou formulaci by bylo v praxi možné nalézt také ve smlouvách o výprose. Šablona pak obsahuje také informaci o tom, co má smluvní strana chránit, případně (více či méně podrobně) specifikuje před čím.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
(...) vypůjčitel je povinen chránit vysoušeče před poškozením, ztrátou, nebo zničením (...)	(...) the Borrower shall prevent the dehumidifier from getting lost, damaged or destroyed (...)

V anglické části vzorku jsem v jedné ze smluv našla ujednání velmi podobné výše uvedené šabloně: *Borrower will take care to prevent loss or damage to Loaned Work*. Často se pak ve vzorku objevovaly také významově mírně odlišné formulace jako *[party shall be] liable for loss, damage and destruction*. Trojice slov *loss*, *damage* a *destruction* dle mého názoru funguje jako přiléhavý ekvivalent pro slova *ztráta*, *poškození* a *zničení*, a proto navrhuji s nimi při překladu dále pracovat. Do formulace uvedené v úvodu odstavce však nelze vhodně zakomponovat slovo *destruction*. Ze slovníků je patrné, že se *destruction* pojí především s předložkou *of* (Merriam-Webster, © 2021), nikoli však s předložkou *to* jako je tomu u výrazů *loss* a *damage*. Při překladu proto navrhuji výše uvedenou formulaci.

Opět jsem pak pracovala s výrazem *shall* pro vyjádření modality. Šablona totiž vyjadřuje povinnost smluvní strany, která je zároveň podmínkou věty, chránit věc. Zásadám o používání *shall* podle Adamse je tedy vyhověno.

Sjednání pokuty

V české části vzorku se opakovaně objevovala také šablona sloužící pro stanovení smluvní pokuty. Tato šablona vždy obsahuje informaci, za jakých podmínek bude pokuta účtována. Může jít například o pokutu účtovanou za prodlení či za porušení smlouvy. Sjedení pokut se objevilo jak u smluv určených k poskytnutí peněz, tak u smluv určených k zapůjčení jiných věcí. Proto je logické, že z jazykového hlediska byla ve vzorku tato podmínka vyjádřena různě. Často je však tato informace uvedena slovy *v případě, že*.

Dále také šablona musí vždy identifikovat zainteresované smluvní strany, tedy kdo pokutu požaduje či kdo ji musí zaplatit. Je možné se setkat s různými formulacemi. Někdy je šablona vztažena ke straně, která věc poskytuje (*úvěrující je oprávněn účtovat, zapůjčitel je oprávněn požadovat*), jindy pak ke straně, která si věc půjčuje (*vypůjčitel se zavazuje zaplatit, dlužník/klient bude/je povinen zaplatit*).

Samozřejmě se v šabloně objevuje také informace, co má strana platit, tedy jakou pokutu a v jaké výši, a následně také informaci na základě čeho bude pokuta vypočítána. Ve vzorku se opakovaně objevilo účtování pokuty *za každý (započatý) den prodlení*, ale v případě výpůjčky pak bylo účtování pokuty určeno *za každý jeden případ porušení*.

Část textu ze vzorku (ČJ):	Návrh překladu:
V případě, že vydlužitel bude v prodlení s vrácením zápůjčky, zapůjčitel je oprávněn požadovat po vypůjčiteli zaplacení smluvní pokuty ve výši 0,05 % z dlužné částky za každý započatý den prodlení.	If the Borrower defaults on the repayment of the Loan, the Lender may require the Borrower to pay a penalty at the rate of 0.05% of the unpaid principal debt amount for each day the Borrower is in default with the repayment.

Domnívám se, že u této šablony je klíčové správně přeložit informaci o *prodlení*. Chromá (2014, s. 200-201) jako ekvivalent českého termínu *prodlení* navrhuje anglický termín *default*; návrh přitom zakládá na podobnosti těchto dvou pojmů, což ilustruje pomocí slovníkového hesla *default* v BLD. Podle BLD znamená tento výraz „neplnění povinnosti, která je daná smlouvou“, především pak v případech, kdy není splácen dluh. Termín *default* se také opakovaně objevoval v anglické části vzorku. Jeví se proto jako vhodný ekvivalent, se kterým by překladatel měl při překladu pracovat. Ve vzorku se pak *default* objevuje v kolokaci s předložkou *on* a *in*: *default on completing [an] obligation* a *default in the performance of [an] obligation*. Kolokaci *default on a loan* a *default on a (re)payment* je pak možné najít i v různých (webových) slovnících (Collins, © 2021; Cambridge University Press, © 2021a). Kolokaci *default on a repayment* jsem se proto rozhodla použít i v navrhovaném překladu, a to se zohledněním již dříve uvedeného záměru používat pro splacení půjčky výraz *repay*.

Co se týče sdělení *pokuta ve výši 0,05 %*, překladatel by se touto formulací neměl nechat zmást. Ačkoli je pokuta účtována v procentech, což je typické především pro úroky, není možné si tuto formulaci vyložit tak, že se jedná o úrok z prodlení. Rozdíl mezi úrokem a úrokem z prodlení byl blíže popsán v kapitole 6.1. Domnívám se však, že rozebíranou

šablonu by však bylo možné použít i pro úpravu výše úroku z prodlení, a to za předpokladu, že bude na odpovídajících místech vhodně upravena.

Jako ekvivalent slova *pokuta* jsem proto s ohledem na informace uvedené k tomuto termínu v kapitole 6.1 v navrženém překladu použila slovo *penalty*. Tento výraz jsem blíže rozebrala také v kapitole 6.2. Podobně jsem postupovala také u výrazu *principal debt amount*, který byl již zmíněn v kapitole 6.1. Slovní spojení *ve výši* jsem pak v návrhu přeložila pomocí výrazu *at the rate of*, který se opakovaně vyskytoval ve vzorku smluv právě v tomto významu.

7.2 Jazykové šablony z anglických smluv

Výběr šablon z anglické části vzorku smluv je do značné míry ovlivněn tím, že jednotlivé smlouvy v něm obsažené se často významně lišily. Veškeré smlouvy z české části vzorku vycházely z NOZ. Domnívám se, že právě proto si byly často velmi podobné, a to jak na úrovni struktury, tak právě na úrovni šablon či použité terminologie. Jak již bylo dříve uvedeno, angloamerické právo smlouvy *loan agreement* neupravuje s takovou podrobností jako právo české. Jednotlivé anglické smlouvy se proto mezi sebou lišily více než smlouvy české, a to opět na rovině struktury, šablon i terminologie. Značná míra variace je zapříčiněna například i tím, že se od sebe v jednotlivých případech odlišují i předměty jednotlivých smluv. Dalším faktorem pak je také to, že některé smlouvy ze vzorku jsou vyhotoveny za použití tzv. *legalese*⁴², jiné naopak více odpovídají zásadám *plain English*.

Liabale for (full) replacement costs

Tato šablona informuje o určité odpovědnosti jedné strany vůči druhé. Ve vybrané šabloně pak tato odpovědnost konkrétně znamená povinnost úhrady ceny náhrady předmětu. Stranou, která tuto odpovědnost nese, byl ve smlouvách ze vzorku vypůjčitel. Ze šablony musí být patrné, za jakou věc vypůjčitel odpovídá. Šablona pak obsahuje také určení situace, ve které odpovědnost vzniká.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
You must not attempt to fix any hardware problems yourself as this could invalidate the warranty and leave you liable for damage / replacement costs.	Vypůjčitel není oprávněn provádět opravy hardwaru předmětu výpůjčky, protože by mohlo dojít k porušení záruky, v takovém případě by vypůjčitel byl odpovědný za vzniklou škodu nebo za uhrazení náhrady předmětu výpůjčky.
Borrower shall be liable for the full replacement value of the materials in the event of any loss, damage, destruction or failure to return any library materials, occurring either during the loan period or return shipping.	Pokud vypůjčitel předmět výpůjčky nevrátí nebo dojde k jeho ztrátě, poškození či zničení, a to ať už v době samotného vypůjčení či během vracení, ponese vypůjčitel odpovědnost za úhradu náhrady předmětu výpůjčky.

⁴² Pojmem *legalese* se rozumí nelichotivé označení pro jazyk uplatňující se v právních textech; pro laiky je tento jazyk těžko přístupný či přímo nesrozumitelný (Cambridge University Press, © 2021b).

Odpovědnost je v angličtině ve výše uvedených případech vyjádřena pomocí slova *liable* (*be liable* ale také *leave sb. liable*). Kromě *liable for replacement cost* v prvním případě figuruje také formulace *liable for damage*. S druhou jmenovanou formulací je práce při překladu snazší, protože jednou z běžných českých kolokací, která se objevila také v české části vzorku, je *odpovědnost za škody*. S touto kolokací je tak možné pracovat a na jejím základě přijít s vhodným ekvivalentem.

Pokud jde přímo o formulaci ze šablony, tedy *liable for replacement cost*, je nutné nejprve porozumět právě výrazu *replacement cost*. Z BLD (2009, s. 388) je patrné, že se jedná o termín, který se váže především k finančnictví. V kontextu smluv o výpůjčce však označoval cenu za náhradu předmětu. Nemusí jít přitom o cenu stejného předmětu, nýbrž cenu předmětu se stejnou funkcí (BLD, 2009, s. 388). Ve smlouvách o výpůjčce se v češtině objevila podobná ujednání, která určují, že vypůjčitel může být povinen *provést úhradu v aktuální ceně nového předmětu výpůjčky případně zaplatit pořizovací cenu předmětu výpůjčky*. Výše uvedené definice anglického výrazu *replacement cost* se tedy mírně liší a zakomponování této informace do překladu společně s kolokací *odpovědnost za* tak bude složitější. Rozhodla jsem se pracovat při překladu s výrazem *náhrada předmětu výpůjčky*. Nelze se však například uchýlit k vytvoření neuzuální kolokace *odpovědnost za cenu náhrady*. Ačkoli je tedy angličtina obecnější a hovoří o odpovědnosti, v češtině bude nutné použít vyjádření konkrétnější. Navrhuji proto přidat informaci, co se má s náhradou stát, tedy že ji má vypůjčitel *uhradit*. Toto řešení je navíc v souladu s výše uvedenými českými formulacemi, které s perspektivou úhrady nebo zaplacení rovněž pracují.

V případě prvního příkladu jsem pak doplnila ještě jednu informaci, a to že *hardware problems* se vztahuje k předmětu výpůjčky, který byl zmíněn v předcházejících větách daného ujednání. Z kontextu celého ujednání je tato informace jasná, proto se domnívám, že není chyba použít explicitační strategii a informaci doplnit.

Pro označení zapůjčené věci pak v češtině volím výraz *předmět výpůjčky*. Jde tedy o opačný postup než při překladu z češtiny do angličtiny, kde jsem se naopak snažila označení konkretizovat. Tato strategie byla již blíže popsána v kapitole 6.2.

Responsibility/responsible for (loss or damage)

Tato šablona je do výběru zařazena především s ohledem na podobnost s šablonou předchozí. I tato šablona byla určena pro stanovení odpovědnosti některé smluvní strany (ve většině případů šlo o vypůjčitele). Obsahuje informaci, kdo odpovědnost ponese a také za co. Opakovaně se objevovala právě šablona *responsibility for loss or damage*, kde je podobnost s předchozí šablonou značná. Předmětem předchozí šablony *liable for* (případně *liability for*) však v rámci vzorku byly především situace, kdy je odpovědnost svázaná s nějakou formou peněžité náhrady. Výrazy *responsibility for* a *responsible for* se však v rámci stejného vzorku ukázaly být jako univerzálnější a bylo jimi odkazováno i na případy jiné než peněžité odpovědnosti. To je možné sledovat i na níže uvedených příkladech. V prvním z nich odkazuje *responsibility for* právě na peněžitou odpovědnost a ve druhém je výraz *responsible for* použit obecněji.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Borrowers will accept full responsibility for loss or damage to the equipment on loan.	Vypůjčitel nese plnou odpovědnost za ztrátu či poškození zapůjčeného předmětu výpůjčky.

The Borrower shall be responsible for training anyone using the Equipment on the proper use of the Equipment in accordance with any Equipment use procedures.	Vypůjčitel nese odpovědnost za proškolení osob, které budou předmět výpůjčky používat; tyto osoby musejí být informovány, jak předmět výpůjčky užívat řádně a v souladu se stanovenými postupy pro užívání.

Uvedené formulace, které pracují se slovem *responsible* a *responsibility* lze do češtiny překládat pomocí české kolokace *nést odpovědnost za*. Po této kolokaci pak bude následovat dějové podstatné jméno. Tuto kolokaci vnímám jako dostatečně uzuální, její výskyt je možné najít v české části vzorku. Dle mého názoru se jedná o odpovídající překladový protějšek formulací *be responsible*, ale také dalších formulací jako například *accept / assume / take on responsibility*. Pokud však výše uvedené výrazy odkazují právě na obecnější případy, jako je tomu ve druhém příkladu, domnívám se, že lze na taková ujednání nahlížet jako na stanovení povinnosti. Zvolení této strategie by pak vedlo k alternativnímu návrhu překladu, který uvádím níže. Změna oproti předchozímu návrhu je v něm vyznačena podtržením.

Část textu ze vzorku (AJ):	Alternativní návrh překladu:
The Borrower shall be responsible for training anyone using the Equipment on the proper use of the Equipment in accordance with any Equipment use procedures.	Vypůjčitel je <u>povinen zajistit</u> proškolení osob, které budou předmět výpůjčky používat; tyto osoby musejí být informovány, jak předmět výpůjčky užívat řádně a v souladu se stanovenými postupy pro užívání.

Reserve the right to refuse (the loan)

Ve vzorku se opakovaně objevovala šablona, která určuje, že je na vůli přenechávající strany, zda předmět druhé straně poskytne či nikoli. Šablona proto vždy pracuje s termíny, které v dané smlouvě označují jak stranu, která předmět poskytuje, tak stranu, která si předmět půjčuje. Navíc je tato šablona ve většině případů rozšířena o informaci, v jakých situacích může vypůjčitel očekávat, že jí předmět nebude zapůjčen.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Library staff reserve the right to refuse the loan of equipment, for example, the borrower has outstanding items on loan or has a history of returning items late.	Zaměstnanci knihovny mohou odmítnout předmět výpůjčky přenechat vypůjčiteli, a to zejména pokud vypůjčitel doposud nevrátil předchozí výpůjčky nebo pokud se v minulosti dostal s vracením do prodlení.

Z hlediska překladu této šablony se nabízí především otázka, jak pracovat s výrazem *reserve the right*. Jedním z možných řešení je překládat ho doslovně pomocí české kolokace *vyhradit si právo*. Domnívám se však, že tato kolokace může být pro právního laika zbytečně netransparentní. Pokud si půjčitel nějaká práva vyhrazuje, nutně to musí znamenat, že těmito právy disponuje. Domnívám se, že česky lze tuto skutečnost jednoznačně vyjádřit pomocí slovesa *moci*, jak ukazuje výše uvedený příklad.

Kolokace *vyhradit si právo* se navíc v české části vzorku neobjevovala. Nejvíce se jí přiblížila pravděpodobně kolokace *mít právo*, která se však ve vzorku vyskytla pouze jednou. Určení toho, co je v kompetenci dané strany, pomocí slovesa *moci* je však zcela běžné (např. *půjčitel může požadovat vrácení*).

Slovy *for example* je ve výchozím textu uveden demonstrativní výčet. Rozdílu mezi demonstrativními a taxativními výčty jsem se již v krátkosti věnovala v kapitole 7.1. Právě na základě poznatků z předchozí kapitoly proto navrhuji zvolit jako ekvivalent anglického výrazu *for example* český výraz *zejména*.

Return in the same condition, except for reasonable wear and tear

Šablona obsahuje informaci, že je nutné předmět výpůjčky vrátit ve stejném stavu, v jakém byl zapůjčen. Modalita pak může být v šabloně vyjádřena různými způsoby (např. pomocí *shall* či *must*). Z některých případů je patrné, že šablona nemusí vždy povinně odkazovat na konkrétní smluvní strany, což ilustruje druhý příklad. Z kontextu je však vždy jasné, kdo věc vrací a komu ji vrací a ve většině případů je tato skutečnost vyjádřena výslovně. Důležitou součástí šablony je pak kolokace *reasonable wear and tear*, která je naopak vždy jednoznačně uvedena.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Equipment shall be returned to Lender in as good a condition as when received by the Borrower, except for reasonable wear and tear.	Vypůjčitel je povinen půjčiteli předmět výpůjčky vrátit ve stejném stavu, v jakém mu byl poskytnut, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení.
All tools and equipment are to be returned in the same (or better) condition as they were issued, barring normal wear and tear.	Každý předmět výpůjčky musí být vrácen ve stejném stavu, v jakém byl poskytnut, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení; připouští se však vrácení ve stavu lepším.

Z anglického textu je patrné, že část *in the same condition as*, je jednou vztahena k vypůjčitelovi (*in the same condition as when received*) a jednou k půjčitelovi (*in the same condition as issued*). Domnívám se, že v češtině je možné volit jako ekvivalent výraz *ve stejném stavu, v jakém byl předmět (výpůjčky) poskytnut*, a je ho možné volit nezávisle na perspektivě daného ujednání, jak je naznačeno v navrhovaných překladech výše.

Ačkoli je možné v šabloně vyjádřit modalitu více způsoby, pro překlad do češtiny bych volila mezi vyjádřením pomocí slovesa *muset* a výrazu *být povinen*. V případě, že je ve výchozím textu přímo uvedeno, že se povinnost vztahuje k vypůjčitelovi (případně jiné osobě), nabízí se překlad pomocí výrazu (*vypůjčitel*) *je povinen*, který se v české části vzorku opakovaně objevoval ve všech třech smlouvách o výpůjčce. Se slovesem *muset* pak lze pracovat v případech, kdy je podmínkou věty nikoli osoba, nýbrž například samotný předmět. Ke komu se daná povinnost vztahuje, pak vyplývá z kontextu dané smlouvy.

Výraz *reasonable wear and tear* již byl blíže rozebrán v kapitole 6.2. Také zde jsem ho na základě poznatků z předchozí kapitoly překládala pomocí české kolokace *s přihlédnutím k obvyklému opotřebení*, která se objevila v české části vzorku smluv.

Co se týče informace, která byla ve výchozím textu uvedena v závorce, při překladu jsem ji rozvedla do samostatné věty. Toto řešení jsem zvolila především proto, aby v cílovém textu nevzniklo zeugma, ale aby tato informace zůstala zachována. Výraz *ve stejném stavu*

v *jakém*, je gramaticky správný a vyhovující. Výraz *lepší stav* by však musel být doplněn spojkou *než*, což by nebylo v souladu s vyjádřením o stejném stavu.

Altered in any way with(out) prior written permission / agreement

Tato šablona obsahuje identifikaci nějaké věci (zpravidla jde o předmět výpůjčky). Následně určuje, že změny na této věci je možné provádět jen s písemným svolením strany, která věc poskytuje. Tato strana pak musí být v šabloně jasně označena.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Loaned Work shall remain in the condition in which it is received. It shall not be (...) altered in any way whatever except with Lending Institution's prior written permission.	Předmět výpůjčky musí zůstat nezměněný oproti stavu, v jakém byl poskytnut. Bez předchozího písemného souhlasu půjčitele nesmí být předmět výpůjčky nijak (...) měněn.

Při překladu výrazu *altered* jsem se rozhodla vycházet z českého výrazu *měnit*. Informace o zákazu změn na předmětu smlouvy bývá sice v některých případech popsána konkrétněji (například *provádět opravy vysoušeče, provádět terénní úpravy nebo případné stovební práce*), formulaci s výrazem *měnit* je však možné ve vzorku také dohledat (*měnit předmět výprosy*). V češtině je tato informace zpravidla přímo vztažena ke straně, která si předmět půjčuje (*výprosník / vypůjčitel není oprávněn měnit*). Naopak v angličtině však tato informace zohledněna není. Domnívám se, že při překladu by nebylo vhodné ji doplňovat, a to ani v případě snahy o docílení větší uзуálnosti textu. Dle mého názoru by pak došlo k podstatnému obsahovému posunu.

Druhou část šablony (*without prior written permission*) pak navrhuji překládat pomocí kolokace *bez předchozího písemného souhlasu*. Tato formulace obsahově odpovídá formulaci anglické. Kromě toho se opakovaně vyskytovala v české části vzorku smluv, a proto ji považuji za zavedenou a uзуální. Do této části pak musí být také zakomponována informace, kdo musí tento písemný souhlas udělit, což ve smlouvách ze vzorku bude ve všech případech půjčitel.

The Lender promises / agrees to loan [sum] to the Borrower

Podobně jako tomu bylo v češtině, také v angličtině se vyskytla šablona, která byla opakovaně použita pro vyjádření zamýšleného poskytnutí peněžních prostředků. Šablona vždy obsahuje informaci, kdo peníze hodlá poskytnout a kdo si je bude půjčovat. Záměr peníze poskytnout pak může být vyjádřen různě (*promises / agrees to loan*). Kromě toho obsahuje šablona vždy přesnou informaci o poskytnuté částce a měně, ve které je obnos poskytnut.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
The Lender agrees to loan the sum of £ <> ('Loan Amount') to the Borrower, on the date of this Agreement.	Zapůjčitel se zavazuje poskytnout vydlužiteli částku ve výši <> liber (dále jen „zápůjčka“), a to v den uzavření této smlouvy.

Při překladu je důležité respektovat nastavené označení smlouvy. Ve výše uvedeném příkladu jsem (na základě znaků dané smlouvy) jako nejvhodnější označení vybrala termín *zápůjčka*. V celé šabloně pak musí být toto rozhodnutí reflektováno, a to především při překladu označení smluvních stran.

Co se týče překladu *agree to loan* (případně *promise to loan*), jako ekvivalent jsem zvolila českou kolokaci *se zavazuje poskytnout*. Domnívám se totiž, že obsahově se shoduje s anglickým výrazem. Navíc se opakovaně objevovala v české části vzorku, což svědčí o tom, že jde o výraz zavedený. Poskytnutou částku pak navrhuji uvést výrazem *ve výši*. Také ten se opakovaně objevoval ve vzorku, a to obecně v případech, kdy je nutné uvést nějakou částku či výši úroku.

Borrower promises / agrees to repay the Loan Amount / principal amount to the Lender

Také v anglické části vzorku se objevuje šablona, kterou strana půjčující si peněžní prostředky stvrzuje, že je vrátí. Podobně jako v češtině pak tuto šablonu vnímám jako samostatnou, protože se objevuje jak samostatně, tak v kombinaci s šablonou předchozí.

Část textu ze vzorku (AJ):	Návrh překladu:
Borrower agrees to repay the Loan Amount to the Lender on <>.	Vydlužitel se zavazuje vrátit zapůjčiteli zápůjčku dne <>.

Pro lepší názornost navrženého překladu jsem výše uvedený příklad vybrala ze stejné smlouvy, jako příklad z předchozí šablony.

Pro vyjádření závazku splacení dlužné částky navrhuji použít při překladu kolokaci *se zavazuje vrátit*. Dle mého názoru opět dobře odpovídá obsahu anglického výrazu *agree to repay* (případně *promise to repay*). Navíc se také opakovaně objevuje v české části vzorku. Opakovaným použitím výrazu *zavazuje se* je navíc, dle mého názoru, možné docílit také vhodné míry kontinuity textu. V případě textů z oblasti práva je opakování některých výrazů častým jevem a nepředstavuje stylistickou chybu – tomuto tématu jsem se blíže věnovala v páté kapitole. Toto řešení podporuje míru předvídatelnosti textu, která je u právních textů žádoucí.

Závěr

Právní předpisy zasahují téměř do všech oblastí života. V dnešním globalizovaném světě proto stále roste také poptávka po právním překladu, který však nese určitá specifika. Překladatel se při něm musí vyrovnat nejen s jazykovými problémy, ale také s problémy souvisejícími s asymetrií různých právních kultur.

Protože je právní překlad velmi široké téma, bylo nutné pro tuto práci vybrat konkrétní zaměření. Tím se staly smlouvy, které se dají souhrnně označit jako smlouvy typu *loan agreement*. Jsou zajímavé především proto, že upravují problematiku půjčování peněz, ale i jiných věcí, a tak je možné se s nimi v životě běžně setkat.

Tyto smlouvy byly stručně zasazeny do kontextu českého a angloamerického práva. Při překladu je velmi důležité, aby měl překladatel alespoň základní povědomí o tom, jak je na dané smlouvy v rámci těchto rozdílných systémů pohlíženo. Tyto poznatky by pak měly být zohledněny při výběru překladatelských řešení.

Pro potřeby analýzy byl sestaven vzorek smluv, který byl blíže využit v dalších částech práce. Ten se skládal z dvanácti českých smluv a čtrnácti anglických smluv. Ve většině případů šlo o šablony smluv, do kterých je nutné před uzavřením doplnit údaje. Je tomu tak proto, že šablony smluv bylo možné snáze dohledat. V obou jazycích pak byly zastoupeny smlouvy určené jak k půjčování peněz, tak k půjčování jiných věcí. V další kapitole, která se věnovala stylistice českého a anglického právního jazyka ve vztahu ke smlouvám *loan agreement*, tak byly na vzorku demonstrovány typické rysy právní angličtiny a právní češtiny, které je ve smlouvách možné sledovat.

Následující část práce je věnována kontrastivní analýze, rozebírá terminologii ve smlouvách *loan agreement* a také použité jazykové šablony. Kapitola zabývající se terminologií nabízí pohled na termíny z českých i anglických smluv, které se ve smlouvách objevovaly opakovaně, případně jsou pro vybrané smlouvy přímo typické nebo mohou při překladu činit potíže. Jednotlivé termíny byly rozebrány s ohledem na pojmové znaky a byl navržen jejich ekvivalent. Následně byl navržen překlad pasáže ze vzorku smluv, ve které se termín objevoval, aby bylo zřejmé, jak lze s termínem pracovat v kontextu. Kapitola o šablonách se pak věnovala především šablonám lexikálním. Konkrétně se práce zaměřovala na ty šablony, které jsou pro smlouvy typu *loan agreement* typické a které měly vyšší míru opakování ve vzorku. Také v případě šablon přichází práce s návrhy jejich překladu v širším kontextu.

Získané poznatky pak byly využity při překladu smluv do angličtiny a do češtiny; vyhotovené překlady jsou přílohou práce. Dalším z výstupů práce je kolokační glosář, který rovněž tvoří přílohu práce. Při překladu může tento glosář sloužit překladateli jako přehledné vodítko.

Práce může být přínosná pro překladatele, kteří se setkají s překladem smluv tohoto typu. Především pak překladatelům, kteří jsou v právní oblasti laiky, může práce poskytnout základní vhled do problematiky těchto smluv z hlediska práva. Práce však řeší tyto smlouvy především po stránce jazykové, upozorňuje na některé charakteristické rysy těchto smluv a přináší také konkrétní překladatelská řešení a obecná doporučení aplikovatelná právě při překladu tohoto typu smluv jak z angličtiny do češtiny, tak obráceně.

Přílohy

Příloha 1 – kolokační glosář

České kolokace

ČÁSTKA

- dlužná -, vypůjčená -, sjednaná -
- - jistiny
- předčasně uhrazená -

JISTINA

- nedoplatek -, nesplacená -,
- splátka -
- výše -
- zůstatek -

JISTOTA

- složit -
- vrátit -

PŘENECHAT

- - bezúplatně, - bezplatně
- - do užívání, - k užívání
- - peněžní prostředky
- se zavazuje -
- - vydlužiteli, - úvěrovanému

SMLOUVA

- - o výprose, - o výpůjčce, - o zápůjčce, - o úvěru
- článek -

ÚROK

- nesplacený -
- - z prodlení
- - ve výši
- sjednaný –
- sazba –
- zaplatit -, uhradit -

ÚVĚR

- poskytnout -
- smlouva o -
- splatit -

- spotřebitelský -, vázaný –

UŽÍVAT

- - řádně, - běžným způsobem
- - k dohodnutému, - určenému účelu, - způsobem přiměřeným povaze věci
- - bezplatně
- - v rozporu (s podmínkami / účelem / smlouvou)

VRÁTIT

- - jednorázově, - předčasně, - ve lhůtě
- - po částech
- - ve splátkách
- - půjčitel, - zapůjčitel, - úvěrujícímu
- - zápůjčku, - předmět [smlouvy]

VÝPROSA, VÝPŮJČKA

- předmět -
- přenechat předmět -
- vrátit předmět -

ZAVAZOVAT SE

- - splatit, - splácet
- - poskytnout, - přenechat
- - vrátit, - uhradit
- - použít peníze ke sjednanému účelu

ZÁPŮJČKA

- vrátit -
- bezúročná -

AMOUNT

- loan -
- - due
- principal (debt) -

DEBT

- principal – amount, main -

INTEREST

- accrued -, late payment -
- bear -
- - due
- payable -

LATE

- return -
- - fee
- - payment,

LIABILITY

- - for damage, - for replacement costs

LOAN

- - agreement, - for consumption, - for use, gratuitous - revocable at will
- pay -, repay -
- - period, - extension
- promise to -, agree to -,

PAYMENT

- additional -, late -
- method of -
- - due
- - full
- - plan

RESPONSIBILITY

- assume -, accept -, take on -
- borrower's -
- - for damage, - for equipment, - for expenses, - for (replacement) costs

RETURN

- - date
- failure to -
- - (refundable) deposit
- - in working order, - in the same condition
- - in person
- - to Lender
- upon -

USE

- proper -
- loan for -
- - free of charge

WEAR AND TEAR

- fair -, reasonable -, normal -, ordinary -
- except for -
- barring normal -

Příloha 2 – překlad

Překlad smlouvy z angličtiny do češtiny

Výchozí text:

Student IT Equipment Loan Agreement

CONTENTS

CONTENTS.....	2
1 GENERAL.....	3
2 LOAN AND RETURN OF IT EQUIPMENT.....	3
3 YOUR RESPONSIBILITIES.....	4
4 DAMAGE TO OR LOSS OF THE PC.....	4
5 THIRD PARTY RIGHTS.....	5
6 CONTACT (RIGHTS OF THIRD PARTIES) ACT 1999.....	5
7 LIABILITY.....	5
8 TERMINATION.....	5
9 WAIVER OF REMEDIES.....	6
10 SEVERABILITY.....	6
11 NOTICES.....	6
12 LAW.....	6
13 IT&DS EQUIPMENT LOAN RECORD & MOVEMENT ORDER.....	7

---

1 General

- 1.1 This Agreement is made between Teesside University “the University” and the student (“You”/ “Your”) for the loan of a PC and any associated equipment (“the IT equipment”). This Agreement will prevail over any previous agreement relating to the IT equipment. No variation to this Agreement will be binding unless made in writing and agreed by both parties.
- 1.2 In order to be eligible for the loan of the IT equipment from the University, You must be a current student at the University and have a valid TUSC Card, IT Username and password.
- 1.3 You agree to use the IT equipment in accordance with the University’s IT policies of use and sign an IT equipment Loan Record (Appendix 1) each time you wish to loan IT equipment.

2 Loan and Return of IT equipment

- 2.1 Upon payment of a refundable deposit the University agrees to loan You the IT equipment) as itemised in the ‘IT equipment Loan Record and Movement Order Form Appendix 1), in accordance with these terms and conditions.
- 2.2 The IT equipment may be collected by You at a specified time and location from a pre-determined University IT Service Desk.
- 2.3 The IT equipment must be returned to a pre-determined University IT Service Desk by the date specified on the PC Loan Record and Movement Order. Should any amendment to this date be required it must be agreed in writing with Information Technology & Digital Services (ITDS) management.
- 2.4 The IT equipment must be returned to the IT Service Desk immediately if You are suspended, excluded, withdraw from or complete Your studies at the University.
- 2.5 Upon return of the IT equipment, the University will return to You the refundable deposit paid upon commencement of the loan (subject to the IT equipment being returned in a satisfactory condition).
- 2.6 If You fail to return the IT equipment by the specified date, this will result in your deposit being withheld and a fine being charged at a rate of £5 per day. Failure to return any overdue IT equipment within one week of the return date will result in your IT account being disabled and a ban from using the loan service in the future. The University reserves the right to take appropriate action to recover the the IT equipment or to charge You for the full cost of replacing an updated version of the IT equipment.

---

3 Your Responsibilities

- 3.1 Upon receipt of the IT equipment, You undertake to maintain it appropriately.
- 3.2 Any software installed or files downloaded to the IT equipment must be in accordance with the appropriate software licensing and adhere to UK copyright law.
- 3.3 Any work saved to the hard drive of any of the IT equipment by You must be deleted upon its return.
- 3.4 You are required to inform the University as soon as possible of any faults with the IT equipment. Where the fault occurs on a weekend or in the evening You must inform IT&DS on the next available working day, making it clear that the IT equipment is a loan item. You must not attempt to fix any hardware problems yourself as this could invalidate the warranty and leave you liable for damage/ replacement costs.
- 3.5 You must return the IT equipment to the University in the same condition as You received it in, except for reasonable wear and tear. You must return the IT equipment in person so that it can be inspected for any visible damage.
- 3.6 In the event that You not return the IT equipment to the University, and the University as a result in accordance with Clause 2.6 charges You for the cost of the IT equipment, You agree to comply with any laws governing the disposal of electronic equipment at the expiry of the life of the IT equipment and indemnify the University for any liability it may incur as a result of your breach of this clause.

4 Damage to or Loss of the IT equipment

- 4.1 You accept full responsibility for any loss or damage to the IT equipment caused by Your negligence or improper use. "Improper Use" includes (but is not limited to), using the IT equipment otherwise than in accordance with the manufacturer's and/ or the University's instructions, using the IT equipment for a purpose other than intended or allowing the equipment out of your control and custody and failing to protect it from loss or damage.
- 4.2 You undertake that You have sufficient household insurance to afford protection to the IT equipment both inside and outside of Your place of residence. In the event that the IT equipment is lost or damaged as a consequence of Your failure to comply with the above clause 4.1, , You will be required to reimburse the University for the cost of repairing or replacing the PC,

---

5 Third Party Rights

- 5.1 It is a condition of this Agreement that You will not use or allow the IT equipment to be used in any way that will breach any third party rights, including but not limited to any rights in respect of confidential information or trade secrets, patent, copyright, design right, design registration, trade mark or any other intellectual property rights or title.
- 5.2 You will indemnify the University and ensure that the University is fully and effectively indemnified against any claims by third parties for infringement of their rights caused by Your use of the IT equipment. Furthermore You will ensure that the University is indemnified in respect of any loss or expense including legal fees which the University may incur in connection with any such claim or threatened claim by a third party.
- 5.3 If You breach any of the provisions in sub-clause 5.1 above, the University may at its discretion terminate this Contract forthwith in which event the provisions in Clause 2 will apply.

6 Contact (Rights of Third Parties) Act 1999

- 6.1 This Agreement does not create, confer or purport to confer any benefit or right enforceable by any person not a party to it.

7 Liability

- 7.1 The University will indemnify You and keep you fully and effectively indemnified against loss or damage to any property or injury to or death of any person caused by any negligent act or omission or wilful misconduct by the University, its employees, agents or sub-agents.
- 7.2 The University shall not in any event be liable for any consequential loss or loss of profits or of contract whatsoever.
- 7.3 Except in respect of injury to or death of any person, for which no limit applies, the University's liability under this Contract or in tort in respect of each event or series of connected events shall not exceed the total value of the IT equipment.

8 Termination

- 8.1 The University may suspend or terminate this Agreement for the loan of PC if You fail to make any payment when due or otherwise default in any of Your obligations under this Agreement or become bankrupt or insolvent or have a trustee in bankruptcy or liquidator or receiver or administrative receiver or administrator appointed over Your assets or if the University in good faith believes that any of these instances may occur. Where the Agreement is terminated You will be required to return the PC to the University forthwith and the provisions of Clause 2 will apply

---

9 Data Protection

- 9.1 All information and supporting documentation supplied by you with this Agreement will be used for the sole purpose of providing the IT equipment. Your IT Loan Record and related information, will be held and maintained in accordance with the provisions of Data Protection Legislation. The data will not be passed to any other third party without your consent, except when the University is required to do so by law.

10 Waiver of Remedies

- 10.1 No forbearance, delay or indulgence by the University in enforcing the provisions of this Agreement shall prejudice or restrict its rights in any way, nor shall any waiver of the University's rights operate as a waiver of any subsequent breach nor in any way affect the validity of the whole or any part of this Contract nor prejudice the University's rights to take subsequent action.

11 Severability

- 11.1 If any of these conditions is considered void, voidable or otherwise unenforceable by a tribunal or proceedings of competent jurisdiction then it must be severed from the Agreement in question which will otherwise remain in full force and effect.

12 Notices

- 12.1 Any notice to be given under this Agreement will be in writing and transmitted by email, facsimile, or delivered, or forwarded by first class prepaid letter to the receiving party.

13 Law

- 13.1 The construction and performance of these conditions will be governed by English law. All disputes which may arise under, out of or in connection with or in relation to these conditions will be submitted to the English Courts.

---

14 IT equipment Loan Record & Movement Order

RECEIPT NO: _____ **Date to be returned:** _____

EQUIPMENTDETAILS:

ASSET NO	BASE:	
ACCESSORIES:		◆ USB Keyboard ◆ USB Mouse ◆ Power Cables ◆ MONITOR

I hereby acknowledge receipt of the equipment listed above. I have read and understood this agreement and will comply with the terms and conditions therein.

PRINT NAME: _____ **USERNAME:** _____

SIGNATURE: _____ **DATE**
LOANED: _____

For Staff Use Only:

I hereby authorise release of the equipment listed above to the borrower.

PRINT NAME: _____

SIGNATURE: _____ **DATE:** _____

Date Returned and records amended: -----

SIGNATURE: _____ **DATE:** _____

<http://onlineshop.tees.ac.uk/>

<https://apps.tees.ac.uk/itloans/>

<https://apps.tees.ac.uk/assetmanager/>

Cílový text:

Smlouva o výpůjčce výpočetní techniky studentovi

Obsah

OBSAH.....	2
1 OBEČNÁ UJEDNÁNÍ.....	3
2 VÝPŮJČKA A VRÁCENÍ PŘEDMĚTU VÝPŮJČKY.....	3
3 POVINNOSTI STUDENTA.....	4
4 POŠKOZENÍ A ZTRÁTA PŘEDMĚTU VÝPŮJČKY.....	4
5 PRÁVA TŘETÍCH STRAN.....	5
6 ZÁKON O SMLOUVÁCH (PRÁVA TŘETÍCH STRAN) Z ROKU 1999.....	5
7 ODPOVĚDNOST.....	5
8 UKONČENÍ SMLOUVY.....	5
9 OCHRANA ÚDAJŮ	6
10 ZŘEKnutí SE PRÁVNÍCH PROSTŘEDKŮ.....	6
11 ODDĚLITELNOST UJEDNÁNÍ.....	6
12 OZNÁMENÍ.....	6
13 ROZHODNÉ PRÁVO.....	6
14 PROTOKOL O VÝPŮJČCE A PŘEDÁNÍ PŘEDMĚTU VÝPŮJČKY (ODDĚLENÍ PRO INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE A DIGITÁLNÍ SLUŽBY).....	7

---

1 Obecná ujednání

- 1.1 Tuto smlouvu o výpůjčce osobního počítače a příslušenství (dále jen předmět výpůjčky) spolu uzavírají univerzita Teesside University (dále jen univerzita) a její student (dále jen student). Tato smlouva nahrazuje veškeré předchozí smlouvy vztahující se k předmětu výpůjčky. Tato smlouva může být měněna pouze písemně; obě strany musí se změnami souhlasit.
- 1.2 Student má nárok na zapůjčení předmětu výpůjčky pouze pokud je v dané chvíli studentem univerzity, má platnou kartu TUSC, platné uživatelské jméno a heslo.
- 1.3 Student se zavazuje užívat předmět výpůjčky v souladu s pravidly univerzity, student se dále zavazuje, že podepíše protokol o výpůjčce (příloha 1 této smlouvy) vždy, když si předmět výpůjčky půjčuje.

2 Výpůjčka a vrácení předmětu výpůjčky

- 2.1 Univerzita se zavazuje, že po zaplacení vratné jistoty poskytne studentovi za podmínek stanovených touto smlouvou předmět výpůjčky, který bude blíže specifikován v protokolu o výpůjčce a předání předmětu výpůjčky (příloha 1 této smlouvy).
- 2.2 Předmět výpůjčky si může student vyzvednout v předem stanoveném čase na předem určeném místě univerzitního oddělení pro výpočetní techniku.
- 2.3 Předmět výpůjčky musí být vrácen na předem určené univerzitní oddělení pro výpočetní techniku do data uvedeného na protokolu o výpůjčce a předání předmětu výpůjčky. Případnou změnu tohoto data musí písemně schválit zaměstnanci oddělení pro informační technologie a digitální služby.
- 2.4 V případě, že je student suspendován, vyloučen ze studia nebo je jeho studium přerušeno či ukončeno, je povinen neprodleně vrátit předmět výpůjčky univerzitnímu oddělení pro výpočetní techniku.
- 2.5 Po vrácení předmětu výpůjčky bude studentovi vrácena jistota složená při uzavření smlouvy (vrácení jistoty je podmíněno stavem předmětu výpůjčky).
- 2.6 V případě, že student nevrátí předmět výpůjčky do stanoveného data, univerzita zadrží složenou jistotu a bude studentovi účtovat pokutu 5 liber za každý den prodlení. V případě, že student nevrátí předmět výpůjčky nejpozději do týdne od stanoveného data vrácení, bude studentovi zablokován uživatelský účet a v budoucnu mu bude odepřeno poskytnutí výpůjčních služeb. Univerzita může podniknout potřebné kroky pro opětovné získání předmětu výpůjčky nebo může studentovi naučtovat náklady spojené s pořízením nové případně i lepší náhrady předmětu výpůjčky.

---

3 Povinnosti studenta

- 3.1 Po převzetí předmětu výpůjčky je student povinen řádně jej udržovat.
- 3.2 Veškerý software a soubory, které student uloží do předmětu výpůjčky, musí být v souladu s právním řádem Velké Británie a student k nim musí disponovat řádnou licenci.
- 3.3 Student je povinen před vrácením předmětu výpůjčky vymazat veškerá data, která na předmět výpůjčky uložil.
- 3.4 Student je povinen neprodleně informovat univerzitu o všech vadách na předmětu výpůjčky. Pokud se vada projeví v nepracovní den nebo večer, je student povinen informovat oddělení pro informační technologie a digitální služby následující pracovní den; student je povinen jasně uvést, že oddělení informuje o stavu vypůjčeného předmětu. Student není oprávněn provádět opravy hardwaru předmětu výpůjčky, protože by mohlo dojít k porušení záruky, v takovém případě by byl student odpovědný za vzniklou škodu nebo za uhrazení náhrady předmětu výpůjčky.
- 3.5 Student je povinen vrátit předmět výpůjčky univerzitě ve stejném stavu, v jakém mu byl poskytnut s přihlédnutím k obvyklému opotřebení. Student je dále povinen předmět výpůjčky vrátit osobně, aby bylo možné zkontrolovat, zda není předmět výpůjčky zjevně poškozen.
- 3.6 V případě, že student nevrátí předmět výpůjčky univerzitě, a ta studentovi v souladu s ustanovením 2.6 této smlouvy naúčtuje náklady spojené s pořízením náhrady předmětu výpůjčky, zavazuje se student postupovat v souladu s platným právním řádem ve věci likvidace předmětu výpůjčky na konci její životnosti; student také odškodní univerzitu za veškerou odpovědnost, která univerzitě vznikne v případě porušení tohoto ujednání studentem.

4 Poškození a ztráta předmětu výpůjčky

- 4.1 Student nese plnou odpovědnost za ztrátu či poškození předmětu výpůjčky, které by byly způsobeny nedbalostí či nesprávným zacházením. Pod pojmem nesprávné zacházení se rozumí zejména použití předmětu výpůjčky v rozporu s pokyny výrobce nebo univerzity, použití předmětu výpůjčky k jinému účelu, než ke kterému byl poskytnut, a dále také ztráta či poškození předmětu výpůjčky zapříčiněné zanedbáním péče o něj či zánikem držby.
- 4.2 Student prohlašuje, že disponuje pojištěním domácnosti, které se bude vztahovat na předmět výpůjčky nacházející se v domácnosti i mimo ni. V případě, že v důsledku nedodržení ujednání stanovených v odstavci 4.1 dojde ke ztrátě nebo poškození předmětu výpůjčky, je student povinen uhradit univerzitě náklady na opravu nebo výměnu předmětu výpůjčky.

---

5 Práva třetích stran

- 5.1 Není dovoleno užívat předmět výpůjčky nebo dovolit jeho užívání způsobem, který by porušoval práva třetích stran, jedná se zejména o autorská práva, práva týkající se důvěrných informací, obchodních tajemství, patentů, průmyslových vzorů, registrovaných vzorů, ochranných známek a veškerá práva duševního vlastnictví.
- 5.2 Student odškodní univerzitu a zajistí, že bude univerzita odškodněna v případě, že třetí strany vnesou nároky vznikající z porušení jejich práv zapříčiněné používáním předmětu výpůjčky studentem. Student zajistí, že univerzita bude odškodněna také za ztrátu nebo výdaje, a to včetně poplatků za právní služby, které univerzitě vzniknou v souvislosti se vznesenými nároky nebo hrozbou takových nároků třetích stran.
- 5.3 Pokud student poruší ujednání stanovená v odstavci 5.1, univerzita může dle uvážení okamžitě ukončit smlouvu, v takovém případě se použijí ujednání ze článku 2 této smlouvy.

6 Zákon o smlouvách (práva třetích stran) z roku 1999

- 6.1 Tato smlouva nezakládá ani nezamýšlí založit jakákoli práva či přínos, které by mohly vymáhat osoby, které nejsou stranou této smlouvy.

7 Odpovědnost

- 7.1 Univerzita odškodní studenta, pokud dojde ke ztrátě nebo škodám na majetku, zranění nebo smrti osoby v důsledku nedbalosti, opomenutí či úmyslného pochybení, které zapříčiní univerzita, její zaměstnanci, zmocněnci nebo zástupci zmocněnců.
- 7.2 Univerzita není odpovědná za žádné následné ztráty, ušlý zisk nebo neuzavření smluv.
- 7.3 Odpovědnost univerzity stanovená touto smlouvou nebo deliktním právem, která vznikne v důsledku jednotlivých událostí nebo po sobě jdoucích událostí, nepřekročí celkovou hodnotu předmětu výpůjčky; toto omezení neplatí pro případy zranění či smrti.

8 Ukončení smlouvy

- 8.1 Univerzita může smlouvu o výpůjčce dočasně přerušit nebo ukončit, a to v případě, že bude student v prodlení s některou platbou nebo jinak poruší tuto smlouvu, bude v konkursu nebo nebude schopný hradit finanční závazky nebo bude v konkursu jeho správce majetku nebo pokud bude správou jeho majetku pověřen likvidátor, insolvenční správce, či jiný správce nebo pokud má univerzita důvodné podezření, že může k výše uvedenému dojít. Pokud dojde k ukončení smlouvy, je student povinen neprodleně vrátit předmět výpůjčky univerzitě a použijí se ujednání ze článku 2 této smlouvy.

---

9 Ochrana údajů

- 9.1 Veškeré informace a podklady dodané studentem k této smlouvě budou použity výhradně za účelem poskytnutím předmětu výpůjčky. Protokol o výpůjčce a související informace vázané ke studentovi budou uchovávány v souladu s legislativou, která upravuje ochranu údajů. Univerzita tyto údaje neposkytne bez svolení studenta žádné třetí straně s výjimkou případů, kdy je povinna tak učinit podle právních předpisů.

10 Zřeknutí se právních prostředků

- 10.1 Pokud univerzita opomene vymáhat plnění této smlouvy, nebo se tohoto vymáhání zdrží, případně při něm bude jednat shovívavě, nebudou nijak dotčeny ani omezeny práva univerzity; pokud se univerzita zřekne některých práv, neznamená to následné zřeknutí se práv při jiném porušení, tato skutečnost také nijak neovlivní platnost smlouvy ani žádné její části a nebudou dotčena ani práva univerzity učinit další kroky.

11 Oddělitelnost ujednání

- 11.1 Pokud soud shledá některou z podmínek této smlouvy neúčinnou, neplatnou nebo jinak nevymahatelnou nebo pokud tak určí ve svém řízení jiný orgán, který má tyto věci v kompetenci, bude toto ujednání vyloučeno ze smlouvy, zbývající části smlouvy však nebudou dotčeny.

12 Oznámení

- 12.1 Veškerá oznámení učiněná na základě této smlouvy budou vyhotovena písemně a adresát je obdrží emailem, faxem nebo budou zaslána nebo doručena již zaplaceným dopisem první třídy.

13 Rozhodné právo

- 13.1 Výklad a plnění podmínek stanovených touto smlouvou se bude řídit právem Anglie a Walesu. Veškeré spory, které mohou vzniknout na základě podmínek stanovených touto smlouvou či v jejich souvislosti, budou postoupeny k anglickým soudům.

---

14 Protokol o výpůjčce a předání předmětu výpůjčky

DOKLAD ČÍSLO: ..... **Termín vrácení:** _____

PŘEDMĚT VÝPŮJČKY:

INVENTARIZAČNÍ ČÍSLO	HLAVNÍ PŘEDMĚT:	
	PŘÍSLUŠENSTVÍ:	◆ USB klávesnice ◆ USB myš ◆ Napájecí kabely ◆ Monitor

Potvrzuji převzetí výše uvedených předmětů. Prohlašuji, že jsem si smlouvu přečetl/a a že se budu řídit podmínkami v ní uvedenými.

JMÉNO: _____ UŽIVATELSKÉ JMÉNO: .....
(hůlkovým písmem)

PODPIS: _____ DATUM
VÝPŮJČKY: _____

Pouze pro zaměstnance:

Potvrzuji předání výše uvedeného předmětu výpůjčky vypůjčitel.

JMÉNO: _____
(hůlkovým písmem)

PODPIS: _____ DATUM: _____

Datum vrácení a změny záznamů: _____

PODPIS: _____ DATUM: _____

<http://onlineshop.tees.ac.uk/>

<https://apps.tees.ac.uk/itloans/>

<https://apps.tees.ac.uk/assetmanager/>

Překlad smlouvy z češtiny do angličtiny
Výchozí text:

S M L O U V A O A B S E N Ě N Í V Ý P Ů J Č C E

Smluvní strany:

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, příspěvková organizace
se sídlem Brno Koblížná 4, 601 50,
zastoupená Ing. Libuší Nivnickou
IČ: 00101494,
DIČ: CZ00101494 (dále jen „půjčitel“)
na straně jedné

a

.....nar.....
bytem.....
číslo čtenářského průkazu : .....
(dále jen „vypůjčitel“)
na straně druhé

uzavírají podle ustanovení § 2193 a násl. z.č 89/2012 Sb., Občanského zákoníku v platném znění tuto **smlouvu o vypůjčce**:

Článek 1 Předmět smlouvy

- 1.1 Půjčitel tímto předává bezplatně vypůjčitelovi do bezplatného užívání za podmínek stanovených v této smlouvě čtecí zařízení zn. **SONY PRS-650CZ ČERNÝ 6 E-INK**, přírůstkové číslo **85000000002** (dále jen „čtečka“), jehož pořizovací hodnota je **7.500,- Kč**.
- 1.2 Vypůjčitel tímto stvrzuje převzetí čtečky ve stavu způsobilém k řádnému užívání, což ověřil jejím odzkoušením, a zavazuje se ji řádně užívat v souladu s převzatým návodem. Spolu se čtečkou bylo vypůjčitelovi předáno následující příslušenství: **Dotekový stylus, USB kabel, obal, návod.**

Článek 2 Práva a povinnosti půjčitele

- 2.1 Půjčitel má nárok na vrácení čtečky ve svém sídle, tj. budově knihovny, v Hudební knihovně, na adrese Koblížná 4, 601 50 Brno.
- 2.2 Půjčitel může požadovat vrácení předmětných věcí i před skončením smluvní doby, pokud vypůjčitel předmětné věci užívá v rozporu se smluveným účelem a způsobem dočasného užívání.

Článek 3 **Práva a povinnosti vypůjčitele**

- 3.1 Vypůjčitel se zavazuje čtečku užívat jen k práci s dokumenty dle přiloženého návodu.
- 3.2 Vypůjčitel je povinen čtečku opatrovat s péčí řádného hospodáře a dbát, s přihlédnutím k její povaze, aby na ní nevznikla škoda. Dále se zavazuje chránit čtečku před její ztrátou a zcizením.
- 3.3 Pokud vypůjčitel čtečku poškodí nebo nevrátí příslušenství k přístroji, zaplatí opravu nebo dokoupení v této výši:
  - dotekový stylus: 230,- Kč;
  - USB kabel: 100,- Kč;
  - pouzdro: 342,- Kč;
  - obal: 239,- Kč;
  - fyzické poškození bude účtováno dle posouzení pověřeného pracovníka;
- 3.4 Pokud vypůjčitel poškodí čtečku tak, že nemůže dále sloužit svému účelu, nebo ji vůbec nevrátí, zaplatí její pořizovací cenu nebo poskytne adekvátní náhradu stejné cenové hodnoty
- 3.5 Vypůjčitel není oprávněn přenechat čtečku k užívání jiné osobě.

Článek 4 **Doba trvání, jistina**

- 4.1 Tato smlouva se uzavírá na dobu určitou, tj. od ..... do .....
- 4.2 Půjčitel je oprávněn od této smlouvy odstoupit v případě, že vypůjčitel čtečku neužívá řádně za podmínek této smlouvy. Účinky odstoupení nastávají dnem doručení písemného odstoupení. Vypůjčitel je na základě odstoupení povinen bez zbytečného odkladu půjčiteli čtečku předat zpět ve stavu běžného opotřebení.
- 4.3 Pokud bude vypůjčitel v prodlení s vrácením čtečky, zavazuje se zaplatit půjčiteli dohodnutou smluvní pokutu ve výši 20,- Kč za každý započatý den prodlení, v případě zaslání upomínky i upomínací poplatky. Smluvní pokuta je splatná při vrácení čtečky nebo v případě ztráty čtečky při poskytnutí náhrady za čtečku.
- 4.4 Vypůjčitel se zavazuje při převzetí čtečky podle „Článku 1“ této smlouvy zaplatit v hotovosti jistinu (kauci) ve výši 1.000,- Kč, která mu bude v případě řádného splnění povinností při ukončení smlouvy a vrácení čtečky vydána zpět. V opačném případě bude jistina započtena proti smluvní pokutě, případně vzniklé škodě z titulu poškození věci.

Článek 5
Závěrečná ustanovení

- 5.1 Pokud v této smlouvě není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy z ní vyplývající příslušnými ustanoveními z.č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku v platném znění.
- 5.2 Smlouva se vyhotovuje ve dvou stejnopisech po jednom pro obě smluvní strany. Smlouvu je možno měnit i doplňovat písemnými dodatky.
- 5.3 Tato smlouva nabývá platnosti jejím podpisem smluvními stranami.

V Brně dne.....

za půjčitele:

vypůjčitel:

.....

.....

Cílový text:

LOAN FOR USE AGREEMENT

Between

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, příspěvková organizace

(Jiří Mahen Library in Brno)

with registered office at Koblížná 4, Brno 601 50,

represented by Ing. Libuše Nivnická,

Company Identification Number: 00101494,

Tax Identification Number: CZ00101494

(hereinafter "**Lender**")

and

Name: ..... Date of Birth: .....

Address: .....

Reader Pass Number: .....

(hereinafter "**Borrower**")

in accordance with section 2193 and onwards of the Act No. 89/2012 Sb. Civil Code as amended, the Lender and the Borrower hereto enter into this **Loan for Use Agreement**:

Article 1

Recitals

- 1.1 Under the conditions stipulated in this agreement the Lender hereby allows the Borrower to use the following e-reader free of charge: black e-reader SONY PRS-650CZ ČERNÝ 6 E-INK (hereinafter "E-reader"), accession number 85000000002, whereas the original cost of the E-reader is CZK 7,500.
- 1.2 The Borrower hereby accepts the E-reader; before accepting the E-reader the Borrower shall make sure the E-reader is fit for use; The Borrower shall use the E-reader in accordance with the provided User Guide. The Borrower accepts the following accessories with the E-reader: a stylus, a USB cable, a cover and a User Guide.

Article 2

Lender's Rights and Obligations

- 2.1 The Lender may require the Borrower to return the E-reader and accessories at the Music Library section located at Koblížná 4, 601 50 Brno.
- 2.2 If the Borrower's use of the E-reader constitutes a breach of this Agreement, the Lender may require the Borrower to return the E-reader and accessories before the term of this Agreement.

Article 3
Borrower's Rights and Obligations

- 3.1 The Borrower shall use the E-reader only to work with documents as stipulated in the User Guide.
- 3.2 The Borrower shall take due care of the E-reader and prevent any damage to the E-reader bearing in mind the nature of the E-reader. The Borrower shall also prevent the E-reader from being alienated or lost.
- 3.3 If the Borrower fails to return the E-reader or causes any damage to the E-reader or accessories, the Borrower shall pay for the repair of the E-reader or the accessories or buy the following items:
  - Stylus: CZK 230
  - USB cable: CZK 100
  - Casing: CZK 342
  - Cover: CZK 239
  - An authorised member of the staff will assess how much the Borrower shall pay.
- 3.4 If the Borrower fails to return the E-reader or causes damage to the E-reader and as a result, the E-reader loses its previous function, the Borrower shall pay the purchase value of the E-reader or provide the Lender with appropriate replacement in the same price range.
- 3.5 The Borrower shall not allow any third person to use the E-reader.

Article 4
Term of the Agreement and Deposit

- 4.1 This Agreement will commence on ..... and it will end on .....
- 4.2 If the Borrower uses the E-reader in a way that constitutes a breach of this Agreement, the Lender may withdraw from this Agreement. The withdrawal will take effect upon the delivery of a written notice of the withdrawal. In case of the Lender's withdrawal from this Agreement, the Borrower shall return the E-reader without undue delay in the same condition as issued except for reasonable wear and tear.
- 4.3 If the Borrower fails to return the E-reader in due time, the Lender may charge the Borrower a penalty at a rate of CZK 20 for each day the Borrower has not returned the E-reader; the Lender may send notices of late return to the Borrower at the Borrower's expense. The penalty is due upon the return of the E-reader; if the E-reader is lost, the penalty is due when the replacement is provided.
- 4.4 When the Borrower accepts the E-reader as stipulated in Article 4 of this Agreement, the Borrower shall pay a refundable deposit of CZK 1,000; in case all the conditions stipulated in this Agreement are fulfilled, the Borrower will receive the deposit back when the E-reader is returned. If the conditions are not met, the deposit will be set-off against any arising penalty or replacement costs.

Article 5
Final Provisions

- 5.1 This Agreement is governed by the applicable provisions of the Act No. 89/2012 Sb. Civil Code if not stipulated otherwise in this Agreement.
- 5.2 This Agreement is made in two copies; each Party will receive one copy. This Agreement may be amended in writing.
- 5.3 This Agreement will become effective when signed by both Parties.

In Brno on (date):.....

On behalf of the Lender:

Borrower:

.....

Summary

Law affects almost every area of human life. For this reason, the demand for legal translation grows as the world becomes increasingly more globalized. The legal translation is very distinctive. The legal translator is faced not only with linguistic differences between the languages but also with differences between the individual legal systems.

As the legal translation is a very wide topic itself, a narrower focus had to be chosen for this thesis. It deals with a specific type of agreements that could be collectively marked as *loan agreements*. They can cover the loans of money as well as the loan of things. Furthermore, loan agreements can be encountered on a daily basis, which also makes them interesting.

In the first part of the thesis, differences between the Czech and Anglo-American legal systems and the view on loan agreements within the systems were noted. The translator should have at least basic knowledge of the legal nature of the documents as well as the key differences between the two systems. This will help the translator make informed decisions during the translation process.

For the purpose of the contrastive analysis, a sample of loan agreement documents was made. It consists of twelve agreements written in Czech and fourteen agreements written in English. Most of the agreements are templates as the templates were widely accessible online. The sample includes agreements from both languages that can be used to loan things as well as agreements that can be used to loan money. This sample is used for reference in the following chapters of the thesis. One of the chapters focuses on the prominent features of legal Czech and legal English. It includes many examples of the features from the sample.

The later part of the thesis deals with the contrastive analysis of the documents. It focuses on terminology and linguistic formulae. One chapter is devoted to Czech and English terminology. The analysed terms are either typical for loan agreement documents, they appeared repeatedly in the sample, or they can be challenging in terms of translation. Each concept is analysed with regards to its individual features and a translation is proposed. A translation of the term in the context is also proposed. To show how the term is used in the context, a translation of a short extract from the sample is proposed. The last chapter focuses on (lexical) linguistic formulae that are characteristic for loan agreements or appeared repeatedly in the sample. Besides the terms, the linguistic formulae are also translated individually as well as in context.

The theoretical findings were used in the translation of agreement from Czech to English and vice versa. The thesis also includes a collocation glossary which may be helpful in the translation process. Both the translations and the glossary are attached to the thesis.

The thesis may help translators who are translating loan agreement documents. It offers a brief insight into the legal nature of the documents which may be valuable especially for translators who have no formal education in law. The main focus of the thesis, however, is the linguistic aspects of the agreements. It points out characteristic features of the agreements as well as problems that may arise during translation. Possible solutions and applicable translation strategies are proposed.

Bibliografie

- ADAMS, Kenneth A., 2014. BANISHING SHALL FROM BUSINESS CONTRACTS: Throwing the baby out with the bathwater. *Australian Corporate Lawyer Magazine*. **24**(3), 12-13. Dostupné také z: <https://www.adamsdrafting.com/wp/wp-content/uploads/2014/09/Banishing-Shall-from-Business-Contracts-ACLA.pdf>.
- BÁZLIK, Miroslav a Ada BÖHMEROVÁ, 2019. *Legal English and its lexical and grammatical structure for Czech lawyers and translators: a proficiency-level coursebook ideal for both classroom and self-study*. 2nd edition. Praha: Wolters Kluwer. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR).
- CAO, Deborah, 2007. *Translating Law*. Clevedon: Multilingual Matters.
- CRYSTAL, David a Derek DAVY, 2013. Chapter 8: Language of Legal Documents. In: CRYSTAL, David a Derek DAVY. *Investigating English Style*. London: Routledge, s. 193-217.
- ČECHOVÁ, Marie, 2003. IX Regulativní a operativní funkce jako konstituující faktor projevu. In: ČECHOVÁ, Marie, Jan CHLOUPEK, Marie KRČMOVÁ a Eva MINÁŘOVÁ. *Současná česká stylistika*. Praha: ISV, s. 194-205.
- FIALA, Josef, 2009. Jistina. In: HENDRYCH, Dušan. *Právníkový slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy odborné slovníky. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembqhfpw64zrguxgu2ltoruw4yi>.
- GREPL, Miroslav a Radek ŠIMÍK. EPISTÉMICKÁ MODALITA. 2017. In: KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana (eds.). *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 25. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/EPIST%3%89MICK%3%81%20MODALIT A>.
- HAIGH, Rupert, 2009. Introduction to legal English. In: HAIGH, Rupert. *Legal English*. Second edition. London: Routledge-Cavendish, s. 1-5.
- HURDÍK, Jan, 2014. (A)synallagma a nový občanský zákoník. *Časopis Všechno* [online]. Publikováno 22. 3. 2014 [cit. 22. 11. 2020]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/a-synallagma-a-novy-obcansky-zakonik_b77d8dbf-2d87-4534-b9df-8d49ff5c16b2.
- CHROMÁ, Marta, Jana DVOŘÁKOVÁ a Sean W. DAVIDSON, 2011. *New introduction to legal English: revised edition*. V Praze: Karolinum.
- CHROMÁ, Marta, 2014. *Právní překlad v teorii a praxi: nový občanský zákoník*. Vyd. 1 Praha: Karolinum.
- KNAPP, Viktor, 1995. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck. Beckovy právnické učebnice.

- KNAPP, Viktor, 1996. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. Praha: C.H. Beck.
- KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRYGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ, 2010. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta.
- KŘÍŽ, Adam a Hana PROKŠOVÁ, 2013. Užívání zástupných názvů jako věcný a pravopisný problém. *Naše řeč* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, **96**(1), s. 36-49 [cit. 24. 3. 2021]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=8272>.
- KUKLÍK, Jan a Radim SELTENREICH, 2011. *Dějiny angloamerického práva*. Praha: Leges. Student (Leges), s. 18-23.
- LIŠKA, Petr, 2014. Banky k vašim službám. In: ELIÁŠ, Karel, Bohumil HAVEL, Petr BEZOUŠKA, Daniela ŠUSTROVÁ, Tomáš NĚMEČEK, Petr LIŠKA a Karel ŠIMKA. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku. 2.*, doplněné a aktualizované. Praha: Wolters Kluwer, s. 167-179.
- NOVOTNÝ, Petr, Monika NOVOTNÁ, Petra BUDÍKOVÁ, Jitka IVIČIČOVÁ, Kristina KEDROŇOVÁ, Ilona ŠTROSOVÁ a Monika ŠTÝSOVÁ, 2017. *Smluvní právo. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing.
- OLIVA, Karel, 2008. *Jazykový posudek návrhu občanského zákoníku*. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR. Dostupné také z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Jazykovy_posudek__Ustavu__pro_jazyk_cesky__Akademie_ved__Ceske_republiky.pdf.
- PAULDURA, Lukáš, Hana ADAMOVÁ, Věra HANÁKOVÁ, Klára VAŠÁKOVÁ, Radovan DÁVID, Štěpán DRAŽKA a Michal VEČEŘA, 2014. *Slovník právních pojmů: občanský zákoník*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer. Rekodifikace.
- PROKŠOVÁ, Hana a Kamila SMEJKALOVÁ, 2017. Odchyly od spisovné jazykové normy v současných právních textech. *Správní právo*. Ministerstvo vnitra, **50**(7), 401-410.
- SALÁK, Pavel, 2017. *Historie osnovy Občanského zákoníku z roku 1937: inspirace, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné také z: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Salak_Historie_osnovy_oz_1937.pdf.
- SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN, 2010. *Civilní kodexy*. Ostrava: Key Publishing ve spolupráci s The European Society for History of Law. Právo (Key Publishing).
- ŠARČEVIĆ, Susan, 2012. Challenges To The Legal Translator. In: SOLAN, Lawrence M. a Peter M. TIERSMA. *The Oxford Handbook of Language and Law*. Oxford University Press. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199572120.013.0014.
- THÖNDEL, Alexandr, Michaela ZUKLÍNOVÁ, 2013. HLAVA JEDENÁCTÁ: Předmět občanského práva: § 2 Věc jako předmět práv a povinností. In: DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA, Michaela ZUKLÍNOVÁ, Karel BERAN, David ELISCHER, Ondřej FRINTA, Dita FRINTOVÁ, Petr LIŠKA, Alena MACKOVÁ, Monika

PAUKNEROVÁ, Stanislav PLÍVA, Josef SALAČ, Petr ŠUSTEK, Alexandr THÖNDEL, Michal TOMÁŠEK, Alena WINTEROVÁ a František ZOULÍK. *Občanské právo hmotné: Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 371–381.

TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. 2. dopl. vyd. Praha: Linde, 2003.

VARVAŘOVSKÝ, Pavel, 2009. *Základy práva: o právu, státě a moci*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: ASPI.

ZUKLÍNOVÁ, Michaela, 2013. HLAVA ŠESTÁ: Občanskoprávní skutečnost: § 3 Právní jednání. In: DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA, Michaela ZUKLÍNOVÁ, Karel BERAN, David ELISCHER, Ondřej FRINTA, Dita FRINTOVÁ, Petr LIŠKA, Alena MACKOVÁ, Monika PAUKNEROVÁ, Stanislav PLÍVA, Josef SALAČ, Petr ŠUSTEK, Alexandr THÖNDEL, Michal TOMÁŠEK, Alena WINTEROVÁ a František ZOULÍK. *Občanské právo hmotné: Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 154–200.

WOLFF, Leon, 2012. Legal Translation. In: MALMKJÆR, Kirsten a Kevin WINDLE. *The Oxford Handbook of Translation Studies*. Oxford: Oxford University Press. Dostupné z: doi:10.1093/oxfordhb/9780199239306.013.0017.

Zákony:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (NOZ).

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů.

The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, 1992. *Museums and Galleries Act 1992*. Dostupné také z: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/44>.

Slovníky:

BLD

BLACK, Henry Campbell a Bryan A. GARNER, ed. 2009. *Black's law dictionary*. 9th ed. St. Paul, MN: Thomson-West.

CHROMÁ, Marta, 2010a. *Anglicko-český právní slovník: English-Czech law dictionary*. 3. vyd. Voznice: Leda.

HILL, Gerald a Kathleen HILL, 2009. *Nolo's Plain-English Law Dictionary*. Berkeley, CA: Nolo.

MARTIN, Elizabeth A, 2003. *A Dictionary of Law*. 5th ed. Oxford: Oxford University Press.

OED

Oxford English Dictionary [online], © 2021. Oxford University Press. Dostupné z: <https://www.oed.com/>.

Ostatní webové zdroje:

BLACK, Michelle, 2021. Best Home Improvement Loans of April 2021. *Investopedia* [online]. Mar 30, 2021 [cit. 3. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/121216/home-improvement-loans-what-are-your-best-options.asp>.

BODOLLOVÁ, Květa a Martin PROŠEK, 2011. Výpůjčka a zápůjčka | Plzeň. *Český rozhlas Plzeň* [online]. Český rozhlas, 20. 4. 2011 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/vypujcka-a-zapujcka-6719095>.

Cambridge University Press, © 2021a. DEFAULT | meaning in the Cambridge English Dictionary. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus* [online]. Cambridge University Press [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/default>.

Cambridge University Press, © 2021b. LEGALESE | meaning in the Cambridge English Dictionary. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus* [online]. Cambridge University Press [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/legalese>.

Collins, © 2021. Default definition and meaning | Collins English Dictionary. *Collins Online Dictionary | Definitions, Thesaurus and Translations* [online]. Collins [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/default>.

ČNB, © 2021. Co je ukazatel RPSN? - Česká národní banka. *Česká národní banka* [online]. ČNB [cit. 17. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-je-ukazatel-RPSN/>.

ČSOB, ©2020. Autopůjčka online na vaše vysněné auto | ČSOB. *ČSOB* [online]. [cit. 25. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/lide/pujcky/autopujcka>.

Everycrsreport.com, 2009. The Consumer Credit Protection Act: An Overview of Its Major Components. *EveryCRSReport.com* [online]. 29. 1. 2009 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: https://www.everycrsreport.com/reports/RL30889.html#_Toc221499250.

FERNANDO, Jason, 2021. Annual Percentage Rate (APR) Definition. *Investopedia* [online]. 16. 2. 2021. [cit. 17. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/a/apr.asp>.

Hall Ellis Solicitors, © 2016–2020. Law of bailment in England: Possession of goods and rights of return. *Hall Ellis Solicitors* [online]. [cit. 14. 2. 2021]. Dostupné z: <https://hallellis.co.uk/bailment/>.

HAYES, Adam, 2020. Consumer Credit Protection Act of 1968 (CCPA) Definition. *Investopedia* [online]. 15. 12. 2020 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/c/consumer-credit-protection-act-of-1968.asp>.

- Home Credit a.s., ©2020. Flexibilní půjčka • Home Credit a.s. *Home Credit a.s.* [online]. [cit. 25. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.homecredit.cz/pujcky>.
- HSBC Group, ©2002-2020. Car Loan | Car Finance Calculator - HSBC UK. *HSBC UK* [online]. [cit. 25. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.hsbc.co.uk/loans/products/car-loan/>.
- KENTON, Will, 2020. Usury Laws Definition. *Investopedia* [online]. 23. 12. 2020 [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/u/usury-laws.asp>.
- KIM, Jonathan J. a Krystyna Blokhina GILKIS, 2019. Contract | Wex | US Law | LII / Legal Information Institute. *Cornell University* [online]. Červen 2019 [cit. 14. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/wex/contract>.
- lexikografický kolektiv Ústavu pro jazyk český ČSAV, © 2011a. Ustanovení. In: HAVRÁNEK, Bohuslav. *Slovník spisovného jazyka českého*. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, [cit. 9. 4. 2021]. Dostupné také z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=ustanoven%C3%AD&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>.
- lexikografický kolektiv Ústavu pro jazyk český ČSAV, © 2011b. Ujednání. In: HAVRÁNEK, Bohuslav. *Slovník spisovného jazyka českého*. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, [cit. 9. 4. 2021]. Dostupné také z: <https://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=ujedn%C3%A1n%C3%AD&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>.
- Merriam-Webster, © 2021. Destruction | Definition of Destruction by Merriam-Webster. *Dictionary by Merriam-Webster: America's most-trusted online dictionary* [online]. Merriam-Webster [cit. 19. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/destruction>.
- NĚMEC, Jan, 2011. Nad novým občanským zákoníkem se stáhla těžká mračna. *Aktuálně.cz* [online]. 25. 5. 2011. *Economia*, [cit. 26. 5. 2020]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/nad-novym-obcanskym-zakonikem-se-stahla-tezka-mracna/r~i:article:708108/>.
- Oddělení 3603 (odbor 36), 2019. Působnost zákona a výjimky z působnosti | Ministerstvo financí ČR. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 28. 2. 2019 [cit. 20. 12. 2020]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/spotrebitelske-uvery/spotrebitelsky-uver/pusobnost-zakona-a-vyjimky-z-pusobnosti>.
- Oxford Learner's Dictionary of Academic English, © 2021. Interest1 noun - Definition, pictures, pronunciation and usage notes | Oxford Learner's Dictionary of Academic English at OxfordLearnersDictionaries.com. *Oxford Learner's Dictionaries* [online]. Oxford University Press [cit. 10. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/academic/interest1>.

- Plain English Campaign, © 2021a. How to write in plain English. *Plain English Campaign* [online]. Plain English Campaign [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.plainenglish.co.uk/how-to-write-in-plain-english.html>.
- Plain English Campaign, © 2021b. Timeline: Timeline of Plain English Campaign. *Plain English Campaign* [online]. Plain English Campaign [cit. 23. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.plainenglish.co.uk/about-us/history/timeline.html>.
- PRÁTOVÁ, Renáta, Václava MAREŠOVÁ, Jan PIROCH, Martin HROMÁDKA a Jan BUMBA, 2011. Vláda schválila nový občanský zákoník, nahradí normu z 60. let. *iROZHLAS* [online] 18. 5. 2011. Český rozhlas, [cit. 26.5.2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vlada-schvalila-novy-obcansky-zakonik-nahradi-normu-z-60-let_201105182023_mhromadka.
- SAMUELS, Thomas, © 2021. Are loans involving family members, friends or trusts caught by the consumer credit regime? *Thomson Reuters* [online]. [cit. 12. 2. 2021]. Dostupné z: uk.practicallaw.com/1-629-6405.
- ŠAMAJ, Marek, 2015. Úrok z prodlení a smluvní pokuta. *Právní prostor* [online]. 7. 10. 2015 [cit. 20. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/urok-z-prodleni-a-smluvni-pokuta>.
- Tescobank.com, © 2020. Home Improvement Loans - Personal Loans - Tesco Bank. *Tescobank.com* [online]. [cit. 3. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.tescobank.com/loans/home-improvement-loan/>.
- The National Conference of Commissioners on Uniform State Laws, © 2020. Uniform Commercial Code - Uniform Law Commission. *Uniform Law Commission* [online]. [cit. 15. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.uniformlaws.org/acts/ucc>.
- The Plain Language Action and Information Network, bez roku a. History and timeline | plainlanguage.gov. *Plainlanguage.gov* [online]. The Plain Language Action and Information Network [cit. 23. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.plainlanguage.gov/about/history/>.
- The Plain Language Action and Information Network, bez roku b. What is plain language? | plainlanguage.gov. *Plainlanguage.gov* [online]. The Plain Language Action and Information Network [cit. 23. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.plainlanguage.gov/about/definitions/>.
- The Post Office, ©2020. Car Loans | Apply Online | Post Office®. *Post Office®* [online]. [cit. 25. 11. 2020]. Dostupné z: <https://www.postoffice.co.uk/personal-loans/car-loans>.
- Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, © 2008–2021a. Internetová jazyková příručka: Psaní velkých písmen – obecné poučení. *Internetová jazyková příručka* [online]. Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky [cit. 24. 3. 2021]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=190&id=180>.
- Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, © 2008–2021b. Internetová jazyková příručka: Velká písmena – zástupné názvy. *Internetová jazyková příručka* [online].

Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky [cit. 24. 3. 2021]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=195>.

WOOLLSEY, Nigel, 2019. What is the Consumer Credit Act? | moneyfacts.co.uk. *Moneyfacts.co.uk Limited* [online]. 20. 11. 2019 [cit. 12. 2. 2021]. Dostupné z: <https://moneyfacts.co.uk/credit-cards/guides/what-is-the-consumer-credit-act/>.

Zdroje českých smluv:

Smlouva 1

http://www.praha2.cz/files/usneseni/pril/Rdi3588jkbFY2Otd7psuA==/Priloha_1_2%20-%20P%C5%99%C3%ADloha%20k%20usnesen%C3%AD%20%C4%8D.1%20-%20Smlouva.pdf

Smlouva 2

<https://smlouvy.gov.cz/smlouva/soubor/2938582/Smlouva%20o%20v%C3%BDprose.pdf>

Smlouva 3

http://www.zamberk.cz/prezentace/dokumenty/ces/314_2016-2.pdf

Smlouva 4

Mateřská škola Brno, Údolní 68, s laskavým svolením paní ředitelky H. Deissové.

Smlouva 5

https://www.kjm.cz/data/Smlouva_SONY_ABSENCNI.pdf

Smlouva 6

<https://www.hzscr.cz/soubor/priloha-c-2-smlouva-o-vypujcce-pdf.aspx>

Smlouva 7

https://www.krmelin.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah260_16.pdf&original=SoD_Digis_2_3_2016.pdf

Smlouva 8

https://www.jablonecnjiz.cz/assets/File.ashx?id_org=5592&id_dokumenty=3221

Smlouva 9

https://eud.jmk.cz/Gordic/Ginis/App/UDE01/Dotacni%20smlouvy/Odbor%20region%C3%A1ln%C3%ADho%20rozvoje/2017/Ostatn%C3%AD%20dotace/sml._c._048266_17_ORR_-_zapujcka_4.918.550_Kc.pdf

Smlouva 10

https://smlouvy.gov.cz/smlouva/soubor/7641183/2018_OMF%C5%A0K_S_0239.pdf

Smlouva 11

<https://www.mesto-uh.cz/file/1842/download/>

Smlouva 12

<https://www.zaplonasplatky.cz/download/documents/loan-contract.pdf>

Zdroje anglických smluv:

Smlouva 1 US

<https://www.lawinsider.com/contracts/2WdmURJ0kkS>

Smlouva 2 US

<https://www.labor.nc.gov/media/600/open>

Smlouva 3 US

<https://www.uc.edu/content/dam/uc/gencounsel/docs/Revised%20Artwork%20Loan%20Agreement%20Fillable.pdf>

Smlouva 4 US

<https://www.uh.edu/research/resources/dor-forms/contract-agmt-forms/DOR.OCG.C.13%20Equipment%20Loan%20Agreement.docx>

Smlouva 5 US

https://simsburylibrary.info/wp-content/uploads/2016/02/Library-of-Things_Waiver-and-Borrowing-Agreement.pdf

Smlouva 6 UK

http://www.nelsontowncouncil.gov.uk/_UserFiles/Files/Polices%20and%20Procedures/May%202019%20Policies%20-%20Approved/Equipment%20Loan%20Policy%20and%20Agreement%20-%20May%202019.pdf

Smlouva 7 UK

<https://www.tate.org.uk/file/matters-media-art-loan-agreement-template>

Smlouva 8 UK

<https://www.walsallhealthcare.nhs.uk/wp-content/uploads/2019/12/Loan-Agreement-for-all-equipment-Nov-2017.pdf>

Smlouva 9 UK

<https://www.tees.ac.uk/docs/DocRepo/Finance/PC%20Loan%20Agreement.pdf>

Smlouva 10 US

<https://eforms.com/download/2016/02/family-loan-agreement.pdf>

Smlouva 11 US

<https://www.wonder.legal/us/creation-modele/loan-agreement>

Smlouva 12 US

<https://www.legalcontracts.com/contracts/loan-agreement-forms/preview.aspx?loc=US&>

Smlouva 13 UK

https://www.curzongreen.co.uk/images/files/Loan_Agreement.odt

Smlouva 14 UK

https://simply-docs.co.uk/Preview_Document.aspx?DocumentId=2704

Anotace

Anotace česky

Tématem bakalářské práce je kontrastivní analýza dokumentů *loan agreement* v anglickém jazyce a jejich smluvních protějšků v českém právu. Práce se zaměřuje na analýzu vybraného vzorku dokumentů v češtině a angličtině. Ty jsou nejprve v první části práce zasazeny do kontextu českého a angloamerického právního systému. Dále jsou v práci popsány typické rysy právní češtiny a angličtiny, především se zaměřením na takové rysy, které se objevují ve vzorku smluv. Druhá část práce je věnována kontrastivní analýze. Smlouvy jsou v ní rozebrány především na úrovni terminologie a jazykových šablon. Teoretické poznatky jsou doloženy příklady a vlastními návrhy překladů. Analýza poukazuje na překladatelské problémy spojené s tímto typem dokumentů a nabízí možná řešení. Součástí práce je také kolokační glosář sestávající se z kolokací typických pro tento typ dokumentů.

Klíčová slova

výprosa, výpůjčka, zápůjčka, úvěr, přenechání věci k užití jinému, právní překlad, právní jazyk, kontrastivní analýza

Anotace anglicky

This bachelor thesis deals with the contrastive analysis of loan agreement documents and their equivalents in the Czech legal system. It focuses on the analysis of a sample of documents in Czech and English. In the first part of the thesis, differences between the Czech and Anglo-American legal systems and the view on loan agreements within the systems are noted. In the following chapters, prominent features of legal English and legal Czech, especially those repeatedly appearing in the sample, are described. The second part of the thesis consists of a contrastive analysis of the documents. This part focuses mainly on terminology and linguistic formulae. Theoretical findings are supported by examples and then reflected in proposed translations. The analysis points out problems that may arise during translation. Possible solutions and applicable strategies are proposed. The thesis also contains a glossary that lists typical collocations repeatedly appearing in loan agreement documents.

Key words

gratuitous loan, loan for use, loan for consumption, loan, loan agreement, legal translation, legal language, contrastive analysis